

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

REZOLŪCIJAS

Padome

2015/C 417/01	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas Savienības darba plānu jaunatnes jomā 2016.–2018. gadam	1
2015/C 417/02	Padomes Rezolūcija par to, lai veicinātu jauniešu politisko līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē	10

IV Paziņojumi

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Padome

2015/C 417/03	Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgais ziņojums par to, kā tiek īstenots atjauninātais regulējums Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018)	17
2015/C 417/04	Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgais ziņojums par stratēģiskas sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020) īstenošanu – Jaunas prioritātes Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā	25
2015/C 417/05	Padomes secinājumi par priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanu un panākumu skolā veicināšanu	36
2015/C 417/06	Padomes secinājumi par kultūru ES ārējās attiecībās ar uzsvāru uz kultūru attīstības sadarbībā	41

2015/C 417/07	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi, ar ko attiecībā uz kultūru dialoga prioritāti groza kultūras darba plānu 2015.–2018. gadam	44
2015/C 417/08	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par 2011. gada rezolūcijas par ES dalībvalstu pārstāvību WADA Dībināšanas valdē un ES un tās dalībvalstu nostāju saskaņošanu pirms WADA sanāksmēm pārskatīšanu	45
2015/C 417/09	Padomes secinājumi par bērnu motorisko prasmi, fizisko un sporta aktivitāšu veicināšanu	46

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

PADOME

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par Eiropas Savienības darba plānu jaunatnes jomā 2016.–2018. gadam

(2015/C 417/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

I. IEVADS

1. ATZĪST, ka kopš tā laika, kad tika pieņemta rezolūcija par atjauninātu regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018) un ES darba plāns jaunatnes jomā 2014.–2015. gadam, krīze ir turpinājusī dziļi un nesamērīgi ietekmēt jauniešus Eiropā un viņu pāreju uz pieaugušo dzīvi.
2. ATZĪST – lai pienācīgi risinātu šīs problēmas, jaunatnes jomā ES līmenī ir jāpastiprina starpnozaru sadarbība.
3. ATZĪMĒ Eiropas Komisijas nodomu par prioritāti noteikt jaunatnes radikalizācijas un marginalizācijas apkarošanu un to, lai tiktu veicināta jauniešu iekļaušana sabiedriskajā, kultūras un pilsoniskajā dzīvē, saskaņā ar stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (“ET 2020”), atjaunināto regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018), ES darba plānu sporta jomā (2014–2017) un Kultūras darba plānu (2015–2018) ⁽¹⁾.
4. PIENĒM ZINĀŠANAI Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgo ES ziņojumu par jaunatni ⁽²⁾, jo īpaši tā 5. iedaļu “ES jaunatnes sadarbības turpmākā virzība”.

Līdz ar to VIENOJAS izstrādāt 36 mēnešu ES darba plānu jaunatnes jomā dalībvalstu un Komisijas rīcībai laikposmam no 2016. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim, lai atbalstītu atjauninātā regulējuma Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018) ieviešanu.

II. PRINCIPI

5. UZSKATA, ka darba plāns, papildus subsidiaritātes ievērošanai, būtu jābalsta uz šādiem pamatprincipiem. Šim plānam vajadzētu:
 - balstīties uz rezultātiem, kas tika sasniegti ar iepriekšējo darba plānu jaunatnes jomā 2014.–2015. gadam,
 - dot stimulu un atbilstīgu nozīmi ES līmeņa darbam jaunatnes jomā,
 - ar starpnozaru sadarbības palīdzību nodrošināt pārējo ES politikas jomu informētību par specifiskajām problēmām, ar ko saskaras jaunieši,
 - dot ieguldījumu ES drošības, ekonomikas un sociālās politikas programmu visaptverošo prioritāšu īstenošanā,
 - turpināt izstrādāt uz zināšanām un gūtajām atziņām balstītu jaunatnes politiku,

⁽¹⁾ COM(2015) 185 final.

⁽²⁾ Dok. 13635/15

- arī turpmāk būt elastīgam instrumentam, kas var savlaicīgi rosināt adekvātas reakcijas uz mainīgo politikas vidi,
 - veicināt sadarbībā balstītu un saskaņotu pieeju starp dalībvalstīm un Komisiju, dodot tām iespēju radīt pievienoto vērtību prioritārajos jautājumos, kas izklāstīti 6. punktā (skatīt tālāk tekstā),
 - balstīties uz sinerģiju ar programmu “Erasmus+”, cita starpā sekmējot ar jauniešiem saistīto prioritāšu identifiķēšanu “Erasmus+” gada darba programmai,
 - iesaistīt jauniešus konsultatīvo procedūru izmantošanā, lai nodrošinātu, ka darba plānā tiek risināti tādi jautājumi, kas tiem ir svarīgi.
6. VIENOJAS, ka, ņemot vērā pašreizējos notikumus, dalībvalstīm un Komisijai, īstenojot ES līmeņa sadarbību, šā darba plāna aptvertajā laikposmā līdz 2018. gada beigām vajadzētu piešķirt prioritāti turpmāk izklāstītajiem jautājumiem.

Jaunatnes darbu un starpnozaru sadarbību stiprina, lai sasniegtu šādus mērķus, saskaņā ar prioritātēm, par kurām tika panākta vienošanās 2015. gada kopīgajā ES ziņojumā par jaunatni:

- A. visu jauniešu sociālās iekļaušanas palielināšana, ņemot vērā Eiropas pamatvērtības;
 - B. visu jauniešu pastiprināta dalība demokrātiskajā un pilsoniskajā dzīvē Eiropā;
 - C. vieglāka jauniešu pāreja no jaunieša statusa uz pieaugušo dzīvi, jo īpaši integrācija darba tirgū;
 - D. atbalsts jauniešu veselībai un labjutībai, tostarp garīgajai veselībai;
 - E. sekmēt to, lai tiktu pievērsta uzmanība problēmām un iespējām, ko digitālais laikmets rada jaunatnes politikai, jaunatnes darbam un jaunatnei;
 - F. sekmēt reaģēšanu uz iespējām un problēmām, kas rodas, aizvien palielinoties gados jauno migrantu un bēgļu skaitam Eiropas Savienībā.
7. VIENOJAS, ka – lai arī dalībvalstu un Komisijas rīcība, kā izklāstīts I pielikumā, tiek vērsta uz visiem jauniešiem, – īpaša uzmanība tiek veltīta šādām grupām:
- jaunieši, kuriem draud marginalizācija,
 - jaunieši, kas nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā (NEET),
 - migrantu izcelsmes jaunieši, tostarp nesen ieradušies imigranti un gados jauni bēgļi.
8. VIENOJAS, ka Padome var pārskatīt darba plānu, ņemot vērā sasniegtos rezultātus un politikas norises ES līmenī.
9. VIENOJAS par tādu konkrētu darbību sarakstu, kas atbilst šiem prioritārajiem jautājumiem, un to īstenošanas grafiku, kas izklāstīti I pielikumā.

III. DARBA METODES UN STRUKTŪRAS

10. ATZĪST, ka:

Padomē ir jāpastiprina jaunatnes jomas integrēšana un uz rezultātiem vērsta starpnozaru sadarbība, lai iespēju robežās nodrošinātu, ka politikas veidošanā visās attiecīgajās jomās tiek ņemti vērā jauniešu centieni, apstākļi un vajadzības.

11. VIENOJAS, ka

- Šā darba plāna īstenošana vajadzības gadījumā tiks atbalstīta ar šādām darba metodēm: atvērtā koordinācijas metode, par kuru panākta vienošanās atjauninātajā regulējumā Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā, un jo īpaši uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas izstrāde, ekspertu grupas, mācīšanās no līdzbiedriem, salīdzinoša izvērtēšana, pētījumi, konferences, semināri, rezultātu izplatīšana, neoficiālais forums ar jaunatnes pārstāvjiem, jaunatnes lietu ģenerāldirektoru sanāksmes un strukturētais dialogs ar jauniešiem.

- Izmantojot visas metodes, tostarp ekspertu grupas, darbā galvenā uzmanība tiks pievērsta II iedaļas 6. punktā izklāstītajiem prioritārajiem jautājumiem un I pielikumā uzskaitītajām darbībām un tām noteiktajiem termiņiem. Padome un Padomē sanākušie dalībvalstu valdību pārstāvji var pārskatīt I pielikumā minētās darbības, ņemot vērā sasniegtos rezultātus un politikas norises ES līmenī.
- Principi, kas attiecas uz dalību ekspertu grupās un uz to darbību, ir izklāstīti II pielikumā.
- Kas attiecas uz jauniešu tiesībām piedalīties tos ietekmējošās politikas izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā, konsultatīvās procedūras ļaus jauniešiem iesaistīties kopīgās pārdomās par šā darba plāna prioritārajiem jautājumiem.
- Jaunatnes lietu ģenerāldirektoru neoficiālajās sanāksmēs izskatīs stratēģiskus jautājumus, kas rodas saistībā ar šo darba plānu, kā arī jautājumus, kas vispārīgāk saistīti ar ES jaunatnes politiku.
- 2018. gada pirmajā pusē Padome un Komisija izvērtēs šā darba plāna īstenošanu, pamatojoties uz tā īstenošanas kopīgo novērtējumu, kas jāveic saistībā ar ES ziņojumu par jaunatni.

12. ŅEMOT VĒRĀ MINĒTO, AICINA

dalībvalstis un Komisiju pašreizējā darba plāna periodam izveidot ekspertu grupas, kas veiktu šādus uzdevumus:

- noteikt, kāds konkrēti ir jaunatnes darba, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās ieguldījums tajā, lai:
 - a) sekmētu aktīvu pilsoniskumu un jauniešu dalību daudzveidīgās un tolerantās sabiedrībās, kā arī novērstu marginalizāciju un radikalizāciju, kas var izraisīt vardarbīgu uzvedību;
 - b) reaģētu uz iespējām un problēmām, kas rodas, aizvien palielinoties gados jaunu migrantu un bēgļu skaitam Eiropas Savienībā,
- pievērsties ar digitalizāciju saistītajiem riskiem, iespējām un sekām attiecībā uz jaunatni, jaunatnes darbu un jaunatnes politiku.

IV. DARBĪBAS

13. AICINA DALĪBVALSTIS, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

- strādāt kopīgi, saņemot Komisijas atbalstu un izmantojot šajā rezolūcijā norādītās darba metodes,
- turpināt veicināt jaunatnes lietu ministriju aktīvu iesaisti valsts politikas veidošanā attiecībā uz stratēģiju “Eiropa 2020” un Eiropas pusgadu, veicot turpmākus pasākumus, kas ir saistīti ar Padomes secinājumiem par jaunatnes politikas potenciāla maksimālu izmantošanu saistībā ar stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem,
- izstrādājot valsts un reģionāla līmeņa politiku, vajadzības gadījumā pienācīgi ņemt vērā atjaunināto regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018) un šo darba plānu,
- informēt attiecīgās iestādes, jauniešus un jaunatnes organizācijas par panākumiem, kas gūti ES darba plāna jaunatnes jomā īstenošanā, lai nodrošinātu darbību atbilstīgumu un atpazīstamību.

14. AICINA PADOMES PREZIDENTVALSTIS

- balstoties uz ES jaunatnes stratēģijas starpposma pārskatīšanas rezultātiem, apsvērt atbilstošus turpmākus pasākumus,
- saistībā ar prezidentvalstu komandu, veidojot savu programmu, ņemt vērā ES darba plāna prioritāros jautājumus,
- informēt Padomes Jaunatnes jautājumu darba grupu par darbu, ko veic citas Padomes darba sagatavošanas struktūras un kas tieši vai netieši ietekmē jauniešus vai jaunatnes politiku,
- saistībā ar prezidentvalstu komandu ņemt vērā iepriekšējā darba plāna (2014.–2015. gadam) neīstenotos elementus,
- apsvērt iespēju ierosināt jaunu darba plānu ar šo rezolūciju aptvertā 36 mēnešu laikposma beigās, pamatojoties uz 11. punktā minēto novērtējumu un izvērtējumu,

- dot iespējas dalībvalstīm un ieinteresētajām personām jaunatnes jomā apspriest Eiropas sadarbības jaunatnes jomā nākotni pēc 2018. gada,
- ierosināt jaunatnes lietu ģenerāldirektoriem savās kārtējās neoficiālās sanāksmēs apspriest un izmantot saskaņā ar darba plānu iegūtos rezultātus, atbilstošos gadījumos ģenerāldirektoriem organizēt kopīgas starpnozaru ārkārtas sanāksmes, plaši izplatīt rezultātus un dot ieguldījumu ES darba plāna jaunatnes jomā īstenošanas novērtējumā.

15. AICINA KOMISIJU:

- atbalstīt jaunatnes darbinieku spēju veidošanu un spēju veidošanu jaunatnes darbā, īstenojot *Erasmus+ programmu*, kas ir viens no galvenajiem elementiem, veidojot kvalitatīvu jaunatnes darbu Eiropā,
- atbalstīt dalībvalstis un sadarboties ar tām šā darba plāna – jo īpaši pielikumā minēto darbību – īstenošanā,
- informēt dalībvalstis par iniciatīvām un pētījumiem, kas tiek īstenoti vai plānoti ES jaunatnes politikā un citās attiecīgajās politikas jomās, kas ietekmē jaunatni, un par attiecīgu notikumu attīstību Komisijā,
- regulāri apspriesties ar ieinteresētajām personām Eiropas līmenī, tostarp pilsoniskās sabiedrības un jaunatnes pārstāvjiem, un tos informēt par darba plāna izpildes gaitu, lai nodrošinātu darbību atbilstīgumu un atpazīstamību,
- sekmēt labāku izpratni par ES programmām un šo programmu sinerģiju, kā arī sadarbību ar citām starptautiskajām organizācijām, tādām kā Eiropas Padome.

16. AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU SAVĀS ATTIECĪGAJĀS KOMPETENČU JOMĀS, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU,

- turpināt ciešu sadarbību ekspertu līmenī saskaņā ar šīs rezolūcijas I un II pielikumu,
- ņemt vērā šā darba plāna prioritātes, gatavojoties “Erasmus+” gada darba programmai jaunatnes jomā, cita starpā attiecībā uz “Erasmus+” gada darba programmas vispārējiem mērķiem, partnerattiecību nolīgumu ar Eiropas Padomi un jaunatnes vikivietni,
- mudināt citas nozares ņemt vērā jaunatnes jomu, formulējot, īstenojot un izvērtējot politiku un darbības citās politikas jomās, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai tiktu nodrošināta jaunatnes jomas laicīga un efektīva iekļaušana politikas veidošanas procesā,
- gādāt, lai labāk tiktu novērtēts politikas jaunatnes jomā ieguldījums to Eiropas politikas jomu vispārējos mērķos, kuras attiecas uz jauniešiem, ņemot vērā labvēlīgo ietekmi uz aktīvu pilsoniskumu, nodarbinātību, sociālo iekļaušanu, kultūru un inovāciju, izglītību un apmācību, kā arī veselību un labjutību.

I PIELIKUMS

Uz prioritārajiem jautājumiem balstītas darbības, instrumenti un termiņi

Uz prioritārajiem jautājumiem balstītas darbības

Darba metode/instruments	Rezultāti un termiņš	Atsauce
<i>A prioritāte</i>		
Visu jauniešu sociālās iekļaušanas palielināšana, ņemot vērā Eiropas pamatvērtības		
Padome un darba sagatavošanas struktūras Jaunatnes sektora ieguldījums vardarbīgas radikalizācijas novēršanā	2016. gada pirmais pusgads (iesp.) Padomes debates	A1
Uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas veidošana Komisijas pētījums par to, kādas ir jaunatnes darba kvalitātes sistēmas un satvari Eiropas Savienībā	2016. gada otrais pusgads Īstenošanas rokasgrāmata	A2
Strukturētais dialogs/Padome un darba sagatavošanas struktūras "Jauniešiem piemītošas būtiskas dzīves prasmes un kompetences daudzveidīgā, savienotā un iekļaujošā Eiropā aktīvai dalībai kopienas un darba dzīvē"	2017. gada pirmais pusgads (iesp.) Padomes rezolūcija	A3
<i>B prioritāte</i>		
Visu jauniešu pastiprināta dalība demokrātiskajā un pilsoniskajā dzīvē Eiropā		
Ekspertu grupa Noteikšana, kāds konkrēti ir jaunatnes darba, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās ieguldījums, kas sekmē aktīvu pilsoniskumu un jauniešu dalību daudzveidīgās un tolerantās sabiedrībās un novērš marginalizāciju, radikalizāciju un var izraisīt vardarbīgu uzvedību	2017. gada pirmais pusgads — Ziņojums — (iesp.) Padomes secinājumi	B1
Uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas veidošana Komisijas pētījums par transnacionālā brīvprātīgā darba ietekmi, izmantojot Eiropas Brīvprātīgo dienestu	2017. gada pirmais pusgads — Ziņojums — (iesp.) Padomes secinājumi par pētījumu	B2
Seminārs jauniešu un sporta politikas veidotājiem "Demokrātija, jaunatne un sports – starpnozaru pieejas jauniešu aktīvai dalībai un iesaistīšanai pilsoniskajā un demokrātiskajā dzīvē ar sporta palīdzību"	2017. gada otrais pusgads Semināra ziņojums par paraugpraksi un ieteikumiem attiecībā uz to, kā starpnozaru pieejas, kas aptver jaunatnes un sporta jomas, var jauniešu vidū veicināt demokrātijas vērtības un iesaistīšanos pilsoniskajā dzīvē	B3

Darba metode/instruments	Rezultāti un termiņš	Atsauce
<i>C prioritāte</i>		
Vieglāka jauniešu pāreja no jaunieša statusa uz pieaugušo dzīvi, jo īpaši integrācija darba tirgū		
Savstarpēja mācīšanās dalībvalstu un Komisijas/generāldirektoru vidū "Jaunatnes darbs kā atzīts instruments, kas rada papildu vērtību, starpnozaru sadarbībai, atbalstot jauniešu pāreju uz pieaugušo dzīvi un darba pasauli"	2017. gada otrais pusgads Ziņojums par paraugpraksi un ieteikumiem attiecībā uz jaunatnes darbu kā atzītu instrumentu, kas rada papildu vērtību, starpnozaru sadarbībai, atbalstot jauniešu pāreju uz pieaugušo dzīvi un darba pasauli.	C1
Uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas veidošana Komisijas pētījums par jaunatnes darbu un jauniešu uzņēmējdarbību	2017. gada otrais pusgads — Ziņojums — (iesp.) Padomes secinājumi par pētījumu	C2
<i>D prioritāte</i>		
Atbalsts jauniešu veselībai un labjutībai, tostarp garīgajai veselībai		
Padome un darba sagatavošanas struktūras Starpnozaru sadarbība attiecībā uz dalību, lai veicinātu jauniešu veselību un labjutību pārejā uz pieaugušo dzīvi, jo īpaši to jauniešu, kuriem ir garīga rakstura sarežģījumi (¹), kas bieži saistīti ar viņu pāreju uz pieaugušo dzīvi. Koncentrēšanās uz viņu iespējamo devumu sabiedrībai, nevis viņu problēmām.	a) 2016. gada pirmais pusgads (iesp.) Padomes secinājumi b) 2017. gada otrais pusgads Starpnozaru savstarpēja mācīšanās dalībvalstu vidū	D1 D2
<i>E prioritāte</i>		
Sekmēt to, lai tiktu pievērsta uzmanība problēmām un iespējām, ko digitālais laikmets rada jaunatnes politikai, jaunatnes darbam un jaunatnei		
Padome un darba sagatavošanas struktūras Jaunas pieejas jaunatnes darbā, lai palielinātu jauniešu potenciāla un talanta attīstību un viņu iekļaušanu sabiedrībā. Tiks uzsvērti jauni, mūsdienīgi un saistoši jauniešu darba paņēmieni, tostarp jauniešu darba paņēmieni tiešsaistē, lai atspoguļotu jaunās tendences jauniešu dzīvē un palielinātu izpratni par jauniešu darbu ar mērķi tā pasākumos iesaistīt lielāku skaitu jauniešu.	2016. gada otrais pusgads (iesp.) Padomes secinājumi	E1
Savstarpēja mācīšanās Jauni paņēmieni jaunatnes darbā un jaunatnes darba pievilcīguma palielināšana jauniešu vidū	2017. gada pirmais pusgads Ziņojums par esošajiem paņēmieniem, atspoguļojot tendences un ieteikumus attiecībā uz iekļaušanu ikdienas jaunatnes darba praksē	E2

(¹) Tie ietver smagus un bieži sastopamus psihiskus traucējumus, psiholoģisku diskomfortu un (pārejošus) psiholoģiskus traucējumus spīlgtu dzīves izaicinājumu vai krīžu brīžos.

Darba metode/instruments	Rezultāti un termiņš	Atsauce	
<p>Ekspertu grupa “Ar digitalizāciju saistītie riski, iespējas un sekas attiecībā uz jaunatni, jaunatnes darbu un jaunatnes politiku”</p>	<p>2017. gada otrais pusgads Ekspertu grupas ziņojums</p>	<p>E3</p>	
<p>Uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas veidošana Komisijas pētījums par interneta un sociālo mediju ietekmi uz jauniešu dalību un jaunatnes darbu</p>	<p>2018. gada pirmais pusgads Ziņojums</p>	<p>E4</p>	
<p>Padome un darba sagatavošanas struktūras Inovatīvu metožu izstrāde jaunatnes darbā, tostarp digitālu rīku izstrāde, lai efektīvākā, viedākā un atbilstošākā veidā panāktu labāku atbilstību jauniešu vajadzībām un centieniem un sekmētu starpnozaru sadarbību</p>	<p>2018. gada pirmais pusgads (iesp.) Padomes secinājumi, kas cita starpā atbilst minētajām darbībām E3 un E4</p>	<p>E5</p>	
<p><i>F prioritāte</i></p> <p>Sekmēt reaģēšanu uz iespējām un problēmām, kas rodas, aizvien palielinoties gados jaunu migrantu un bēgļu skaitam Eiropas Savienībā</p>			
<p>Ekspertu grupa Noteikt, kāds konkrēti ir jaunatnes darba, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās ieguldījums, lai reaģētu uz iespējām un problēmām, kas rodas, aizvien palielinoties gados jaunu migrantu un bēgļu skaitam Eiropas Savienībā</p>	<p>2018. gada otrais pusgads — Ziņojums — (iesp.) Padomes secinājumi par pētījumu</p>	<p>F1</p>	
<p>Citi</p>			
Jautājums	Instruments/Darbība	Rezultāti un termiņš	
<p>ES jaunatnes stratēģija</p>	<p>Savstarpēja mācīšanās a. Komisijas priekšlikums elastīgai sistēmai</p> <p>Uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas veidošana b. ES jaunatnes stratēģijas starposma pārskatīšana un ieteikums par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā</p> <p>c. ES ziņojums par jaunatni</p>	<p>2016. gada pirmais pusgads Mācīšanās no līdzbiedriem vajadzībām paredzētas elastīgas sistēmas formalizēšana</p> <p>2016. gada otrais pusgads (iesp.) Padomes secinājumi, ar ko tiek reaģēts uz izvērtējumu, tostarp uz Padomes Ieteikuma par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā izvērtējumu</p> <p>2018. gada pirmais pusgads Kopīgais ES ziņojums par jaunatni</p>	<p>O1</p> <p>O2</p> <p>O3</p>

Jautājums	Instruments/Darbība	Rezultāti un termiņš	
"Erasmus+"	Uz zināšanām un gūtajām atziņām balstīta politikas veidošana "Erasmus+" un pirms tam bijušo programmu starposma pārskatīšana	2018. gada pirmais pusgads Reaģēšana uz izvērtējumu sadarbībā ar attiecīgajām nozarēm (izglītība, apmācība, jaunatne, sports)	O4

II PIELIKUMS

Principi, kas attiecas uz dalību ekspertu grupās un uz tādu ekspertu grupu darbību, ko dalībvalstis un Komisija izveidojušas saistībā ar ES darba plānu jaunatnes jomā (2016. gada 1. janvāris – 2018. gada 31. decembris)**Dalība**

- Dalībvalstu dalība grupu darbā ir brīvprātīga, un dalībvalstis var grupām pievienoties jebkurā laikā.
- Dalībvalstis, kas vēlas piedalīties grupu darbā, izvirza ekspertus par attiecīgo grupu locekļiem. Dalībvalstis nodrošinās, lai izvirzītajiem ekspertiem būtu vajadzīgā pieredze attiecīgajā jomā valsts līmenī. Izvirzītie eksperti nodrošinās efektīvu saziņu ar kompetentajām valsts iestādēm. Iecelšanu koordinēs Komisija.
- Katra ekspertu grupa var nolemt uzaicināt citus dalībniekus, proti, neatkarīgos ekspertus, jaunatnes organizāciju pārstāvjus, jaunatnes pētniekus un citas ieinteresētās personas, kā arī trešo valstu pārstāvjus. Katra ekspertu grupa var ierosināt uz visu darba periodu iekļaut arī citus dalībniekus, ar nosacījumu, ka ekspertu grupa vienprātīgi apstiprina viņu dalību.

Pilnvaras

Ekspertu grupas pilnvarojumu ierosina Komisija saskaņā ar darba plāna 12. punktu un pielāgo, ņemot vērā komentārus Padomes Jaunatnes jautājumu darba grupā.

Darba procedūras

- Ekspertu grupas strādās ar mērķi uzdotajā tematiskajā jomā sasniegt nelielu skaitu konkrētu un izmantojamu rezultātu.
- Lai īstenotu šo darba plānu, katra ekspertu grupa būs atbildīga par to, lai ekspertu grupas pirmajā sanāksmē pēc darba plāna pieņemšanas tiktu iecelts grupas priekšsēdētājs vai līdzpriekšsēdētāji. Priekšsēdētājus ievēlēs atklātā un pārredzamā veidā, un to ievēlšanu koordinēs Komisija, rīkojoties kā ekspertu grupu sekretariāts. Katra ekspertu grupa sagatavos darba grafiku atbilstīgi šim darba plānam.
- Komisija grupu darbā nodrošinās speciālās zināšanas, kā arī materiāltehnisko atbalstu. Cik vien iespējams, tā grupas atbalsta arī ar citiem piemērotiem līdzekļiem (tostarp veicot attiecīgus pētījumus grupu darbības jomā).

Ziņojumi un informēšana

Ekspertu grupu priekšsēdētāji ziņos Jaunatnes jautājumu darba grupai par sasniegto progresu un rezultātiem. Padomes Jaunatnes jautājumu darba grupa vajadzības gadījumā sniegs turpmākus norādījumus ekspertu grupai, lai nodrošinātu vēlamo rezultātu noteiktajos termiņos. Par rezultātiem informē ģenerāldirektori.

Visu grupu sanāksmju darba kārtības un ziņojumi būs pieejami visām dalībvalstīm neatkarīgi no tā, cik lielā mērā tās ir iesaistījušās attiecīgās jomas darbā. Grupu darba galarezultāti tiks publicēti.

Padomes Rezolūcija par to, lai veicinātu jauniešu politisko līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē

(2015/C 417/02)

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT ŠĀ JAUTĀJUMA POLITISKO KONTEKSTU, ĪPAŠI

1. Padomes Rezolūciju par atjauninātu regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018) ⁽¹⁾, kurā kā viena no darbības jomām tiek identificēta līdzdalība, kā arī tās mērķis – visos mērogos atbalstīt jauniešu iesaisti pārstāvības demokrātijā un pilsoniskā sabiedrībā un sabiedrības dzīvē vispār; turklāt rezolūcijā definēta vispārējā iniciatīva – veicināt un atbalstīt jauniešu un jaunatnes organizāciju iesaisti un līdzdalību politikas izstrādāšanā, īstenošanā un turpmākos pasākumos, izmantojot pastāvīgu strukturētu dialogu ar jauniešiem un jaunatnes organizācijām;
2. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju Rezolūciju (2014. gada 20. maijs) par Eiropas Savienības darba plānu jaunatnes jomā 2014.–2015. gadam ⁽²⁾;
3. kopīgos ieteikumus no ceturrtā darba cikla attiecībā uz strukturēto dialogu, kas noteikti prezidentvalsts Luksemburgas organizētajā ES jaunatnes konferencē 2015. gada 21.–24. septembrī ⁽³⁾;

UZSVER, KA

4. demokrātija, plurālisms un aktīvs pilsoniskums ir Eiropas Savienības pamatvērtības. Šīs vērtības ietver arī vārda brīvību un toleranci ⁽⁴⁾, un to mērķis ir visu Eiropas pilsoņu iekļaušana. Demokrātiju nedrīkst uztvert par pašsaprotamu lietu – tā ir jāsargā un jāsekmē nepārtraukti;
5. jaunieši Eiropā kopumā pauž atbalstu un ticību demokrātijas sistēmai un tās pārstāvības strukturēm, taču ir kritiski noskaņoti pret to, kā sistēma darbojas praksē, un tās radītajiem rezultātiem ⁽⁵⁾;
6. bieži viņiem arvien grūtāk nākas identificēties ar tradicionālajiem politiskās līdzdalības kanāliem, piemēram, politiskajām partijām un arodbiedrībām, bet viņi iesaistās alternatīvās formās, kas sniedz lielākas individuālās izvēles iespēju – piemēram, kampaņas, petīcijas, demonstrācijas un spontānos pasākumos, kuru mērķis ir iestāties par konkrētu lietu un jūtāmām izmaiņām viņu dzīvē ⁽⁶⁾;
7. informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, jo īpaši sociālie mediji un to mobilā izmantošana dāvā jaunas iespējas iesaistei politiskajos procesos un informācijas gūšanai par tiem, paātrina informācijas izplatīšanos un nodrošina alternatīvu līdzdalības formu straujāku attīstīšanos;

ATTIECĪBĀ UZ STRUKTURĒTA DIALOGA PROCESU ATZĪST, KA

8. strukturētais dialogs ir instruments, kas saistīts ar Eiropas sadarbību jaunatnes jomā un kura nolūks ir iesaistīt jauniešus ES politikas izstrādē. Iznākums ceturtajam 18 mēnešu darba ciklam attiecībā uz vispārējo tematisko prioritāti “iespēju nodrošināšana jauniešiem, kas vērsta uz piekļuvi tiesībām un to, cik svarīga ir jauniešu politiskā līdzdalība” ⁽⁷⁾ balstās rezultātos, kas panākti apspriedēs ar jauniešiem pirms Itālijas, Latvijas un Luksemburgas prezidentūrām un to laikā, kā arī ES jaunatnes konferencēs 2014. gada oktobrī Romā, 2015. gada martā Rīgā un 2015. gada septembrī Luksemburgā ⁽⁸⁾;
9. rezultāti dialogam starp jauniešiem un pārstāvjiem no politikas jomas ir svarīgs ieguldījums šajā rezolūcijā, kas ietver jauniešu, jaunatnes darbinieku un citu jaunatnes jomas ekspertu viedokļus, un sekmē to, lai tiktu izstrādāta pierādījumu balstīta un iedarbīga ES politika;

⁽¹⁾ OV C 311, 19.12.2009., 1. lpp.

⁽²⁾ OV C 183, 14.6.2014., 5. lpp.

⁽³⁾ 12651/15.

⁽⁴⁾ “Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda pluralisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.”
Līguma par Eiropas Savienības darbību 2. pants.

⁽⁵⁾ Galīgais ziņojums “Jauniešu līdzdalība demokrātiskajā dzīvē” (“Youth participation in democratic life – Final Report”), Londonas Ekonomikas skola, EACEA 2010/03, 2013. gada februāris.

⁽⁶⁾ “Politiskā līdzdalība un ES pilsonība: jauniešu uztvere un uzvedība” (Political Participation and EU Citizenship: Perceptions and Behaviours of Young People), EACEA, Eiropas Komisija, 2013.

⁽⁷⁾ OV C 183, 14.6.2014., 1. lpp.

⁽⁸⁾ Dokumenti Nr. 14429/14, 8095/15 un 12651/15.

UZSKATA, KA

10. Eiropas Savienībai ir vajadzīgi jaunieši, kas ir uzticīgi demokrātijas principiem un Eiropas vērtībām;
11. Eiropas politikai un politikai vispār vajadzētu spēt reaģēt uz jauniešu vajadzībām un iecerēm. Tāpēc politiskiem jautājumiem ir jābūt pārredzamiem, un par tiem ir jāinformē visi iedzīvotāji, tostarp jaunieši. Jauniešiem ir jāsaprot aktuālie jautājumi, lai radītu interesi un sekmētu politisko iesaisti. Jauniešu iespējām piedalīties jēgpilnā lēmumu pieņemšanas procesā būtu jānāk no lēmumu pieņēmējiem dažādās politikas jomās un politikas līmeņos, un tām vajadzētu spēt atstāt ietekmi;
12. politiskās līdzdalības jēdzienā pirmkārt ir ietverta jauniešu pārstāvība pārstāvības demokrātijas struktūrās, proti, piedalīšanās vēlēšanās balsojot, kandidēšana vēlēšanās un līdzdalība politiskajās partijās. Politiskā līdzdalība var tikt īstenota arī, piedaloties (jaunatnes) organizācijās, kas iestājas par jauniešu interesēm, politiskās debatēs gan klātienē, gan tiešsaistē, kā arī citu veidu viedokļa veidošanā un kultūras izpausmēs. Politisko līdzdalību var panākt arī ar pilsoniskuma un cilvēktiesību izglītības aktivitāšu starpniecību un rīcību nolūkā īstenot pozitīvas pārmaiņas sabiedrībā;
13. piedaloties politiskajos procesos, jaunieši var pilnveidot savu izpratni par viedokļa veidošanas procesiem un dažādajām interesēm, kas tiek skartas. Individuālā līmenī viņi attīsta sociālās prasmes, atbildības izjūtu, pārliecību par sevi, spēju uzņemties iniciatīvu, kritisku attieksmi, kā arī komunikācijas un sarunu risināšanas iemaņas, kompromisa izjūtu, empātiju un citu personu viedokļa respektēšanu;
14. jauniešu efektīvas un reālas politiskās līdzdalības procesu raksturojošie parametri ir šādi:
 - jautājuma nozīmīgums jauniešu dzīvē un reālā ietekme uz jauniešu dzīvi,
 - līdzdalības prakse un pieredze ikdienas dzīvē dažādos kontekstos, piemēram, ģimenē, kopienā, skolā, darbavietā, jaunatnes darbā un vietējā dzīvē (politiskā socializācija),
 - lēmumu pieņēmēju sniegta saprotama atgriezeniskā saite un pēcpasākumi,
 - visu jauniešu iekļaušana un vienlīdzīga piekļuve attiecībā uz dzimumu, etnisko izcelsmi, kultūras piederību, izglītību un sociālo stāvokli, seksuālo orientāciju, vecumu un specifiskajām vajadzībām;
15. šajā sakarā svarīga loma ir jaunatnes politikai, jaunatnes darbam un jaunatnes organizācijām – veicinot aktīvu pilsoniskumu, politiskās līdzdalības iespējas un nepieļaujot marginalizāciju un vardarbīgu radikalizāciju, jo īpaši vietējā mērogā, kur atklāts jaunatnes darbs un informatīvs jaunatnes darbs ir vērsti uz jauniešiem;
16. lai jauniešu līdzdalība būtu pamatīga un efektīva, ir nepieciešama fiziskā un mentālā labklājība un pamatvajadzību nodrošināšana, tostarp izglītības un apmācības aspekti, veselība, nodarbinātība un finansiāla drošība un sociāla integrācija;

AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU SAVĀS KOMPETENČU JOMĀS UN PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU

17. izveidot, īstenot vai turpināt attīstīt valstu, reģionālas un/vai vietējas stratēģijas, programmas, struktūras vai citus attiecīgus mehānismus nolūkā uzlabot visu jauniešu, bet jo īpaši – to jauniešu, kuriem ir mazāk iespēju, – politisko līdzdalību. Šiem mehānismiem vajadzētu būt zināšanās un pierādījumos balstītiem, to pamatā vajadzētu būt starpnozaru sadarbībai, un tajos būtu jāiesaista visas attiecīgās ieinteresētās personas. Efektīvu līdzdalības stratēģiju izstrādē būtu jāietilpst mērķgrupas iesaistei plānošanas, īstenošanas, uzraudzības un izvērtēšanas posmos. Stratēģijās varētu ietvert turpmāk izklāstītās prioritātes;

Formālā izglītība un neformālā mācīšanās

18. veicināt un popularizēt starpnozaru sadarbību un partnerības starp formālās izglītības sniedzējiem, jaunatnes organizācijām un jaunatnes darba veicējiem nolūkā attīstīt integrētas pieejas pilsoniskuma izglītības programmās, vienlaikus iesaistot jauniešus, pedagogus, jaunatnes darbiniekus, vecākus un citus attiecīgus dalībniekus;
19. uzlabot ilgtspējīgas līdzdalīgās struktūras formālās izglītības un neformālās mācīšanās vidē, lai veicinātu to sociālo prasmju un kompetenču attīstību, kuras ir saistītas ar demokrātiskajām vērtībām un cilvēktiesībām, piemēram, vārda brīvību un daudzveidības respektēšanu, ikdienā praktizējot demokrātiskos principus;
20. veicināt to, lai tiktu izveidotas un attīstītas organizācijas un/vai struktūras valstu, reģionālā un vietējā līmenī, kas pārstāvētu studentu intereses attiecībā ar formālās izglītības iestādēm;

21. sekmēt tādu mediju lietotprasmes programmu izstrādi, ar ko veicina spēju kritiski analizēt informāciju mūsdienu zināšanu sabiedrībā, kā arī IKT pratības programmas, kuru mērķis būtu tādu tehnoloģisko lietotājprasmju attīstība, kas dod iespēju piekļūt nodēriņai tiešsaistes informācijai un pārvaldīt, novērtēt un radīt to;

Vietējas un reģionālas līdzdalības iespējas

22. ciešā sadarbībā ar vietējām un reģionālām publiskajām iestādēm darīt iespējamu un sekmēt tādu līdzdalības procesu attīstību kā jaunatnes padomes, lai dotu jauniešiem iespēju teikt savu vārdu vietējos un reģionālos lēmumu pieņemšanas procesos;
23. izstrādāt un sniegt informāciju un apmācības iespējas politikas veidotājiem par piemērotām un jauniešiem pielāgotām komunikācijas un līdzdalības metodēm un rīkiem, lai sekmētu atklātību un atvērtību attiecībā uz jauniešiem;
24. apsvērt, vai būtu atbilstīgi pazemināt balsošanas vecumu vietējo un reģionālo publisko iestāžu vēlēšanām līdz 16 gadiem, ņemot vērā apstākļus attiecīgajā valstī un tās tiesisko regulējumu;

Alternatīvas formas un e-līdzdalība

25. atzīt un atbalstīt jauniešus, jaunatnes darbu un jaunatnes organizācijas daudzveidīgu politiskās līdzdalības formu izstrādē, tostarp petīcijas, demonstrācijas, kampaņas, kā arī kultūras, mākslas un sporta izmantošanu, ņemot vērā, ka minētie instrumenti dod iespēju dažādi paust viedokļus un sniedz daudzveidīgu piekļuvi politiskajai līdzdalībai, it īpaši gadījumos, kad uzmanība tiek pievērsta jauniešiem, kuriem ir mazāk iespēju;
26. izstrādāt digitālus rīkus jauniešu politiskajai līdzdalībai, kas būtu apvienoti ar tiešas saskares elementiem, un izstrādāt pienācīgu apmācību pedagogiem, jaunatnes darbiniekiem, apmācību instruktoriem un multiplikatoriem (*multipliers*), kuri strādā ar dažādām mērķgrupām formālās izglītības un neformālās mācīšanās vidēs, lai sasniegtu jauniešus visos līmeņos; atzīt un iesaistīt jau esošos jaunatnes informācijas kanālus un jaunatnes informācijas sniedzējus Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmenī;
27. iesaistīt jaunatnes jomu Eiropas digitālā vienotā tirgus stratēģijas īstenošanā, risinot tādas jautājumus kā digitālās prasmes un zinātība, drošāka interneta lietošana un cīņa pret nelikumīgu saturu, piemēram, rasismu, ksenofobiju un aicinājumiem uz vardarbību;

Dialogs ar politisko lēmumu pieņēmējiem

28. attiecīgā gadījumā atbalstīt informācijas un komunikāciju procesus un rīkus, kas sekmē to, lai jaunieši izprastu un pieņemtu sabiedrisko politiku, izceļot aspektus, kas ir nozīmīgi jauniešiem, un efektīvi izmantojot dažādus mediju rīkus un IKT;
29. izpētīt un izvērst dialogu iespējas vietējā, reģionālā un valstu līmenī starp jauniešiem un politikas veidotājiem no visām politikas jomām, kas skar jauniešus;
30. veicināt jauniešu piedalīšanos vēlēšanās un pārstāvības demokrātijas formālajās struktūrās, piemēram, politiskajās partijās, lai politiskajām partijām būtu lielāka interese izstrādāt politikas priekšlikumus, ar kuriem tiek risinātas jauniešu vajadzības;
31. atbalstīt informācijas kampaņas un pasākumus jauniešiem reizēs, kad notiek vietējas, reģionālas, valsts un Eiropas vēlēšanas, izmantojot interaktīvus tiešsaistes un straumēšanas rīkus, kā arī īpašas informatīvas programmas, kuras vērstas uz cilvēkiem, kas balso pirmo reizi, un jauniešiem, kuriem ir mazāk iespēju;
32. attīstīt tādu lēmumu pieņemšanas kultūru visos valdības līmeņos, kas atbalsta jauniešu virzītus augšupējus līdzdalības procesus un kas ir atvērta neformālām jauniešu iniciatīvām;
33. veicināt ES programmas jauniešu atbalstam, piemēram, "Erasmus+", un nodrošināt, ka tās atbalsta
 - jauniešiem atbilstošas informācijas izplatīšanu par aktuālajām politiskajām norisēm, kas skar jauniešus vietējā, reģionālā un valstu līmenī,
 - to, lai tiktu īstenotas uz jauniešiem vērstas informācijas kampaņas valstu un Eiropas vēlēšanu laikā,

- to, ka tiek izveidotas un attīstītas jaunatnes interešu pārstāvības platformas un jauniešu organizācijas, kas pārstāv un lobē jauniešu intereses,
- to, ka tiek iesaistīti operacionālās informācijas sniedzēji, piemēram, valstu jaunatnes informācijas struktūras un tādas Eiropas platformas kā *ERYICA*, *EYCA*, *Eurodesk* un Eiropas Jaunatnes portāls;
- transnacionālas jaunatnes iniciatīvas un strukturētu dialogu;

Jaunatnes darbs un jauniešu organizācijas

34. atbalstīt un turpināt attīstīt īpaši pielāgotas jaunatnes darba iniciatīvas, kuru uzmanības centrā ir pilsoniskuma izglītība, cilvēktiesību izglītība, starpkultūru un starpreliģiju izglītība, izmantojot neformālās mācīšanās un līdzbiedru metodes, lai sekmētu jauniešu integrēšanos sabiedrībā un apkarotu ekstrēmistiskas tendences, vardarbīgu radikālizāciju un naidu kurinošus izteikumus; izmantot labo praksi, kas izriet no esošajiem sadarbības tīkliem jaunatnes politikas jomā, tādiem kā Eiropas zināšanu centrs jaunatnes politikai (*EKCYP*) un Jaunatnes līdzdalības centrs *SALTO*;
35. stiprināt jaunatnes informācijas sniedzēju spējas, lai dotu iespēju izplatīt informāciju par politiskās līdzdalības iespējām, jo īpaši tādiem jauniešiem, kuri nepieder organizētām jaunatnes kustībām vai jaunatnes organizācijām;

AICINA KOMISIJU

36. darīt pieejamu informāciju par labāko praksi un veiksmes stāstiem par projektiem dalībvalstīs saistībā ar programmu “*Erasmus+*” attiecībā uz iniciatīvām, kas vērstas uz jauniešu politisko līdzdalību; ņemt vērā citus pētījumus un iniciatīvas šajā jomā un izplatīt to rezultātus;
37. izveidot kopsavilkuma ziņojumu par iespējamajiem pētījumiem, tostarp tiem, ko veicis Eiropas jaunatnes pētnieku tīkls, par e-līdzdalību un dažādajiem digitālo mediju un tiešsaistes rīkiem, kā arī analīzi par to, kā šos rīkus izmanto jaunieši – nolūkā radīt pārskatu par esošām un iedarbīgām metodoloģijām;
38. definēt konkrēto ieguldījumu, ko sniedz jaunatnes darbs, kā arī neformālā un ikdienējā mācīšanās, sekmējot jauniešu aktīvu pilsoniskumu un līdzdalību daudzveidīgā un tolerantā sabiedrībā, kā arī nepieļaujot marginalizāciju un radikālizāciju, no kurām, iespējams, varētu izrietēt vardarbīga rīcība;
39. ar viegli pieejamu komunikācijas rīku starpniecību publiskot jauniešiem pielāgotu informāciju, kurā precizētas un/vai paskaidrotas norises saistībā ar dažādiem ES politikas aspektiem un ES lēmumiem, kuri īpaši skar jauniešus, nolūkā padarīt šo politiku un lēmumus pārredzamus un saprotamus.

I PIELIKUMS

POLITISKAIS KONTEKSTS

1. Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD), kura 165. pantā ir paredzēts, ka Eiropas Savienības rīcības mērķis ir “sekmēt jauniešu līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē”.
2. ANO Konvencija par bērna tiesībām, kurā izklāstītas bērnu un jauniešu tiesības brīvi paust savu viedokli par visiem jautājumiem, kas viņus skar.
3. Komisijas 2015. gada 28. aprīļa paziņojums “Eiropas Drošības programma”, kurā pausts, ka jaunatnes līdzdalībai ir būtiska nozīme vardarbīgas radikalizācijas novēršanā, veicinot Eiropas kopīgās vērtības, sekmējot sociālo iekļaušanu un uzlabojot savstarpējo sapratni un iecietību.
4. Eiropas Savienības izglītības ministru 2015. gada 17. marta Parīzes deklarācija par to, lai ar izglītības starpniecību veicinātu pilsoniskumu un kopīgās vērtības – brīvību, toleranci un nediskrimināciju.
5. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju 2014. gada 20. maija rezolūcija par pārskatu attiecībā uz strukturētā dialoga procesu, tostarp jauniešu sociālo iekļaušanu, kurā tika norādīts, ka vispārējā prioritāte 18 mēnešu ciklam no 2014. gada 1. jūlija līdz 2015. gada 31. decembrim ir iespēju nodrošināšana jauniešiem, kas vērsta uz piekļuvi tiesībām un to, cik svarīga ir jauniešu politiskā līdzdalība.
6. Briselē 2015. gada 27.–30. aprīlī notikušās otrās Eiropas konferences par darbu ar jaunatni deklarācija, kurā teikts, ka līdzdalība ir viens no galvenajiem jaunatnes darba principiem un ka konference ir pārliecināta, ka jaunatnes darbu var izvērst vienīgi tad, ja jaunieši aktīvi iesaistās jau no paša sākuma visos līmeņos – Eiropas, valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

II PIELIKUMS

**PRIORITĀTE EIROPAS STRUKTURĒTAJAM DIALOGAM JAUNATNES JOMĀ LAIKPOSMĀ NO 2016. GADA
1. JANVĀRA LĪDZ 2017. GADA 30. JŪNIJAM**

Prezidentvalstis ir iedibinājušas stabilu sadarbību jaunatnes jomā, kas izpaužas kā publisko iestāžu un jauniešu strukturētais dialogs. Vispārējā tematiskā prioritāte Eiropas sadarbībai saistībā ar strukturēto dialogu jaunatnes jomā laikposmā no 2016. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 30. jūnijam būs "Radīt iespēju visiem jauniešiem iesaistīties dažādā, savienotā un iekļaujošā Eiropā – gatavi dzīvei, gatavi sabiedrībai". Šajā tematā tiek atspoguļots ES ziņojums par jauniešiem un ņemtas vērā atsauksmes no pirmskonsultāciju posma, kuru rīkoja gaidāmo triju prezidentvalstu komanda. Šis temats būs kopējs paveliens, kas nodrošinās trīs prezidentvalstu darba nepārtrauktību un saskaņotību atbilstīgi ES darba plānam jaunatnes jomā 2016.–2018. gadam.

III PIELIKUMS

PRINCIPI EIROPAS STRUKTURĒTĀJAM DIALOGAM JAUNATNES JOMĀ LAIKPOSMĀ NO 2016. GADA 1. JANVĀRA LĪDZ 2017. GADA 30. JŪNIJAM

1. Lai nodrošinātu vispārējās tematiskās prioritātes nepārtrauktību un valstu darba grupām dotu iespēju labāk plānot laiku, apspriežoties ar jauniešiem, vienkāršotā 18 mēnešu struktūra triju prezidentvalstu komandas sadarbībā saistībā ar strukturēto dialogu būtu jāsauglabā un jāattīsta turpmāk.
 2. Nolūkā uzlabot jauniešu pārstāvību un daudzveidību procesā, vēl lielākas pūles būtu jāiegulda, vēršoties pie dažādajām mērķgrupām, kuras skar vispārējā prioritāte, tostarp izmantojot apspriešanas tiešsaistē, kas apvienota ar tikšanos klātienē, metodes, kurās apvienoti dažādi izpausmju veidi, un vietēja mēroga apspriešanās pasākumi, kur iesaistītas vietējās NVO, jaunatnes (informācijas) organizācijas, vietējās pašpārvaldes un valstu darba grupas.
 3. Lai bagātinātu strukturētā dialoga rezultātu kvalitāti, apspriedēs un attiecīgā gadījumā ES jaunatnes konferencēs būtu jāpiedalās jaunatnes darbiniekiem, jaunatnes ekspertiem, akadēmiskajiem ekspertiem, profesionāliem jaunatnes pakalpojumu sniedzējiem un attiecīgām jauniešu organizācijām, ko skar vispārējā prioritāte.
 4. Lai veicinātu turpmākus pasākumus pēc strukturētā dialoga rezultātiem, triju prezidentvalstu komandai, nākot klajā ar paskaidrojumu vai izmantojot cita veida saziņu, būtu jāinformē jaunieši, kas ir piedalījušies apspriešanās procesā un ES jaunatnes konferencē, par to, cik lielā mērā Padome un Komisija cikla trešajā posmā ir ņēmusi vērā strukturētā dialoga galīgos rezultātus.
 5. Lai nodrošinātu, ka strukturētajam dialogam ir reāla ietekme, triju prezidentvalstu komandai būtu attiecīgā gadījumā jāiesaista citi ES dalībnieki, piemēram, Eiropas Parlaments, Padome un Komisija.
 6. Vispārējā prioritāte nākamajam triju prezidentvalstu ciklam (2017. gada 1. jūlijs – 2018. gada 31. decembris) būtu jādefinē, pirms sākas tā darbības termiņš, un pirms tās pieņemšanas atbilstīgā brīdī jānodod apspriedēm ar jauniešiem un valstu darba grupām.
-

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

PADOME

Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgais ziņojums par to, kā tiek īstenots atjauninātais regulējums Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018)

(2015/C 417/03)

Jauniešu cilvēkkapitāls un sociālais kapitāls ir viena no Eiropas lielākajām vērtībām nākotnē. Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm jāiegulda potenciālā, kāds prasmju, radošuma un daudzveidības ziņā ir 90 miljoniem Eiropas jauniešu.

Ekonomikas krīze īpaši smagi skārusi jauniešus. Tā ir palielinājusi plaisu starp tiem, kuriem ir vairāk iespēju, un tiem, kuriem ir mazāk iespēju. Dažas jauniešu grupas ir arvien vairāk izstumtas no sociālās un pilsoniskās dzīves sfērām. Vēl jaunāk – daži jaunieši ir pakļauti izstāšanās, marginalizācijas vai pat vardarbīgas radikalizācijas riskam.

Šā iemesla dēļ Komisija un dalībvalstis 2013.–2015. gadā turpināja kopīgi strādāt, lai uzlabotu jauniešu nodarbināmību, iekļautos darba tirgū, sociālo iekļaušanu un līdzdalību. Ņemot vērā pieaugošo sociālekonomisko nošķiršanu, ar politikas palīdzību jāturpina risināt dziļās sociālās problēmas, ar kurām saskaras daudz jauniešu. Mums ir jāapzina ilgtspējīgi risinājumi, kas ļautu apkarot jauniešu bezdarbu, stiprinātu sociālo iekļaušanu un novērstu vardarbīgu radikālizāciju. Tādēļ ES un dalībvalstu līmenī ir vajadzīga sistemātiskāka sadarbība tādās politikas jomās kā nodarbinātība, izglītība, apmācība, nediskriminācija, sociālā politika, pilsoniskums (tostarp Savienības kontekstā) un jaunatne, kā arī kultūra, sports un veselība.

Sadarbības regulējumam jaunatnes jomā ⁽¹⁾ 2016.–2018. gadā vajadzētu būt vērstam uz to, lai radītu iespējas lielākam skaitam jauniešu no dažādām sabiedrības grupām, jo īpaši tiem, kuriem draud atstumtība. Tam jāpalīdz tiem atrast kvalitatīvas darbvietas un piedalīties sociālajā dzīvē. Saskaņā ar programmu “Erasmus+” piešķirtais ES finansējums papildinās politisko sadarbību tādās jomās kā darbs ar jaunatni, brīvprātīgas darbības un līdzdalība demokrātiskajās norisēs. Citi instrumenti – Eiropas Sociālais fonds (ESF) un Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI) – nodrošinās finansējumu, kas paredzēts jauniešu iekļaušanai darba tirgū un viņu cilvēkkapitāla attīstīšanai.

1. Ievads

ES atbalsta jauniešu nodarbinātību, nodarbināmību un sociālo iekļaušanu, jo īpaši saskaņā ar ES darbvietu, izaugsmes un ieguldījumu programmu, stratēģiju “Eiropa 2020” un, izmantojot ES fondus, piemēram, *Erasmus+*, ESF un JNI.

Turklāt ES atbalsta, koordinē un papildina dalībvalstu darbības, izmantojot sadarbības regulējumu jaunatnes jomā saskaņā ar LESD 6. un 165. pantu. Sadarbības regulējums, kurā ES un dalībvalstis ir aicinātas:

— radīt plašākas un vienlīdzīgas iespējas visiem jauniešiem izglītībā un darba tirgū, un

⁽¹⁾ Padomes 2009. gada 27. novembra Rezolūcija par atjauninātu regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018) (OV C 311, 19.12.2009., 1. lpp.).

— veicināt visu jauniešu aktīvu pilsoniskumu, sociālo iekļaušanu un solidaritāti.

Ar darbībām, tostarp pierādījumu vākšanu, savstarpēju mācīšanos un dialogu ar jauniešiem, regulējums atbalsta rīcību astoņās jomās: izglītība un apmācība, nodarbinātība un uzņēmējdarbība, veselība un labklājība, līdzdalība, brīvprātīgas darbības, sociālā iekļaušana, jaunatne un pasaule, un radošums un kultūra.

Šajā ziņojumā izvērtēts progress virzībā uz sadarbības regulējuma mērķiem un prioritātēm 2013.–2015. gadā. Izvērtējums veikts, pamatojoties uz novērtējumu par jauniešu situāciju un ES un dalībvalstu līmenī veiktajiem politikas pasākumiem.

2. Eiropas jaunieši šodien ⁽²⁾

Kopš 2013. gada krīzes izraisītās sekas joprojām lielā mērā ietekmē jauniešus. Pāreja no bērnības uz pieaugušo dzīvi ir kļuvusi sarežģītāka un individualizētāka. Šāda tendence kopš 2008. gada ir ievērojami pieaugusi. Šo pāreju raksturo būtiskas pārmaiņas – no izglītības uz darba dzīvi, no finansiālas atkarības uz sava budžeta pārvaldību, kā arī nepieciešamība iegūt patstāvību. Šajos procesos jaunieši ir pakļauti mainīgajiem ekonomiskajiem, sociālajiem un vides apstākļiem. Politikai būtu jāklūst par jauniešu sabiedroto ceļā uz šīm pārmaiņām, un tai būtu jāpalīdz tiem pilnībā īstenot savu potenciālu.

Turpmāk norādītie dati sniedz priekšstatu par 15–29 gadus vecu jauniešu situāciju. ⁽³⁾

Šī jauniešu paaudze ir labāk izglītota nekā jebkura cita...

Izglītības rādītāji liecina par pozitīvām tendencēm. Lai gan visā ES joprojām pastāv būtiskas atšķirības, izglītību priekšlaicīgi pametušo skaits pašlaik samazinās. ⁽⁴⁾

Augstākās izglītības ieguves rādītājs ir palielinājies no 33,8 % 2010. gadā līdz 37,9 % 2014. gadā. ⁽⁵⁾ Lai gan bezdarba līmenis terciāro izglītību ieguvušo personu vidū ES ir palielinājies, tas joprojām ir daudz zemāks nekā tiem, kuru izglītības līmenis ir viszemākais. Tomēr arī šīs grupas var saskarties ar nepietiekamas nodarbinātības problēmu un būt pārāk labi kvalificētas darba iespējām, kas tiek piedāvātas darbā tirgū.

Daudzi jaunieši veido sociālos tīklus, kas apvieno globālo savienojamību un saiknes ar vietējo kopienu: 2014. gadā 82 % jauniešu piedalījās tiešsaistes sociālajos tīklos. Jaunieši iesaistās jauna veida politiskajā līdzdalībā, nereti izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus, bet vēlēšanās viņi piedalās retāk nekā vecāko paaudžu pārstāvji. Tomēr daudzi jaunieši joprojām ir aktīvi savas vietējās kopienas locekļi; 2014. gadā aptuveni katrs otrais jauniešs bija vismaz vienas organizācijas biedrs; katrs ceturtais jauniešs strādā brīvprātīgo darbu. ⁽⁶⁾ Šī diferencētā jauniešu iesaistīšanās aina liek apšaubīt pašreizējo izpratni par pilsoniskuma jēdzienu.

... taču krīze ir radījusi jaunu dalījumu

Daudziem jauniešiem ir grūtības atrast kvalitatīvas darbvietas, un šī problēma būtiski kavē viņu centienus kļūt patstāvīgiem. Lai gan kopš augstākā rādītāja 2013. gadā jauniešu bezdarbs vairumā dalībvalstu ir samazinājies, tas joprojām raisa nopietnas bažas: 8,7 miljoni Eiropas jauniešu nevar atrast darbu ⁽⁷⁾, un liela daļa jauniešu aizvien saskaras ar ilgtermiņa bezdarbu vai nelabprātīgu nepilnas slodzes darbu.

Kopumā 13,7 miljoni jauniešu nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā (NEET). ⁽⁸⁾ Gandrīz 27 miljoniem jauniešu draud nabadzība vai sociālā atstumtība. Nabadzības līmenis ir augstāks jauniešu vidū nekā sabiedrībā kopumā, un nelabprātīgs nepilnas slodzes darbs vai ilgstošs pagaidu darbs šo paaudzi pakļauj ilgtermiņa nabadzības riskam. ⁽⁸⁾

⁽²⁾ Sīkāku informāciju un datu avotus, uz kuriem balstīta analīze, skatīt Komisijas dienestu darba dokumentā SWD(2015)169 par jauniešu situāciju ES.

⁽³⁾ Ja vien nav norādīts citādi.

⁽⁴⁾ Eurostat rādītājs "personas, kas priekšlaicīgi pārtraukušas izglītību un apmācību" vecuma grupā no 18 līdz 24 gadiem ir samazinājies no 13,9 % 2010. gadā līdz 11,1 % 2014. gadā (augsts procentuālais rādītājs joprojām ir Spānijā, Itālijā, Maltā, Portugālē un Rumānijā).

⁽⁵⁾ Eurostat, iedzīvotāji vecumā no 30 līdz 34 gadiem ar iegūtu terciāro izglītību.

⁽⁶⁾ Eiropas barometra zibensaptauja Nr. 408, 2014. gads.

⁽⁷⁾ Eurostat, 2014. gads.

⁽⁸⁾ *Rising inequality: youth and poor fall further behind* (Pieaugoša nevienlīdzība – jaunieši un nabadzīgie atpaliek aizvien vairāk), ESAO, 2014. gads.

Bezdarbība, nabadzība un atstumtība neskar visus jauniešus vienādi. Tiem, kuriem jau dzīves sākumā ir bijis mazāk iespēju, ir tendence nonākt arvien nelabvēlīgākos apstākļos. Ir lielāka iespējamība, ka par NEET kļūs migrantu izcelsmes jaunieši, jaunieši ar zemu izglītības līmeni vai jaunieši, kuriem ir veselības problēmas.⁽⁹⁾ Tādu imigrantu izcelsmes jauniešu bezdarba līmenis, kas dzimuši iekšzemē, ir gandrīz par 50 % augstāks nekā citu ES jauniešu bezdarba līmenis.⁽¹⁰⁾

Paplašinās plaisa starp tiem jauniešiem, kuri mācās, ir pārliecināti, ka atradīs darbu, un iesaistās sociālajās, pilsoniskajās un kultūras norisēs – no vienas puses – un jauniešiem, kuriem ir maz cerību dzīvot piepildītu dzīvi un kam draud atstumtība un marginalizācija – no otras puses.

Šī nošķiršana draud pasliktināt sociālo struktūru un ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi.⁽¹¹⁾ Ņemot vērā Eiropas iedzīvotāju novecošanu, visu jauniešu grupu integrācija (vienlaikus respektējot viņu daudzveidību) ir vēl vairāk nepieciešama un steidzama.

Jauniešiem, kuri ir šī nošķiruma nelabvēlīgajā pusē, ir grūtības paust savu politisko viedokli. Jo viņi ir mazāk izglītoti vai iesaistīti sociālajos pasākumos, jo viņi mazāk piedalās vēlēšanās, brīvprātīgajā darbā vai kultūras pasākumos.⁽¹²⁾ Piemēram, NEET mazāk nekā citi viņu vienaudži uzticas publiskajām iestādēm un retāk piedalās sociālajās un pilsoniskajās norisēs.

Neviens atsevišķs politikas virziens nedod risinājumu, taču visi politikas virzieni kopā var palīdzēt

Visi jaunieši ir pelnījuši, lai viņiem tiktu nodrošinātas taisnīgas un vienlīdzīgas iespējas, taču tam ir nepieciešami ilgtermiņa ieguldījumi. ES un dalībvalstīm to attiecīgajās kompetences jomās ir jāsakopo visi politikas virzieni, kas var palīdzēt uzlabot jauniešu izredzes.

Lai neseno pozitīvās iezīmes pārvērstu ilgstošā un ilgtspējīgā izaugsmē, ES ir veikusi pasākumus, kuru mērķis ir sekmēt jaunu darbvietu radīšanu, izaugsmi un ieguldījumus, tostarp centienus palīdzēt jauniešiem atrast kvalitatīvas darbvietas. ES un dalībvalstis var īstenot savus centienus, pamatojoties uz garantiju jauniešiem⁽¹³⁾, Eiropas Sociālo fondu un Investīciju plānu Eiropai.

Nodarbinātībai ir būtiska nozīme, taču tā ne vienmēr nodrošina pilnīgu iekļaušanu. Izglītība un apmācība var jauniešiem dot darba tirgū nepieciešamās prasmes, palīdzēt pārvarēt nevienlīdzību un sekmēt augšupejošu sociālo mobilitāti. Uzdevums, kas steidzami jārisina izglītības un apmācības jomā visā ES, ir pietiekami ātri veikt ieguldījumus un modernizāciju, lai izmantotu minēto potenciālu.⁽¹⁴⁾ Jaunatnes politika, kas darbojas ārpus skolas, arī var palīdzēt jauniešiem apgūt atbilstošu prasmju kombināciju, kas vajadzīga, lai tos sagatavotu dzīvei un darbam.

Jauniešiem vajadzētu būt iespējai augt iekļaujošās un plurālistiskās kopienās, kuru pamatā ir Eiropas demokrātiskās vērtības, tiesiskums un pamattiesības. Lai aizsargātu toleranci, daudzveidību un savstarpējo cieņu, ES Drošības programmā ir iekļauta rīcība ekstrēmistu vardarbības pamatcēloņu risināšanai un radikalizācijas novēršanai, tostarp sekmējot jauniešu iekļaušanu un līdzdalību.⁽¹⁵⁾ Ņemot vērā šogad notikušos teroristu uzbrukumus, kas sākās Parīzē un Kopenhāgenā, šīs sarežģītās problēmas ir kļuvušas vēl steidzamākas. Deklarācijā, kas pieņemta Parīzē 2015. gada martā, ES izglītības ministri un Komisija apņēmas īstenot turpmāku rīcību, lai saglabātu Eiropas vērtības.

3. ES un dalībvalstu rīcība 2013.–2015. gadā⁽¹⁶⁾

3.1. ES rīcība – nodarbināmība, iekļaušana un līdzdalība

Rīcība visās ES politikas jomās

Arī 2013.–2015. gadā galvenās prioritātes arvien bija jaunatnes nodarbinātība un nodarbināmība.

⁽⁹⁾ "NEET", Eurofound, 2012. gads un ESAO, 2015. gads.

⁽¹⁰⁾ Indicators of immigrant integration – Settling in 2015 (Imigrantu integrācijas rādītāji – situācija 2015. gadā), ESAO un Eiropas Komisijas kopīgs pētījums.

⁽¹¹⁾ In it together: why less inequality benefits all ("Nepieciešamība apvienot centienus – kāpēc no nevienlīdzības mazināšanas labumu gūtu visi?"), ESAO, 2015. gada maijs.

⁽¹²⁾ Eurobarometra zibensaptauja Nr. 408, 2014. gads.

⁽¹³⁾ Padomes lēmums par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Kopīgais ziņojums izglītības un apmācības jomā 2020, COM(2015) 408.

⁽¹⁵⁾ COM(2015) 185.

⁽¹⁶⁾ Sīkāka informācija ir sniegta Komisijas dienestu darba dokumentā (SWD(2015)168) par rezultātiem, kas gūti, izmantojot atvērto koordinācijas metodi jaunatnes jomā http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm

Lai uzlabotu izglītības rezultātus un sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķus, dalībvalstis Eiropas pusgada ietvaros veica darbības, kuru mērķis bija mazināt izglītības priekšlaicīgu pamešanu un veicināt augstākās izglītības iegūšanu. To centieni pamatā bija stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā, kā arī programma “Erasmus+”. Kopš 2012. gada saskaņā ar Padomes ieteikumu par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu dalībvalstis ir sākušas ieviest pasākumus, kas jauniešiem nodrošina iespēju pilnībā izmantot tās prasmes, ko viņi ir apguvuši ārpus formālās izglītības.

ES un dalībvalstis apņēmas jauniešu bezdarbu samazināt, atvieglojot pāreju no izglītības uz darba dzīvi. 2013. gadā kā strukturāla sistēma tika ieviesta garantija jauniešiem, lai viņiem četru mēnešu laikā pēc mācību pabeigšanas vai kļūšanas par bezdarbniekiem piedāvātu darbu, mācekļa praksi, stažēšanos vai tālāku izglītošanos. Jauniešu aktivizēšanai un nodarbinātībai no ESF un JNI tika atvēlēti vismaz EUR 12,7 miljardi. Aptuveni EUR 27 miljardi no ESF finansējuma tiks tērēti izglītības pasākumiem 2014.–2020. gadā. Jaunieši arī gūs netiešu labumu no ESF finansējuma aptuveni EUR 11 miljardu apmērā, kas paredzēts citām iniciatīvām, piemēram, nodarbinātības dienestu modernizēšanai vai pašnodarbinātības atbalstīšanai. Sagaidāms, ka saskaņā ar JNI veiktās darbības veicinās sadarbību starp dažādām iestādēm un dienestiem, lai integrētā veidā palīdzētu tieši NEET.

Kopš 2013. gada Eiropas Mācekļu alianse ir saņēmusi atbalstu no privātā sektora, savukārt Padomes ieteikuma par stažēšanās kvalitātes sistēmu ⁽¹⁷⁾ mērķis kopš 2014. gada ir veicināt kvalitatīvu izglītību un taisnīgus darba apstākļus. Komisija uzlaboja gados jaunu darba meklētāju informēšanu sistēmā EURES, kas paredzēta informācijas apmaiņai par darba piedāvājumiem, kā arī atklāja sistēmu “Tava pirmā EURES darbvieta”, lai palīdzētu jauniešiem atrast darbu ārzemēs.

Papildus ES Drošības programmai un Parīzes deklarācijai, dalībvalstis apņēmas pastiprināt centienus veicināt visu jauniešu iekļaušanu un līdzdalību sabiedrībā. Ar darbībām, tostarp Eiropas Jaunatnes nedēļu, Komisija mobilizēja pilsonisko sabiedrību strādāt ar jautājumiem, kas saistīti ar iekļaušanu, pilsoniskumu un kultūru dialogu. Visas šīs jomas saņems lielāku finansējumu no programmas “Erasmus+”. Šie centieni papildina darbu, ko veic ES finansētais Radikalizācijas izpratnes tīkls (RAN), kurš norāda uz preventīvo nozīmi, kāda radikalizācijas problēmas risināšanā ir izglītībai un kritiskās domāšanas un demokrātisko vērtību mācīšanai. Šajā sakarā Komisija uzsver, ka ir svarīgi mudināt jauniešus ekstrēmistu vēstījumus uztvert kritiski ⁽¹⁸⁾, un ka Erasmus+ sniedz iespēju atbalstīt mācību mobilitāti un partnerības starp ieinteresētajām personām, kas galu galā var palīdzēt jauniešiem attīstīt spēju pretoties ekstrēmistu uzskatiem ⁽¹⁹⁾.

Konkrēti jaunatnes politikas pasākumi

ES sadarbība galvenokārt bija vērsta uz sociālo iekļaušanu un iespēju radīšanu jauniešiem, tostarp iespējām izmantot savas tiesības un politisko līdzdalību. Padome aicināja palielināt jaunatnes politikas ieguldījumu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā un apstiprināja, ka tā ir iecerējusi uzlabot NEET iekļaušanu un veicināt jauniešu uzņēmējdarbības garu.

Kopš 2013. gada darbs ar jaunatni ir viena no ES jaunatnes programmas prioritātēm. Komisijas pētījums parādīja darbu ar jaunatni nozīmi dažādās jauniešu dzīves jomās ⁽²⁰⁾, un 2015. gadā otrajā Eiropas kongresā par darbu ar jaunatni tika apzinātas vissteidzamāk risināmās problēmas un izteikts aicinājums izstrādāt Eiropas programmu darbam ar jaunatni. ⁽²¹⁾ Turklāt Padome, ņemot vērā attiecīgo pētījumu rezultātus un ekspertu grupas darbu, aicināja Komisiju apsvērt iespēju nākt klajā ar priekšlikumu Padomes ieteikumam par darbu ar jaunatni.

Pastāvot bažām par jauniešu attālināšanos no tradicionālajām līdzdalības formām, Komisija apkopoja pierādījumus ⁽²²⁾, ka jaunieši aizvien ir ļoti ieinteresēti piedalīties, taču viņi vēlas vairāk un dažādas līdzdalības iespējas. Politikas veidotāju uzdevums būs izstrādāt labāko risinājumu. Padomes 2015. gada Rezolūcija par to, lai veicinātu jauniešu līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē, nodrošina satvaru šīs problēmas risināšanai.

⁽¹⁷⁾ OVC 88, 27.3.2014., 1. lpp.

⁽¹⁸⁾ “Radikalizācijas, kas rada terorismu un vardarbīgu ekstrēmismu, novēršana: ES atbildes pasākumu efektivitātes stiprināšana” (COM (2013) 941).

⁽¹⁹⁾ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

⁽²⁰⁾ Pētījums *Value of youth work in the EU* (Pētījums par darbu ar jaunatni vērtību ES), 2014. gads; ekspertu grupas ziņojumi par jauniešu radošo un inovatīvo potenciālu un kvalitatīvajām pieejām darbā ar jaunatni.

⁽²¹⁾ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>

⁽²²⁾ Pētījums *Youth participation in democratic life*, (Pētījums par jaunatnes dalību demokrātiskajā dzīvē) 2013. gads.

No politikas līdz pārmaiņām praksē – programma “Erasmus+”

ES 2014. gadā sāka programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā “Erasmus+”. Programmas budžets laikposmam līdz 2020. gadam ir EUR 14,7 miljardi, un ar to tiek atbalstīta četrus miljonus jauniešu un pedagogu mācību mobilitāte; 10 % no budžeta ir paredzēti jaunatnes pasākumiem, ar kuriem tiek finansēti aptuveni 400 000 jauniešu apmaiņas dalībnieku un 100 000 Eiropas Brīvprātīgo dienesta (EVS) dalībnieku. Šis finansējums ir par 80 % lielāks salīdzinājumā ar iepriekšējo programmu “Jaunatne darbībā”.

Programma “Erasmus+” nodrošina labāku saikni starp politiku un programmu nekā iepriekš. Tā finansē stratēģiskās partnerības starp izglītības pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi sekmējot starpnozaru sadarbību. Instruments “Youthpass”⁽²³⁾ turpināja atbalstīt neformālās un ikdienējās mācīšanās atzišanu: kopš tā izveides valstu jaunatnes aģentūras ir izveidošas gandrīz 250 000 sertifikātu. Lai paplašinātu “Youthpass” ietekmes sfēru, Padome ierosināja šo instrumentu ieviest arī citās nozarēs un atbalstīt, ka tiek izmantoti nacionālie atzišanas instrumenti, kas veidoti, iedvesmojoties no minētā instrumenta.

Plašākas mērķauditorijas sasniegšana

Komisija apņēmas jauniešus labāk informēt par ES politikas un programmu sniegtajām iespējām, izmantojot gan tiešsaistes, gan bezsaistes rīkus. Vēl svarīgāk – tā vēlējās uz klausīt viņu viedokļus un ierosinājumus. Eiropas Jaunatnes portāls, kura vienreizējo apmeklējumu skaits 2014. gadā sasniedza 1,5 miljonus, ir kļuvis par minēto darbību galveno publicitātes līdzekli; tajā tiek publiskoti sludinājumi par pārrobežu brīvprātīgā darba iespējām un nodrošināta piekļuve EURES informācijai par darba un stažēšanās piedāvājumiem. 2015. gadā Komisija Eiropas Jaunatnes nedēļas laikā notikušajās “Ideju laboratorijās” apkopoja jauniešu ierosinājumus. Šis pasākums sasniedza kopā 137 000 cilvēku dažādu pasākumu ietvaros un 1,2 miljonus cilvēku – izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus.

Komisija turpinās uzlabot Eiropas Jaunatnes portāla un citu tiešsaistes platformu dizainu un funkcionalitāti. Tā ciešāk sadarbosies ar tīkliem, kam ir tieša saikne ar jauniešiem, piemēram, tīklu Eurodesk, kurā darbojas 1 200 informācijas speciālistu.

3.2. Dalībvalstu rīcība

Dalībvalstis aizvien vairāk īsteno transversālu jaunatnes politiku, kurā galvenā uzmanība pievērsta nodarbinātībai un sociālajai un pilsoniskajai iekļaušanai. Dalībvalstis ir veikušas vairākus pasākumus jauniešu integrēšanai darba tirgū, kas bieži vien ir kā daļa no garantijas jauniešiem un tiek atbalstīti ar ESF un JNI ietvaros pieejamajiem ES līdzekļiem. Turklāt 2014. gadā ar tiešu Komisijas atbalstu tika īstenoti 18 neliela apjoma pilotprojekti. Visas dalībvalstis ir iesniegušas garantijas jauniešiem īstenošanas plānus. Plānu īstenošanas progress tiek novērtēts Eiropas pusgada ietvaros. Partnerībās, kas izveidotas saistībā ar garantiju jauniešiem, lielākā daļa dalībvalstu iesaistīja jaunatnes organizācijas un divas trešdaļas dalībvalstu iesaistīja jaunatnes dienestus.

Reaģējot uz bažām par jauniešu sociālās atstumtības pieaugumu, gandrīz visas dalībvalstis īstenoja pasākumus, ar kuriem veicina NEET iekļaušanu. Lielākā daļa dalībvalstu apņēmas uzlabot kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību jauniešiem, un 80 % atbalstīja darbu ar jaunatni un jauniešu centrus. Tomēr darbu ar jaunatni visā Eiropā ir skāruši budžeta samazinājumi⁽²⁴⁾, kamēr nabadzības un atstumtības riskam pakļauto jauniešu īpatsvara pieaugums palielina pieprasījumu pēc iejaukšanās pasākumiem.

Attiecībā uz līdzdalību 27 dalībvalstis izstrādāja mehānismus dialogam ar jauniešiem; 25 dalībvalstis nodrošināja valsts atbalstu jaunatnes organizācijām, un divas trešdaļas dalībvalstu veicināja tiešsaistes plašsaziņas līdzekļu izmantošanu un nodrošināja plašākas debašu iespējas. Dalībvalstis ir tiekušās iesaistīt jauniešus no visām sociālekonomiskām grupām, tomēr, tā kā dažās grupās līdzdalības rādītāji ir pastāvīgi zemāki, politikas veidotāji visos līmeņos varētu paveikt vēl vairāk, lai iesaistītu nepietiekami pārstāvētās grupas.

4. Jaunatnes sadarbības regulējuma pārvaldība un īstenošana 2013.–2015. gadā

Dalībvalstu ziņojumi par sadarbības regulējuma īstenošanu nodrošina stabilu pamatu ES jaunatnes sadarbības turpināšanai. Regulējums palīdzēja sekmēt valstu jaunatnes programmas un starpnozaru sadarbību jauniešu atbalsta jomā, kuru pamatā ir atbilstoši pierādījumi un pieredzes apmaiņa.

⁽²³⁾ “Youthpass” ir atzišanas instruments, ar ko atzīst neformālo un ikdienējo mācīšanos darbā ar jaunatni; to izmanto projektiem, ko finansē saskaņā ar programmas “Erasmus+” jaunatnes daļu. <https://www.youthpass.eu/en/youthpass/>.

⁽²⁴⁾ Pētījums *Value of Youth Work in the EU* (Pētījums par darbu ar jaunatni vērtību ES), 2014. gads.

Lai palielinātu regulējuma īstenošanas efektivitāti, Komisija un dalībvalstis varētu uzlabot apmaiņu ar attiecīgajiem datiem un citiem pierādījumiem, kuri ir ārpus jaunatnes jomas. Tajā pašā laikā tās varētu tos izmantot par pamatu tādai jaunatnes politikai, kas vairāk orientēta uz rezultātiem. Gan Komisijai, gan dalībvalstīm būtu jāatbalsta jauniešu problēmu iekļaušana citās politikas jomās. ES līmenī savstarpēju mācīšanos var dažādot, piemēram, radot papildu iespējas attiecībā uz mācīšanos no līdzbiedriem, kas pielāgota dalībvalstu dažādajām vajadzībām. Strukturētais dialogs ar jaunatni būtu jāpadara iekļaujošāks.

Galvenās darbības un instrumenti ir sīkāk aplūkoti turpmāk tekstā.

Regulējums kā programmas noteicējs

Regulējums deva spēcīgu impulsu valstu jaunatnes programmām. Kopš 2010. gada gandrīz visas dalībvalstis ir ieviesušas iniciatīvas vai instrumentus šajā jomā. Divās trešdaļās dalībvalstu regulējums pastiprināja valsts jaunatnes politikas prioritātes, un vienā trešdaļā – ietekmēja vietējo un reģionālo līmeni. 11 dalībvalstis savas valsts jaunatnes politiku pārorientēja atbilstoši regulējumam.

Regulējums sekmēja starpnozaru sadarbību. Lai nodrošinātu starpnozaru pieeju jaunatnes politikai, gandrīz visās dalībvalstīs ir izveidoti institucionalizēti mehānismi, piemēram, starpdepartamentu struktūras un regulāras starpmiņstrīju sanāksmes.

ES Padomes pirmā darba plāna jaunatnes jomā (2014–2015) mērķis bija uzlabot regulējuma īstenošanu, un lielākā daļa dalībvalstu piedalījās darba plānā paredzētajās darbībās. Divdesmit trīs dalībvalstis uzskatīja, ka darba plāns ir attaisnojis savu mērķi un tas pienācīgi atspoguļo valstu prioritātes, taču dažas dalībvalstis brīdināja par riskiem, ko rada nekonsekventas vai paralēlas pieejas šim deviņus gadus ilgajam regulējumam.

Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana – kvantitatīva un kvalitatīva attīstība

Jauniešu situācija ES tiek regulāri novērtēta, pamatojoties uz infopaneli, kurā apkopots 41 rādītājs par apstākļiem, kas ietekmē jauniešus.⁽²⁵⁾ Dalībvalstis šos rādītājus izmanto aizvien vairāk, kaut arī tā rezultātā vēl nav izstrādāta sistemātiska uz rezultātiem orientēta jaunatnes politika.

Rādītāji un citi pierādījumi, ko sniedz Eurostat, Eurofound un partnerība starp Komisiju un Eiropas Padomi, jo īpaši ar Eiropas jaunatnes pētnieku tīkla (PEYR) sagatavoto analīzi, palīdzēs dalībvalstīm un Komisijai noteikt jaunas tendences un attiecīgi pielāgot prioritātes.

Komisijai un dalībvalstīm ar šiem pierādījumiem (kas neaprobežojas vienīgi ar jaunatnes politikas jomu) jāapmainās ar citiem dalībniekiem, kas strādā ar jauniešiem. ES līmenī jaunais jaunatnes monitors (*youth monitor*)⁽²⁶⁾ nodrošina lietotājdraudzīgu piekļuvi datiem tiešsaistē. No 2016. gada jaunā jaunatnes vikivietnē būs pieejama atjaunināta informācija par valstu politiku, tiesību aktiem un programmām jaunatnes jomā. To papildinās ar jaunu rādītāju sistēmu garantijas jauniešiem uzraudzībai, kuras pirmie dati gaidāmi 2015. gada beigās.

Savstarpēja mācīšanās – pieredzes apmaiņa

Dalībvalstis ir mācījušās cita no citas, galvenokārt piedaloties ekspertu grupās. Eksperti 2013.–2015. gadā pievērsās jautājumam par veidiem, kā atbalstīt jauniešu radošo un inovatīvo potenciālu, darba ar jaunatni devumu jauniešu problēmu risināšanai krīzes apstākļos un darba ar jaunatni kvalitāti. Konstatējumi tika izmantoti darbā, kas norisinājās Padomē, kā arī Izglītības, apmācības un jaunatnes foruma apspriedēs.⁽²⁷⁾ Ņemot vērā 2015. gada ziņojumu par kvalitatīvu darbu ar jaunatni⁽²⁸⁾, Padome izstrādāja secinājumus par darba ar jaunatni pastiprināšanu nolūkā nodrošināt saliedētu sabiedrību⁽²⁹⁾, kuros ietverts aicinājums izstrādāt kvalitātes atsaucis un vadības instrumentu valstu organizācijām, kas veic darbu ar jaunatni.

Dalībvalstis mācījās cita no citas arī pasākumos, kas tika organizēti Komisijas un Eiropas Padomes partnerības ietvaros; mazākas dalībvalstu grupas rīkoja īpašu informācijas apmaiņu par kopīgu interešu jautājumiem, piemēram, par vietējā līmeņa darbu ar jaunatni.

⁽²⁵⁾ SEC(2011) 401.

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm

⁽²⁷⁾ Padomes 2014. gada 20. maija Rezolūcija par Eiropas Savienības darba plānu jaunatnes jomā 2014.–2015. gadam.

⁽²⁸⁾ *Quality Youth Work – A common framework for the further development of youth work* (Kvalitatīvs darbs ar jaunatni – vienota sistēma darba ar jaunatni tālākai attīstībai), http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf

⁽²⁹⁾ 2015. gada maijs.

Lai pēc iespējas efektīvāk izmantotu dažādos savstarpējās mācīšanās pasākumus, nākamajā darba plānā būtu jāparedz elastīgas sistēmas izstrāde, lai atvieglotu piekļuvi informācijai un pasākumu rezultātiem. Tai būtu jāsekmē atziņu izmantošana un jāpalīdz izveidot sadarbību ar partneriem, kam ir kopīgas intereses.

Strukturētais dialogs – plašākas mērķauditorijas sasniegšana un dialoga integrēšana politikas programmā

ES strukturētais dialogs starp politikas veidotājiem, jauniešiem un to pārstāvjiem tiek plaši uzskatīts par daudzsoļu veidu, kā uz klausīt jauniešus. Tā pirmais 18 mēnešu cikls, kurš beidzās 2011. gadā, palīdzēja veidot turpmākās ES iniciatīvas jauniešu bezdarba novēršanas jomā. 2013.–2015. gadā dialogā tika risināti jautājumi par sociālo iekļaušanu un iespēju radīšanu jauniešiem, un tā ieteikumi pēc tam tika aplūkoti Padomē.

Strukturētais dialogs kopš 2013. gada ir attīstījies, un tas ir labāk integrēts jaunatnes politikas programmā. Dalībnieku skaits ir palielinājies vairāk nekā divas reizes, un aptuveni 40 000 jauniešu piedalījās pēdējā ciklā, daudzi no tiem lielākas grupas vārdā. Turklāt, iedvesmojoties no šī dialoga, sāk veidoties arī valstu dialoga procesi.

Strukturētā dialoga potenciāls vēl netiek izmantots pilnībā. Tas joprojām nav sasniedzis plašu jauniešu grupu, kam ir mazāk iespēju un kuru politiskajam viedoklim ir mazāka rezonanse. Komisija aicina sasniegt plašāku mērķauditoriju, izmantojot *Erasmus+* stipendijas valstu centieni atbalstam un 2014. gadā ieviesto tiešsaistes konsultāciju instrumentu. Vēl viens uzdevums ir uzraudzīt, kā dialoga rezultāti tiek iestrādāti ES un valstu politikā. Visbeidzot, lai nodrošinātu pārskatatbildību un motivētu jauniešus turpināt iesaistīties, visu līmeņu politikas veidotājiem ar Eiropas Jaunatnes portāla un valstu darba grupu starpniecību ir jānodrošina labāka atgriezeniskā saite par jauniešu sniegtajām atbildēm. Atziņas, kas gūtas 2015. gada ES ziņojumā par jaunatni un notiekošajā ES sadarbības regulējuma starpposma izvērtējumā, var kalpot par iedvesmu turpmākiem strukturētā dialoga uzlabojumiem.

5. ES jaunatnes sadarbības turpmākā virzība (2016.–2018. gadā)

Vienlīdzīgas izglītības, darba un līdzdalības iespējas iekļaujošās kopienās

Pamatojoties uz ES politiskajām prioritātēm, dalībvalstu ziņojumiem par regulējuma īstenošanu, apkopotajiem datiem un pierādījumiem, sadarbības regulējuma nākamajā darba posmā par prioritāti būtu jānosaka:

- visu jauniešu sociālās iekļaušanas palielināšana, ņemot vērā fundamentālās Eiropas vērtības,
- visu jauniešu pastiprināta līdzdalība demokrātiskajā un pilsoniskajā dzīvē Eiropā,
- jauniešu vieglāka pāreja no jaunieša statusa uz pieaugušo dzīvi, jo īpaši integrācija darba tirgū.

Ņemot vērā prioritātes un lai arī dalībvalstu un Komisijas rīcībai ir jābūt vērstai uz visiem jauniešiem, īpaši uzsvēramas ir šādas grupas:

- marginalizācijas riskam pakļautie jaunieši,
- jaunieši, kas nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā (*NEET*),
- migrantu izcelsmes jaunieši, tostarp neseni ieradušies imigranti un gadus jauni bēgļi.

Komisija un dalībvalstis minētajās jomās veiks pasākumus, tostarp izmantojot ES darba plānu jaunatnes jomā, regulējumā ietvertos instrumentus un – attiecīgā gadījumā – īstenojot sadarbību citās politikas jomās, nolūkā veicināt:

- sociālās iekļaušanas un mērķauditorijas sasniegšanas pasākumus, ko veic, lai uzrunātu jauniešus ar atšķirīgu pieredzi, tostarp jauniešus, kuri cieš no nelabvēlīgiem apstākļiem, un nodrošinātu viņu līdzdalību sociālajās un pilsoniskajās norisēs,
- darba ar jauniešiem, jaunatnes organizāciju un tīklu spēju darboties kā iekļaušanas veicinātājiem, palīdzot jauniešiem iesaistīties, veikt brīvprātīgo darbu un radīt pozitīvas sociālas pārmaiņas kopienās,
- kvalitatīva darba ar jaunatni atzīšanu, attīstot tā spēju sasniegt mērķauditoriju un reaģēt uz jaunām sabiedrības, uzvedības un tehnoloģiju pārmaiņām,
- jaunus veidus, kā piedalīties demokrātiskajos procesos, un piekļuvi politisku lēmumu pieņemšanas procesam, izmantojot gan tiešsaistes, gan bezsaistes instrumentus,

- jaunas prasības attiecībā uz prasmēm, tostarp tādās jomās kā pilsoniskums, plašsaziņas līdzekļu lietotprasme un digitālā prasība, kritiskā domāšana un starpkultūru izpratne,
- jauniešu spēju piekļuvi viņu pamattiesībām un nediskriminācijas un starpkultūru izpratnes praksi, kā arī
- brīvprātīgo darbu, tostarp izmantojot tādas ES programmas kā EVS un jauno ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīvu, kā veidu, kā apvienot mācīšanos un pilsonisko līdzdalību ⁽³⁰⁾; valstu un starptautisko dalībnieku labāku savstarpējo papildināmību, lai vērstu plašumā pārrobežu brīvprātīgo darbu un nodrošinātu ciešāku saikni starp valstu brīvprātīgo darbu un EVS.

Atbilstīgi šīm prioritātēm ES strukturētajam dialogam ar jaunatni būtu jāveicina visu jauniešu iekļaušana tolerantā, daudzveidīgā un demokrātiskā sabiedrībā. Nākamajam dialogam jāasniedz daudz plašāka jauniešu grupu auditorija, jo īpaši grupas, kuras līdz šim nav iesaistījušās dialogā, un tas jāpanāk, cita starpā izmantojot vienkāršākus iesaistes instrumentus, kas pielāgoti jauniešu vajadzībām un ieradumiem.

Jaunatnes politika plašākā ES programmā

Jaunatnes politika nevar darboties nošķirti. Būtiska nozīme ir sadarbībai un papildināmībai ar citām politikas jomām, piemēram, nodarbinātības, izglītības, apmācības, veselības un labklājības, kultūras, digitālo plašsaziņas līdzekļu, ilgtspējīgas attīstības, pilsoniskuma un sporta politiku.

Sadarbības regulējums ar tajā ietvertu mehānismu palīdzību var atbalstīt šādu sadarbību. Izmantojot ES darba plānu, Komisija un dalībvalstis var turpināt īstenot un pilnveidot starpnozaru struktūras un darba metodes. Minētie pasākumi palīdz sasniegt vispārējos mērķus jaunatnes jomā – visiem jauniešiem izglītībā un darba tirgū radīt vairāk vienlīdzīgu iespēju un veicināt jauniešu aktīvu pilsoniskumu, sociālo iekļaušanu un solidaritāti.

Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā vajadzētu būt daļai no plašākas jauniešiem paredzētas politiskās programmas. Lai panāktu reālu ietekmi, politikas veidotājiem ES un dalībvalstu līmenī jāsadarbjas ar vietējiem praktizējošiem speciālistiem, pakalpojumu sniedzējiem, pedagogiem un uzņēmumiem ar mērķi izmantot resursus un finansējumu tā, lai sasniegtu jauniešu kritisko masu. Tiem jātiecas sniegt inovatīvus risinājumus sarežģītajām parādībām – marginalizācijai, atstumtībai un līdzdalības trūkumam.

Visbeidzot, ir steidzami nepieciešams pastiprināt centienus. Lai lielākam skaitam jauniešu dotu reālas izredzes kļūt par pilntiesīgiem un aktīviem kopienas locekļiem, ir vajadzīga turpmākajiem uzdevumiem atbilstoša visaptveroša pieeja. Tādēļ ir nepieciešama saskaņota politikas programma, kas balstīta uz *Erasmus+*, garantiju jauniešiem un plašākiem ES finansējuma instrumentiem, piemēram, ESF un JNĪ. Ja iespējams, šie centieni ir jāatbalsta ar valsts un reģionālajiem resursiem.

⁽³⁰⁾ ES līmenī, neraugoties EVS labuma guvēju skaita divkāršošanās, pārrobežu brīvprātīgā darba gadījumu skaits joprojām ir neliels.

Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgais ziņojums par stratēģiskas sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020) īstenošanu

Jaunas prioritātes Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā

(2015/C 417/04)

1. KONTEKSTS

Eiropā patlaban jāveic vairāki neatliekami uzdevumi – jāatjauno darbvietu veidošana un jāsekmē ekonomikas atveseļošana; jāpanāk ilgtspējīga izaugsme; jānodrošina trūkstošās investīcijas; jāuzlabo sociālā kohēzija; jākoordinē darbības reaģēšanai uz migrācijas plūsmu; galvenā uzmanība jāpievērš radikalizācijas un vardarbības novēršanai. Vienlaikus Eiropā jārisina ilgtermiņa jautājumi, tādi kā novecošana, pielāgošanās digitālajam laikmetam un konkurētspēja globālā, uz zināšanām balstītā ekonomikā.

Eiropas politiskā atbilde saskaņā ar Eiropas Komisijas politiskajām pamatnostādnēm “Jauns sākums Eiropai: mana programma nodarbinātībai, izaugsmei, taisnīgumam un demokrātiskām pārmaiņām” ⁽¹⁾ iezīmē jaunu sākumu. Šajā jaunajā programmā būtiska nozīme ir ekonomiskajai argumentācijai par to, ka izglītība un apmācība ir izaugsmi veicinoša nozare. Investējot cilvēkkapitālā, līdzekļi tiek izmantoti lietderīgi. Laba izglītība un apmācība palīdz veicināt ilgstošu ekonomikas izaugsmi, kā arī ilgtspējīgu attīstību, – tās sekmē pētniecību un attīstību, inovāciju, produktivitāti un konkurētspēju. Dalībvalstīm būtu jāveic vajadzīgās investīcijas visās izglītības un apmācības sistēmās, lai sekmētu to efektivitāti un lietderību, uzlabojot darbspēka prasmes un kompetences, un tādējādi ļaujot tām aizvien digitālākās ekonomikas apstākļos un saistībā ar tehnoloģijas, vides un demogrāfiskajām izmaiņām labāk prognozēt strauji mainīgās vajadzības dinamiskajos darba tirgos un apmierināt tās. Dalībvalstīm būtu jāstiprina centieni, lai uzlabotu kvalitatīvas mūžizglītības pieejamību visiem, un jāīsteno aktīvu vecumdienu stratēģijas, kas dod iespēju paildzināt darba mūžu.

Vardarbīgā ekstrēmisma traģiskie uzliesmojumi 2015. gada sākumā bija spēcīgs atgādinājums tam, ka mūsu sabiedrības ir neaizsargātas. Izglītībai un apmācībai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka mūsu kopīgās humānās un pilsoniskās vērtības tiek saglabātas un nodotas nākamajām paaudzēm, tiek veicināta domas un izteiksmes brīvība, sociālā iekļaušana un cieņa pret apkārtējiem, kā arī lai novērstu un apkarotu diskrimināciju visos tās izpausmes veidos, pastiprinātu šo kopējo pamatvērtību mācīšanu un pieņemšanu un ar izglītību jau no agrīna vecuma veidotu pamatus iekļaujošākai sabiedrībai. ⁽²⁾ Izglītība un apmācība var palīdzēt novērst un izskaust nabadzību un sociālo atstumtību, veicināt savstarpēju cieņu un veidot pamatu atvērtai un demokrātiskai sabiedrībai, kas ir aktīva pilsoniskuma balsts.

Tajā pašā laikā izglītības un apmācību sistēmas saskaras ar izaicinājumu – kā nodrošināt vienlīdzīgu kvalitatīvas izglītības pieejamību, jo īpaši iekļaujot tos, kas ir visnelabvēlīgākajā situācijā, un dažādas izcelsmes cilvēkus, tostarp mācību vidē pienācīgi integrējot nesen ieceļojušus migrantus ⁽³⁾, tādējādi veicinot augšupēju sociālo konvergenci.

Nemot to vērā, izglītība un apmācība sniedz būtisku ieguldījumu vairākās ES stratēģijās un iniciatīvās, tostarp stratēģijā “Eiropa 2020”, Garantijā jauniešiem, Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvā, Digitālā vienotā tirgus iniciatīvā, Eiropas Drošības programmā un Eiropas programmā migrācijas jomā un Investīciju plānā Eiropai, vienlaikus pilnībā ņemot vērā dalībvalstu kompetenci par to izglītības un apmācības sistēmām. Sadarbība ET 2020 sistēmas ietvaros papildina valsts rīcību un ar pieredzes apmaiņas, savstarpējas mācīšanās, pierādījumu un datu apkopošanas palīdzību sniedz atbalstu dalībvalstīm reformu īstenošanā, lai vēl vairāk uzlabotu to rezultātus.

Izglītība un apmācība cilvēkiem sniedz zināšanas, prasmes un kompetences, kas viņiem ļauj augt un ietekmēt savu stāvokli, nodrošinot viņiem lielākas izredzes un labāk sagatavojot viņus turpmākajai dzīvei, liekot pamatu aktīvam pilsoniskumam un demokrātiskām vērtībām un veicinot iekļautību, taisnīgumu un līdztiesību.

⁽¹⁾ Komisijas priekšsēdētājs Žans Klods Junkers (*Jean-Claude Juncker*) 2014. gada 15. jūlijā Strasbūrā tās prezentēja Eiropas Parlamentam.

⁽²⁾ Deklarācija par pilsoniskuma un kopeju brīvības, iecietības un nediskriminācijas vērtību sekmēšanu ar izglītības palīdzību, Parīze, 2015. gada 17. marts.

⁽³⁾ Visos gadījumos, kad šajā tekstā ir atsauce uz migrantiem, piemērojami šādi nosacījumi: šis teksts neskar juridisko situāciju attiecībā uz dažādu migrantu kategoriju pieeju izglītībai un apmācībai, kas paredzēta piemērojamās starptautiskās tiesībās, Eiropas Savienības tiesībās un valsts tiesību aktos.

Komisijas 2015. gada izglītības un apmācības pārraudzības pārskats apliecina, ka joprojām pastāv būtiskas problēmas:

- Eiropas Savienībā 22 % no 15 gadus veciem jauniešiem matemātikā uzrāda nepietiekamus rezultātus. Starp skolēniem ar zemu sociālekonomisko statusu tie ir 36,6 %, kas jau rada bažas. Turklāt 18 % no 15 gadus veciem jauniešiem ir sliktas atzīmes lasīšanā un 17 % uzrāda nepietiekamus rezultātus eksaktajās zinātnēs. Nepietiekami sasniegumi šajos mācību priekšmetos ir par 60 % vairāk izplatīta zēnu nekā meiteņu vidū ⁽⁴⁾,
- katrs ceturtais Eiropas pieaugušais ir iekļauvis apburtajā lokā zemu prasmju līmeņa dēļ – tas ierobežo viņa piekļuvi darba tirgum, vienlaikus liedzot iespēju tālākizglīties vai apmācībai. Tikai 4,4 % no 66 miljoniem pieaugušo, kuri labākajā gadījumā ir beiguši pamatzglītības otro posmu, piedalās pieaugušo izglītībā ⁽⁵⁾,
- priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas ⁽⁶⁾ rādītājs šobrīd ir 11,1 %. Lai gan ir gūti labi panākumi, virzoties uz kopējo stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķi, Eiropā joprojām izglītību priekšlaicīgi pamet vairāk nekā 4,4 miljoni un ap 60 % no tiem ir neaktīvi vai bezdarbnieki, kas nozīmē lielāku sociālās atstumtības un zemākas pilsoniskās līdzdalības risku,
- augstāko izglītību ieguvušo skaits ⁽⁷⁾ turpina palielināties, un patlaban tas ir 37,9 %. Arī šeit ir gūti labi panākumi, virzoties uz kopējo stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķi, bet absolventu nodarbināmība visā ES joprojām nepieaug.

2014. gadā veiktajā visaptverošajā stratēģiskās sistēmas ET 2020 starpposma izvērtēšanā, kurā iesaistījās dalībvalstis un svarīgākās ieinteresētās puses un uz kuru balstās šis ziņojums, tika izdarīti trīs galvenie politiskie secinājumi:

- tika atzīts, cik vērtīga ir integrēta sistēma, kas aptver izglītību un apmācību visos līmeņos. Tā kā mūsdienās mācību pieredzē nepieciešams elastīgums un caurlaidība, ir jānodrošina politikas saskaņotība, sākot ar agrīnu pirmsskolas izglītību un skolām, līdz pat augstākajai izglītībai, profesionālajai izglītībai un apmācībai, kā arī pieaugušo izglītībai, tādējādi ievērojot mūžizglītības principu,
- ET 2020 četri stratēģiskie mērķi (un pašreizējie ES kritēriji) joprojām ir spēkā tādi, kādi tie visaptveroši un tālredzīgi formulēti Padomes 2009. gada secinājumos par ET 2020, nodrošinot stingru pamatu ET 2020 pasākumiem laikposmā līdz 2020. gadam. Tomēr politikas mērķi ir atkārtoti jāpielāgo, lai ņemtu vērā gan neatliekami risināmās problēmas ekonomikas un nodarbinātības jomā, gan izglītības nozīmi taisnīguma un iekļautības veicināšanā, kā arī kopējo Eiropas vērtību, starpkultūru kompetenču un aktīva pilsoniskuma nodrošināšanā,
- ET 2020 sniedz nozīmīgu ieguldījumu vispārējā ES darbvietu, izaugsmes un investīciju programmā, tostarp Eiropas pusgadā. Šajā sakarībā varētu uzlabot faktu bāzi un savstarpēju mācīšanos saistībā ar reformu problēmām, kā arī attiecīgos gadījumos varētu palielināt sistēmas atbilstīgumu katrā konkrētajā valstī.

Nemot vērā iepriekš izklāstītās problēmas un politiskos secinājumus un nolūkā labāk saskaņot ET 2020 ar ES politikas jēdzienu un prioritātēm šajā kopīgajā ziņojumā ierosināts īstenot Eiropas sadarbību saskaņā ar šo sistēmu līdz 2020. gadam, tādējādi palielinot tās darba ciklu no trim līdz pieciem gadiem.

2. GALVENĀS PROBLĒMAS, KAS NOSAKA TURPMĀKO PRIORITĀŠU IZVĒLI

Pamatojoties uz izvērtēšanu un vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu atšķirības, šajā sadaļā sniegti galvenie attīstības virzieni un problēmas Eiropas izglītībā un apmācībā, pamatojoties uz kurām ir noteiktas jaunās **prioritārās jomas** un **konkrētie jautājumi** turpmākam darbam līdz 2020. gadam.

Jaunās **prioritārās jomas** ir šādas:

- atbilstīgas un augstas kvalitātes zināšanas, prasmes un kompetences, kas attīstītas mūžizglītības laikā, galveno uzmanību pievēršot mācību rezultātiem saistībā ar nodarbināmību, inovāciju, aktīvu pilsoniskumu un labklājību,
- iekļaujoša izglītība, līdztiesība, vienlīdzība, nediskriminācija un pilsonisko prasmju veicināšana,

⁽⁴⁾ ESAO 2012. gada Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas rezultāti: Izcilība, izmantojot taisnīgumu (*Excellence through equity*).

⁽⁵⁾ Pētījums par pieaugušo prasmēm: ietekme uz izglītības un apmācību rīcībpolitiku Eiropā, Eiropas Komisija (2013).

⁽⁶⁾ To iedzīvotāju skaits, kuri ir vecumā no 18 līdz 24 gadiem un kuri ir beiguši tikai pamatzglītības otro vai zemāku posmu un vairs neturpina izglītību vai apmācību.

⁽⁷⁾ To iedzīvotāju procentuālā daļa, kuri ir vecumā no 30 līdz 34 gadiem un kuri ir veiksmīgi ieguvuši terciāru izglītību (*Eurostat*).

- atvērta un inovatīva izglītība un apmācība, tostarp pilnībā izmantojot digitālā laikmeta piedāvātās priekšrocības,
- spēcīgs atbalsts skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem un citiem izglītības darbiniekiem,
- prasmju un kvalifikāciju pārredzamība un atzišana, lai atvieglotu mācīšanās un darbaspēka mobilitāti,
- ilgtspējīgas investīcijas izglītības un apmācības sistēmās un šo sistēmu kvalitāte un efektivitāte.

Minētās prioritārās jomas un ar tām saistītie konkrētie jautājumi ir ieskicēti šā dokumenta pielikumā.

2.1. Mācību rezultātu kvalitāte un atbilstīgums ir prasmju un kompetenču attīstības pamats

Pamatzināšanu un pamatprasmju zemais līmenis Eiropā kavē ekonomikas attīstību un būtiski ierobežo personu profesionālo, sociālo un personisko piepildījumu. Lai veicinātu nodarbināmību, inovāciju un aktīvu pilsoniskumu un pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada ieteikumu "Pamatprasmes mūžizglītībā", papildus pamatprasmēm ir jānodrošina arī citas galvenās prasmes un attieksmes – radošums, uzņēmējdarbības gars un pašiniciatīva, digitālās kompetences⁽⁸⁾, svešvalodu prasme, kritiskā domāšana, tostarp ar elektronisko prasmju un plašsaziņas līdzekļu lietošanas starpniecību, un prasmes, kuras atspoguļo pieaugošās vajadzības, piemēram, zaļās ekonomikas jomā un digitālajā un veselības nozarē.

Mācību rezultātu kvalitātes veicināšana mūža garumā. Lai gan vairākums dalībvalstu ir ieviesušas visaptverošas mūžizglītības stratēģijas, visām dalībvalstīm būtu jāizstrādā šādas stratēģijas un būtu jānodrošina caurlaidība starp dažādu veidu un līmeņu mācībām, kā arī no izglītības un apmācības līdz darbam. Tas prasa pastāvīgu koordinācijas un partnerības centienus starp dažādām mācību nozarēm un starp izglītības iestādēm un attiecīgiem ieinteresētajiem dalībniekiem.

Agrīnā pirmsskolas izglītība un aprūpe (APIA) ir sākumpunkts un viens no efektīvākajiem līdzekļiem galveno kompetenču vairošanā, taču šajā jomā ir jāveic divi uzdevumi – jāpaplašina pieejamība un jāuzlabo kvalitāte. Dažās valstīs īpaši problemātiska ir pakalpojumu nodrošināšana bērniem, kas jaunāki par trim gadiem. Kā ierosināts APIA kvalitātes sistēmā, ko dalībvalstu eksperti izstrādājuši iepriekšējā darba ciklā, starp svarīgākajiem jautājumiem turpmākajā darbā varētu būt pieejamības uzlabošana, galveno uzmanību pievēršot nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, darbinieku profesionalizācija un efektīvas pārvaldības, mācību programmu, finansējuma un pārraudzības sistēmas.

Visas dalībvalstis **ir ieviesušas pasākumus ar mērķi mazināt priekšlaicīgi mācības pārtraukumu skaitu**, taču tie ne vienmēr papildina visaptverošas stratēģijas, kā prasīts Padomes 2011. gada ieteikumā⁽⁹⁾, vai tām līdzvērtīgas, uz faktiem balstītas politikas. Lai sasniegtu sekmīgus rezultātus, ir vajadzīga ilgtermiņa apņemšanās un dažādu nozaru sadarbība, galvenokārt pareizi apvienojot novēršanas, agrīnas iejaukšanās un kompensācijas pasākumus. Skolām paredzētajā politikā, ar ko mazina priekšlaicīgi mācības pārtraukumu skaitu, būtu jāietver aktīva vecāku iesaistīšana, uz sadarbību balstītas pieejas, partnerības ar ārējiem ieinteresētajiem dalībniekiem un sabiedrību, pasākumi, ar kuriem veicina skolēnu labklājību, un augstas kvalitātes ievirze un konsultācijas, nodrošinot, lai visiem skolēniem būtu vienādas iespējas piekļūt augstas kvalitātes izglītībai, piedalīties tajā un gūt labumu no tās, un nodrošinot visiem izglītojamajiem iespējas pilnībā izmantot savu potenciālu.

Augstākās izglītības sistēmām būtu jāveicina uz zināšanām balstīta ekonomika un jāreaģē uz sabiedrības vajadzībām. Augstākajai izglītībai ir efektīvi jāreaģē uz mainīgās sabiedrības un darba tirgus vajadzībām, pilnveidojot prasmes un cilvēkkapitālu Eiropā un vairāk ieguldot ekonomikas izaugsmē. Lai to sasniegtu, tai būtu jānodrošina, ka modernizācijā galvenā uzmanība tiek pievērsta sinerģijām starp izglītību, pētniecību, inovāciju un nodarbinātību, izveidojot saiknes starp augstākās izglītības iestādēm ar vietējo vidi un reģioniem, īstenojot inovatīvas pieejas, lai padarītu mācību programmas atbilstošākas, tostarp izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT), uzlabojot pārejas uz nodarbinātību un pastiprinot starptautisko sadarbību. Kaut arī mācības pametušo studentu skaita mazināšana un augstskolu absolvēšanas rādītāju uzlabošana daudzās dalībvalstīs, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošu sabiedrības grupu vidū, joprojām ir grūts uzdevums, prioritāte ir panākt, lai visi augstākās izglītības veidi studentiem nodrošinātu atbilstīgas augsta līmeņa zināšanas, prasmes un kompetences, kas tos sagatavo turpmākajai karjerai. Augstākajai izglītībai ir arī jāpalīdz sagatavot studentus aktīvam pilsoniskumam, kura pamatā ir atvērta attieksme un kritiska domāšana, kā arī jāveicina personiskā izaugsme, vienlaikus pilnībā īstenojot savu lomu zināšanu nodošanā un veidošanā.

⁽⁸⁾ Digitālo kompetenču apgūšana un ieguve nav tikai IKT prasmes; tā ietver arī drošu, uz sadarbību balstītu un radošu IKT lietošanu, tostarp kodēšanu.

⁽⁹⁾ Apvienotā Karaliste balsoja pret šo ieteikumu.

Profesionālajai izglītībai un apmācībai ir būtiska loma atbilstīgo prasmju attīstībā. Lielākajā daļā dalībvalstu jau ir labi rādītāji par profesionālās izglītības un apmācības absolventu nodarbinātības līmeni. Tas panākts arī ar pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot profesionālās izglītības un apmācības sniegumu, kvalitāti un pievilcību un kuri saistībā ar Kopenhāgenas procesu veikti laikposmā no 2011. gada līdz 2014. gadam, lai īstenotu 2010. gada Briges paziņojumā noteiktos mērķus. Papildu reformas būtu jāīsteno saskaņā ar vidēja termiņa mērķiem, kas noteikti 2015. gada 22. jūnija Rīgas secinājumos (skatīt pielikumu). Atbilstīgās prasmes būtu jāpilnveido, vēl vairāk veicinot visus darbā īstenotas mācīšanās veidus, piemēram, stažēšanos, mācekļību un duālas profesionālās izglītības un apmācības sistēmas, pastiprinot Eiropas Mācekļību aliansi, veidojot turpmākas partnerības ar visiem ieinteresētajiem dalībniekiem vietējā, reģionālā un valsts līmenī un labāk prognozējot, kādas prasmes ir vajadzīgas. Vienlaikus būtu jāveicina profesionālās izglītības un apmācības skolotāju, pasniedzēju un darbaudzinātāju sākotnējā un turpmākā profesionālā izaugsme, tostarp izmantojot iekārtošanu darbā uzņēmumos un ražošanā, lai sekotu līdzi situācijai uz vietas.

Pieaugušo izglītība ir prasmju pilnveides, jaunu prasmju apguves, aktīva pilsoniskuma un sociālās kohēzijas pamats. Ņemot vērā nesenās aptaujas⁽¹⁰⁾, kas liecina, ka pamatprasmes pieaugušo vidū ir zemā līmenī, kā arī globalizācijas ietekmē uz vajadzīgajām prasmēm un augsto bezdarba līmeni, ir vēl intensīvāk jāīsteno Atjaunotā Eiropas izglītības programma pieaugušajiem. Kā prioritātes būtu jānosaka efektīvāka pārvaldība, ievērojams pieaugums piedāvājumā un mācības uzsākušo skaitā, elastīgāka nodrošināšana, plašāka pieejamība, stingrāka pārraudzība un labāka kvalitātes nodrošināšana (skatīt pielikumu). Pieaugušo izglītība nesēn ieceļojušiem migrantiem un personām ar migrantu izcelsmi sniedz iespēju turpināt izglītību vai pārkvalificēties, un tādejādi šīm personām ir vairāk iespēju iesaistīties darba tirgū un integrēties sabiedrībā.

2.2. Izglītībai un apmācībai ir būtiska loma sociālās kohēzijas, līdztiesības, nediskriminācijas un pilsonisko prasmju veicināšanā

Nevienlīdzība ir sasniegusi pēdējos 30 gados augstāko līmeni lielākajā daļā Eiropas un ESAO valstu, un tā negatīvi ietekmē izglītības rezultātus, jo izglītības sistēmām ir tendence atspoguļot pastāvošos sociāli ekonomiskā stāvokļa modeļus. Tāpēc par prioritāti ir jāizvirza tāda cikla pārtraukšana, kurā zemas kvalifikācijas ieguve pāriet no paaudzes paaudzē. Vairums dalībvalstu ir īstenojušas pasākumus, ar ko nelabvēlīgā situācijā esošiem izglītojamajiem uzlabo izglītības pieejamību. Tomēr būtiskas nepilnības izglītībā joprojām pastāv, un kvalitatīvas izglītības un apmācības pieejamība, sākot ar agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi, joprojām ir problēma vairākās ES teritorijās. Ir vajadzīga efektīva rīcība, lai reaģētu uz daudzveidību visos tās veidos un lai visiem izglītojamajiem nodrošinātu iekļaujošu izglītību un apmācību, galveno uzmanību pievēršot nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, piemēram, izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām, nesēn ieceļojušiem migrantiem, personām ar migrantu izcelsmi un romiem. Būtu pilnībā jāizmanto garantija jauniešiem (t. i., iesaiste darba tirgū, mācekļība un otrās iespējas izglītība un apmācība).

Jārisina jautājums par dzimumu atšķirību izglītībā un apmācībā, kuras pamatā ir arī dzimumu stereotipu saglabāšanās, un jāpievēršas atšķirībām, kādas izglītības izvēlē ir starp dzimumiem. Nav pieļaujama iebiedēšana, aizskaršana un vardarbība mācību vidē, tostarp saistībā ar dzimumu. Izglītības iestādēm un skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem un citiem izglītības darbiniekiem ir jābūt pienācīgi aprīkoti ar apgādātiem, lai izglītojamajiem mācību vidē nodrošinātu iekļaušanu, līdztiesību, vienlīdzību, nediskrimināciju un demokrātisko pilsoniskumu. Kā sociālās iekļaušanas veicinātāji plašākas iespējas būtu jādod tādi atvērti mācību videi kā sabiedriskās bibliotēkas, atvērti pieaugušo izglītības centri un atvērtās universitātes.

Izglītības ministri 2015. gada 17. marta Parīzes deklarācijā aicināja rīkoties visos līmeņos, lai pastiprinātu izglītības nozīmi pilsoniskuma un tādu kopējo vērtību kā brīvība, iecietība un nediskriminācija veicināšanā, sociālās kohēzijas stiprināšanā un atbalstā jauniešiem kļūt atbildīgiem, brīviem no aizspriedumiem un aktīviem mūsu daudzveidīgās un iekļaujošās sabiedrības locekļiem⁽¹¹⁾. Izglītībai ir liela nozīme atstumtības un radikalizācijas novēršanā un izskaušanā. Turpmākie pasākumi, kas izriet no deklarācijas, ir svarīga prioritāte jaunajā darba ciklā. Tie noritēs kā kopīga analīze, mācīšanās no līdzbiedriem, tikšanās, labas prakses izplatīšana un konkrēti pasākumi, kuru pamatā ir Erasmus+ programmas finansējums, ievērojot četras deklarācijā noteiktās jomas: i) nodrošināt, lai bērni un jaunieši apgūtu sociālās,

⁽¹⁰⁾ Skatīt jo īpaši ESAO pētījumu par pieaugušo prasmēm, kas veikts saskaņā ar Starptautisko pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmu (PIAAC).

⁽¹¹⁾ Neformālā izglītība ir svarīga, lai veicinātu jauniešu sociālo un demokrātisko līdzdalību, kas ir prioritāte ES sadarbībā jaunatnes jomā (2015. gada ES ziņojums par jaunatni).

pilsoniskās un starpkultūru kompetences, sekmējot demokrātiskās vērtības un pamattiesības, sociālo iekļaušanu un nediskrimināciju, kā arī aktīvu pilsoniskumu; ii) uzlabot kritisku domāšanu un mediju lietotprasmī; iii) veicināt izglītības ieguvu nelabvēlīgā situācijā esošiem bērniem un jauniešiem; kā arī iv) veicināt starpkultūru dialogu, sadarbībā ar citām atbilstīgām politikas jomām un ieinteresētām pusēm, izmantojot visus mācīšanās veidus.

Minēto rīcības jomu nozīmi pastiprina pašreizējais migrantu pieplūdums Eiropā. Tas, ka ierodas cilvēki ar daudzveidīgu iepriekšējo pieredzi, rada pārbaudījumu izglītības un apmācības nozarei un tās dalībniekiem visā Eiropā. Tiem migrantiem, kas paliek mūsu valstīs, integrācija izglītības un mācību procesā ir būtisks solis ceļā uz viņu sociālo iekļaušanu, nodarbināmību, profesionālo un personisko piepildījumu un aktīvu pilsoniskumu. Saistībā ar minēto pirmā prioritāte ir veicināt efektīvu uzņēmējvalsts valodas(-u) apguvi. Turklāt sekmīga migrantu integrācija ir atkarīga arī no starpkultūru prasņu attīstības starp skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem, citiem izglītības darbiniekiem, izglītojamajiem un vecākiem, lai viņi būtu gatavāki kultūru dažādībai mācību vidē. Eiropas dimensija migrācijā izceļ to, cik lietderīgi ir integrācijas darbībās pilnībā atbalstīt dalībvalstis, piemēram, cita starpā izmantojot kopīgu analīzi, mācīšanos no līdzbiedriem, konferences un labas prakses izplatīšanu.

2.3. Atbilstīgu un augstas kvalitātes mācību priekšnosacījumi...

Inovatīvas pedagoģijas un rīku aktīvāka izmantošana digitālo kompetenču attīstīšanai. Visu līmeņu izglītībai un apmācībai par labu var nākt tādu labi pārbaudītu inovatīvu pedagoģisku paņēmieni un didaktisko materiālu ieviešana, kuri ir apliecinājuši savu spēju konkrēti palīdzēt dažādiem izglītojamajiem iekļaujoši un aktīvi mācīties. Vairākas dalībvalstis ziņo par iniciatīvām, kā uzlabot skolotāju un izglītojamo digitālās kompetences, un trešdaļa valstu ir ieviesušas valsts stratēģijas izglītības digitalizācijai. Tomēr joprojām pastāv būtiskas problēmas. Sabiedrība kļūst arvien digitālāka, tādējādi palielinot pieprasījumu pēc digitālām kompetencēm. Izglītībai un apmācībai ir jāņem vērā šī vajadzība, un tam ir nepieciešamas investīcijas infrastruktūrā, organizatoriskas izmaiņas, digitālas ierīces un digitālās kompetences skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem un citiem izglītības darbiniekiem, kā arī digitālu (un atklāti pieejamu) izglītības resursu un augstas kvalitātes izglītības programmatūras izveide. Izglītībai un apmācībai būtu jāizmanto jauno IKT attīstības priekšrocības un jāpieņem inovatīva un aktīva pedagoģija, kuras pamatā ir uz līdzdalību un projektiem balstītas metodes. Tāda atvērta mācību vide kā sabiedriskās bibliotēkas, atvērti pieaugušo izglītības centri un atvērta universitātes var sekmēt sadarbību starp izglītības nozarēm, tostarp attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošiem izglītojamajiem.

Stingrs atbalsts skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem un citiem izglītības darbiniekiem, kuriem ir izšķiroša nozīme izglītojamo sekmības nodrošināšanā un izglītības politikas īstenošanā. Daudzas dalībvalstis ziņo par pasākumiem skolotāju apmācības uzlabošanai un uzsver, ka skolotāju un pasniedzēju sākotnējai izglītībai un pastāvīgai profesionālajai izaugsmei vajadzētu būt mērķim atbilstoši, apvienojot mācību priekšmeta jomu, pedagoģiju un praksi. Prioritāte joprojām ir attiecīgajam personālam visos līmeņos un visās izglītības un apmācības nozarēs nodrošināt spēcīgas pedagoģiskās prasmes un kompetences, kuras balstītas uz pamatīgu izpēti un praksi. Viņi būtu jāapmāca, kā tikt galā ar izglītojamo individuālajām vajadzībām un arvien pieaugošo daudzveidību attiecībā uz izglītojamo sociālo, kultūras, ekonomisko un ģeogrāfisko kontekstu, lai novērstu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un optimāli izmantotu inovatīvas pedagoģijas metodes un IKT rīkus, vienlaikus savas karjeras sākumā saņemot ievadišanu amatā.

Darbinieku trūkums daudzās valstīs ievērojami apgrūtina kvalitatīvas mācības, turklāt interese par skolotāja profesiju lielā mērā samazinās. Tādēļ dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai vairotu skolotāja profesijas pievilcību un celtu tās statusu⁽¹²⁾. Ir vajadzīga visaptveroša ilgtermiņa politika ar mērķi nodrošināt, lai tiktu izraudzīti vispiemērotākie kandidāti ar dažādu pieredzi un zināšanām un lai skolotājiem karjeras veidošanā tiktu piedāvātas vilinošas iespējas, arī tādēļ, lai dotu pretsparu iesīkstējušiem dzimumu aizspriedumiem.

Mācību mobilitātes veicināšana visos līmeņos. Pirmajā mobilitātes rezultātu apkopojumā (2014), kas tapis pēc 2011. gada Padomes ieteikuma par mācību mobilitāti, atklājās, ka mācību mobilitātes vide dalībvalstīs ievērojami atšķiras, turklāt joprojām ir vērojami būtiski šķēršļi informācijas, studentu atbalsta un atzīšanas jomā. Jāparedz un jāīsteno pasākumi, kas saistīti ar pārrēdzamību, kvalitātes nodrošināšanu, kā arī prasņu un kvalifikāciju validēšanu un atzīšanu. Ir nepieciešami pilnvērtīgāki dati, lai pārraudzītu faktus par mobilitāti.

Par prioritāti joprojām tiks izvirzīts atbalsts internacionalizācijai augstākajā izglītībā un profesionālajā izglītībā un apmācībā. Tas varētu aptvert sadarbību politikas jomā ar citiem pasaules reģioniem saistībā ar kvalitātes nodrošināšanu un mācību rezultātu sekmēšanu, stratēģisku partnerību un kopēju kursu izstrādi un studentu, darbinieku un pētnieku mobilitātes veicināšanu, kā arī darbu pie tā, lai atvieglotu to kvalifikāciju izmantošanu, kuras iegūtas ārpus ES.

⁽¹²⁾ Skatīt pētījumu par politikas pasākumiem, lai uzlabotu skolotāja profesijas pievilcību Eiropā, Eiropas Komisija (2013).

Stingrāki un vienkāršoti ES pārredzamības un atzišanas līdzekļi un ciešāka to sinerģija. Mobilitātei, nodarbināmībai un mūžizglītībai būtiski ir pārredzamības un atzišanas līdzekļi. Daži no tiem, piemēram, *Europass*, tiek plaši izmantoti. Lai nodrošinātu lielāku pārredzamību, vairākums dalībvalstu ir izstrādājušas valsts kvalifikāciju sistēmu (*NQF*) ar atsauci uz Eiropas kvalifikāciju sistēmu (*EQF*). Vairākas dalībvalstis ir īstenojušas Eiropas kredītpunktu sistēmu profesionālās izglītības un apmācības jomā (*ECVET*), Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu sistēmu profesionālajai izglītībai un apmācībām (*EQAVET*) un Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju sistēmu (*QF-EHEA*).

Turpmākajā darbā būtu jāsekme neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšana, kā arī jāatvieglo kvalifikāciju pārredzamība un salīdzināmība visā Eiropā. Kas attiecas uz nesen ieceļojošiem migrantiem, pašreizējie pārredzamības instrumenti var arī palīdzēt labāk izprast ārvalstī iegūtas kvalifikācijas ES un otrādi. Piemērota atzišana un validēšana var palīdzēt ieviest atklātus un inovatīvus mācīšanās paņēmienus, tostarp tādus, kuros izmantotas digitālās tehnoloģijas.

Turpmākajā darbā jo īpaši būtu jāpievēršas *EQF* un *NQF* efektīvākai īstenošanai un turpmākajai *EQF* attīstībai, lai uzlabotu kvalifikāciju pārredzamību un salīdzināmību. *EQF* un *NQF* izmantošana var atbalstīt pašreizējās atzišanas prakses un tādējādi atvieglot atzišanas procesu.

Īpaša uzmanība būtu jāvelta – pēc iepriekš veikta ietekmes novērtējuma – arī tādu jau pastāvošu ES instrumentu vienkāršošanai un racionalizēšanai kā plašākai sabiedrībai paredzēti rīki, portāli un citi pakalpojumi saistībā ar prasmēm un kvalifikācijām, lai stiprinātu saskari.

Trūkstošo investīciju nodrošināšana. Ilgtspējīgas izaugsmes pamatā ir efektīvas investīcijas kvalitatīvā izglītībā un apmācībā. Tomēr kopš krīzes valstu budžeti joprojām ir ierobežoti, un vairākas valstis ir faktiski samazinājušas izglītības un apmācības izdevumus. Tas norāda uz nepieciešamību atbalstīt dalībvalstis tādu reformu izstrādē, kuras efektīvāk nodrošinātu kvalitatīvu izglītību un apmācību plašas sabiedrības kontekstā. Investīciju plāns Eiropai, *Erasmus+*, Eiropas strukturālie un investīciju fondi, tostarp Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva un “Apvārsnis 2020”, var palīdzēt veicināt investīcijas un atbalstīt *ET 2020* politikas prioritātes, vienlaikus nodrošinot spēcīgu saikni ar politiku.

3. PĀRVALDĪBA UN DARBA METODES

Kopš 2012. gada kopīgā ziņojuma *ET 2020* pārvaldība ir uzlabojusies; jo īpaši nostiprinot faktiskās informācijas apkopošanu (izglītības un apmācības pārraudzība) un darba grupu darbības veidu, kā arī izveidojot regulāras platformas viedokļu apmaiņai starp svarīgām ieinteresētajām pusēm, piemēram, Izglītības, apmācības un jaunatnes forumu. Izvērtēšanā tika vienprātīgi konstatēts, ka nākamajā darba ciklā tiek atbalstīta šāda pieeja:

- **stingra analītiskās faktiskās informācijas un progresa pārraudzība** ir būtiska *ET 2020* sistēmas efektivitātei, un to īsteno sarīcībā ar *Eurostat*, *Eurydice* tīklu, *Cedefop*, *ESAO* un citām organizācijām,
- **ziņošanas** pilnveide un **racionalizācija** *ET 2020* sistēmā joprojām ir prioritāte, un tās nodrošināšanai darba cikls tiks pagarināts līdz pieciem gadiem. Optimāli tiks izmantoti analītiskie un aktuālākie fakti un skaitļi, kurus nodrošina, piemēram, ar *Eurydice* tīklu un *Cedefop* (*ReferNet*) starpniecību. Turklāt izglītības un apmācības pārraudzības pārskata valstīm veltītajās nodaļās tiks ņemti vērā arī aktuāli valsts dati, ja tie ir metodoloģiski pareizi,
- **spēcīgāka saikne starp izglītību, uzņēmējdarbību un pētniecību, kā arī sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības iesaiste** stiprinās *ET 2020* ietekmi un mācību sistēmu atbilstīgumu, lai palielinātu Eiropas inovācijas spēju. Šajā ziņā noteicošās ir zināšanu apvienības, nozaru prasmju apvienības saskaņā ar *Erasmus+*, Marijas Sklodovskas-Kirī (*Marie Skłodowska-Curie*) vārdā nosauktās darbības un Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts saskaņā ar programmu “Apvārsnis 2020”. Tiks veicināta arī ieinteresēto pušu līdzdalība, izmantojot Izglītības, apmācības un jaunatnes forumu, Eiropas Universitātes Uzņēmējdarbības forumu, PIA uzņēmējdarbības forumu un tematiskos forumus dalībvalstīs. Tiks veicināta sadarbība ar Eiropas pilsonisko sabiedrību un Eiropas sociālajiem partneriem, lai varētu optimāli izmantot viņu kompetenci un ietekmes spēju.

ET 2020 rīki ir apliecinājuši savu vērtību, taču tiem ne vienmēr ir bijusi efektīva ietekme valsts līmenī, kas galvenokārt ir tādēļ, ka darbības netiek saskaņotas, nepietiekami tiek izplatīti rezultāti un ir zema valsts mēroga informētība par to lietderīgumu. ET 2020 rīku kopums tiks stiprināts šādi:

- lai uzlabotu ET 2020 pasākumu pārredzamību un saskaņotību, Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm (tostarp triju Padomes prezidentvalstu komandu) sagatavos **indikatīvu ET 2020 adaptīvo darba plānu**, kurā būs iekļauts un paredzēts skaidrs pārskats par galvenajām darbībām un pasākumiem, kas saistīti ar mācīšanos no līdzbiedriem un plānoti augstāko amatpersonu neformālajām sanāksmēm, t. i., tiekoties ģenerāldirektoriem, kas ir atbildīgi par skolām, profesionālo izglītību un apmācību un augstāko izglītību (“ģenerāldirektoru sanāksmes”) un tiekoties Augsta līmeņa grupai izglītības un apmācības jautājumos, ET 2020 darba grupām, EQF padomdevēju grupai un Pastāvīgajai grupai rādītāju un kritēriju jautājumos,
- no 2016. gada jauna **darba grupu** ⁽¹³⁾ paaudze strādās pie **konkrētiem ET 2020 jautājumiem**, kas uzskaitīti pielikumā. Komisija ierosinās to pilnvaras, un tās tiks pielāgotas, ņemot vērā dalībvalstu izteiktos komentārus, jo īpaši Izglītības komitejā. Darba grupas regulāri ziņos attiecīgajām neformālajām augstāko amatpersonu darba grupām (t. i. ģenerāldirektoru sanāksmēs un Augsta līmeņa grupai izglītības un apmācības jautājumos), kas nodrošinās virzību, un Izglītības komitejai, kura atlasīs atbilstīgus rezultātus, ko darīt zināmus Padomei. Tiks veicinātas inovatīvas darba metodes un sekmīgāk izplatīti darba grupu rezultāti, lai varētu nodrošināt reālu dalīšanos zināšanās un arī lai atvieglotu turpmāko darbu,
- tiks stiprināti ET 2020 **pasākumi, kas saistīti ar mācīšanos no līdzbiedriem** un kas parasti tiek veikti darba grupās, un dalībvalstīm ar līdzīgām politikas problēmām tiks dota iespēja strādāt kopās. Saistībā ar neformālajām ģenerāldirektoru sanāksmēm savu lietderīgumu ir apliecinājuši brīvprātīga **salīdzinošā izvērtēšana**, kura tiek rīkota, īstenojot 2012. gada kopīgo ziņojumu un kurā galvenā uzmanība tiek pievērsta valstij specifiskām problēmām, taču tai ir nepieciešama rūpīgāka sagatavošanās un interaktīvs dialogs. Kādas konkrētas valsts reformu programmas atbalstam var izmantot arī pielāgotu **līdzbiedru konsultēšanu** ⁽¹⁴⁾,
- **labas prakses** un gūto atziņu **izplatīšana**, attiecīgā gadījumā izmantojot starptautisku faktisko informāciju, tiks veicināta, rīkojot tematiskus pasākumus, politikas jomas mācību apmaiņu un jebkādus pasākumus zināšanu nodošanai un apmaiņai par efektīviem līdzekļiem izglītībā. Lai sekmētu to, ka izglītībā un apmācībā ieinteresētās puses efektīvi pārņem dažus no ET 2020 būtiskākajiem rezultātiem, īpaša uzmanība tiks veltīta tam, lai būtiskie vēstījumi saskaņā ar pieejamajiem resursiem tiktu izplatīti ES oficiālajās valodās. Turklāt izplatīšanas kārtība tiks iekļauta ET 2020 darba grupas pilnvarās un tiks atspoguļota adaptīvajā darba plānā,
- **izglītības un apmācības pārraudzība**, kas būs sinhronizēta ar Eiropas pušgadu un nodrošinās aktuālu tematisko un katrai valstij specifisku faktisko informāciju, tiks sistemātiski izmantota, lai nodrošinātu informāciju politikas debatēm Padomes līmenī, kā arī Eiropas Parlamentam apspriedēs par izglītības problēmām un reformām,
- pilnībā tiks izmantots **programmas Erasmus+** potenciāls, lai palielinātu ET 2020 rīku ietekmi, tostarp sniedzot atbalstu politikas eksperimentu sagatavošanā darba grupās un izmantojot faktisko informāciju, kas iegūta izcilos projektos,
- lai gan ir veikti pozitīvi pasākumi sadarbības veicināšanai izglītības un apmācības jomā Nodarbinātības komitejā, tai veicot turpmākos pasākumus pēc 2012. gada kopīgā ziņojuma, tomēr vēl pastāv iespējas izpētīt veidus, kā uzlabot un labāk strukturēt šīs attiecības, šim nolūkam jo īpaši sekmējot vairāk uz faktiem balstītu diskusiju par cilvēkkapitāla jautājumiem saskaņā ar Padomes (EPSCO) 2015. gada 9. marta secinājumiem,
- tiks stiprināta sadarbība gan Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomē, gan ar citiem Padomes sastāviem.

⁽¹³⁾ Minētās darba grupas, kuras Komisija pirmo reizi izveidoja ar darba programmu “Izglītība un apmācība 2010”, lai izglītībā un apmācībā īstenotu atvērto koordinācijas metodi, ir forums, kur apmainīties ar paraugpraksi minētajās jomās. Tajās brīvprātīgi sanāk kopā speciālisti no dalībvalstīm.

⁽¹⁴⁾ Līdzbiedru konsultēšana ir instruments, ar kura starpniecību, ievērojot brīvprātīgumu un pārredzamību, pulcējas profesionāli amata līdzinieki no neliela valsts pārvalžu skaita, lai kādai valstij sniegtu ārējas konsultācijas kādas būtiskas politikas izstrādes procesā. Konsultēšanu iecerēts veikt tā, lai tā pārsniegtu vienkāršu dalīšanos informācijā un nodrošinātu forumu, kura mērķis ir līdzdarbošanās seminārā rast risinājumus valsts problēmām;

PIELIKUMS

PRIORITĀRĀS JOMAS EIROPAS SADARBĪBAI IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS JOMĀ

Starpposma izvērtēšanā tika apstiprināts, ka joprojām nozīmīgi ir šādi četri Padomes 2009. gadā noteiktie *ET 2020 stratēģiskie mērķi*:

- 1) mūžizglītību un mobilitāti padarīt par realitāti;
- 2) uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un efektivitāti;
- 3) veicināt taisnīgumu, sociālo kohēziju un pilsonisko aktivitāti;
- 4) visos izglītības un apmācības līmeņos sekmēt radošumu un inovāciju, tostarp uzņēmējdarbības garu.

Nemot vērā šos stratēģiskos mērķus, izvērtēšanā tika uzsvērts dalībvalstu kopīgais mērķis pilnveidot pašreizējās rīcībai paredzētās prioritārās jomas. Turpmākajā tabulā ir ierosināts 13 **prioritārās jomas** samazināt līdz sešām, no kurām katra var veicināt viena vai vairāku stratēģisko mērķu izpildi laikposmam līdz 2020. gadam, pilnīgā saskaņā ar ES vispārējām politiskajām prioritātēm un veicinot to īstenošanu.

Atbildot uz Padomes lūgumu konkrētāk norādīt turpmākā **darba uzdevumus**, turpmākajā tabulā prioritārās jomas ir sadalītas konkrētos jautājumos. Turpmāki pasākumi šajās jomās tiks veikti ar *ET 2020* sistēmas darba metodēm un tās rīku kopumu; tās i) atspoguļo kopējās dalībvalstu problēmas un ii) dod pievienoto vērtību, ja tām pievēršas Eiropas līmenī. Minētie **konkrētie jautājumi** veidos pamatu pilnvarām, kas tiks dotas jaunajai *ET 2020* darba grupu paaudzei.

Dalībvalstis atbilstoši valsts prioritātēm izvēlēsies tās darba un sadarbības jomas un jautājumus, kuros tās vēlas piedalīties.

Prioritārās jomas	Konkrēti jautājumi
1. Atbilstīgas un augstas kvalitātes zināšanas, prasmes un kompetences, kas attīstītas mūžizglītības laikā, galveno uzmanību pievēršot mācību rezultātiem saistībā ar nodarbināmību, inovāciju, aktīvu pilsoniskumu un labklājību	<ol style="list-style-type: none"> i. Veicināt mērķtiecīgus politikas pasākumus, lai samazinātu zemos sasniegumus pamatprasmēs visā Eiropā, aptverot valodu prasmi, rakstpratību, matemātiku, eksaktās zinātnes un digitālo pratību. ii. Stiprināt transversālo prasmju un galveno kompetenču, jo īpaši digitālo, uzņēmējdarbības gara un valodu kompetenču, pilnveidošanu saskaņā ar mūžizglītības pamatprasmju paraugkritēriju sistēmu. iii. Atsākt un turpināt mūžizglītības stratēģijas un pievērsties pārejas posmiem izglītībā un apmācībā, vienlaikus – ar augstas kvalitātes atbalsta palīdzību – veicinot pāreju uz profesionālo izglītību un apmācību, augstāko izglītību un pieaugušo izglītību vai pāreju to starpā, ietverot neformālo un ikdienējo mācīšanos, un pāreju no izglītības un apmācības uz darbu. iv. Veicināt vispārēju un taisnīgu piekļuvi izmaksu ziņā pieejamai, augstas kvalitātes agrīnai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, un turpināt virzīt kvalitātes sistēmu šajā jomā. v. Samazināt izglītību priekšlaicīgi pametušo skaitu, atbalstot skolām paredzētas stratēģijas, kas aptver vispārēju iekļaujošu uz izglītojamo vērstu izglītības redzējumu, un otras iespējas izglītībā, uzsverot efektīvas mācību vides un pedagoģijas metožu nozīmi. vi. Sekmēt augstākās izglītības nozīmīgumu darba tirgū un sabiedrībā, tostarp ar labākām zināšanām un prognozēm par darba tirgus vajadzībām un rezultātiem, piemēram, sekojot līdzi absolventu karjerām, sekmējot mācību programmu izstrādi, mācīšanos darbvietā un uzlabotu sadarbību starp iestādēm un darba devējiem.

Prioritārās jomas	Konkrēti jautājumi
	<p>vii. Īstenot Rīgas starpposma mērķus PIA jomā (detalizētu informāciju skatīt dokumenta beigās), vienlaikus pastiprinot Eiropas Mācekļību aliansi un stiprinot prognozes par darba tirgū nepieciešamajām prasmēm.</p> <p>viii. Īstenot Atjaunoto Eiropas izglītības programmu pieaugušajiem (detalizētu informāciju skatīt dokumenta beigās).</p>
<p>2. Iekļaujoša izglītība, līdztiesība, vienlīdzība, nediskriminācija un pilsonisko prasmju veicināšana</p>	<p>i. Ņemt vērā pieaugošo izglītojamo daudzveidību un sekmēt, lai visiem izglītojamajiem, tostarp tādām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām kā izglītojamajiem ar īpašām vajadzībām, nesen ieceļojošiem migrantiem, personām ar migrantu izcelsmi un romiem, būtu pieejama kvalitatīva un iekļaujoša vispārējā izglītība un apmācība, un vienlaikus tiktu novērsta diskriminācija, rasisms, segregācija, iebiedēšana (tostarp iebiedēšana tiešsaistē), vardarbība un stereotipi.</p> <p>ii. Risināt jautājumu par dzimumu atšķirībām izglītībā un apmācībā un par sieviešu un vīriešu nevienlīdzīgajām iespējām, un veicināt lielāku dzimumu līdzsvaru izglītības izvēlē.</p> <p>iii. Sekmēt to, lai migranti ar formālās un neformālās mācīšanās palīdzību efektīvi apgūtu mācībās un darbavietā izmantotās(-o) valodas(-u).</p> <p>iv. Veicināt pilsoniskās, starpkultūru un sociālās kompetences, savstarpēju sapratni un cieņu, kā arī piederību demokrātiskām vērtībām un pamattiesībām visos izglītības un apmācības līmeņos.</p> <p>v. Veicināt kritisko domāšanu, kā arī datoru un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmī.</p>
<p>3. Atvērta un inovatīva izglītība un apmācība, tostarp pilnvērtīgi izmantojot digitālā laikmeta piedāvātās priekšrocības</p>	<p>i. Sīkāk izpētīt iespējas, ko sniedz tāda inovatīva un aktīva pedagogija kā starpdisciplināras mācības un uz sadarbību balstītas metodes, lai veicinātu atbilstīgu un augsta līmeņa prasmju un kompetenču attīstību, vienlaikus veicinot iekļaujošu izglītību, tostarp nelabvēlīgā situācijā esošiem izglītojamajiem un izglītojamajiem ar invaliditāti.</p> <p>ii. Sekmēt sadarbību, mudinot iesaistīties izglītojamajos, skolotājus, pasniedzējus, skolu vadītājus un citus izglītības darbiniekus, vecākus un plašāku vietējo sabiedrību, piemēram, pilsoniskās sabiedrības grupas, sociālos partnerus un uzņēmumus.</p> <p>iii. Vairot sinerģijas starp izglītības, pētniecības un inovācijas pasākumiem ar ilgtspējīgas attīstības izredzēm, pamatojoties uz jaunākajām norisēm augstākajā izglītībā un uzmanību no jauna pievēršot profesionālajai izglītībai un apmācībai un skolām.</p> <p>iv. Veicināt IKT izmantošanu, lai uzlabotu izglītības kvalitāti un nozīmīgumu visos līmeņos.</p> <p>v. Sadarbībā ar Eiropas publisko avotu kopienām veicināt atvērtu un digitālu izglītības resursu un pedagogijas metožu pieejamību un kvalitāti visos izglītības līmeņos.</p> <p>vi. Reaģējot uz digitālo revolūciju, pievērsties digitālo kompetenču izstrādei visos mācīšanās, tostarp neformālās un ikdienējās mācīšanās, līmeņos.</p>
<p>4. Spēcīgs atbalsts skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem un citiem izglītības darbiniekiem</p>	<p>i. Stiprināt skolotāja profesijai labāko un piemērotāko kandidātu meklēšanu, atlasi un ievadīšanu amatā.</p> <p>ii. Vairot skolotāja profesijas pievilcību abiem dzimumiem un celt tās statusu.</p>

Prioritārās jomas	Konkrēti jautājumi
	<p>iii. Atbalstīt sākotnējo izglītību un profesionālās izaugsmes turpināšanu visos līmeņos, jo īpaši lai varētu pievērsties izglītojamo pieaugušajai daudzveidībai, izglītību priekšlaicīgi pametušajiem, darbā īstenotai mācīšanai, digitālajām kompetencēm un inovatīvām pedagoģijas metodēm, izmantojot arī tādas ES rīkus kā e-mērķsadarbība (<i>eTwinning</i>), portāls <i>School Education Gateway</i> un Eiropas Pieaugušo izglītības e-platforma (<i>EPALE</i>).</p> <p>iv. Atbalstīt izcilības veicināšanu mācīšanas darbībās visos līmeņos, skolotāju izglītības programmu izstrādē un mācību organizācijā un stimulu struktūrās, kā arī izskatīt jaunus skolotāju sagatavošanas kvalitātes novērtēšanas veidus.</p>
<p>5. Prasmju un kvalifikāciju pārredzamība un atzīšana, lai atvieglotu mācīšanās un darbaspēka mobilitāti</p>	<p>i. Veicināt prasmju un/vai kvalifikāciju, tostarp tādu, kas iegūtas ar digitālo, tiešsaistes un atvērto mācību resursu starpniecību, pārredzamību, kvalitātes nodrošināšanu un validēšanu un līdz ar to arī atzīšanu, kā arī neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu un atzīšanu.</p> <p>ii. Vienkāršot un racionalizēt pārredzamības, dokumentēšanas, validēšanas un atzīšanas rīkus, kas ietver tiešu saskari ar izglītojamajiem, darbiniekiem un darba devējiem, un turpināt īstenot EQF un NQF.</p> <p>iii. Atbalstīt skolēnu, mācekļu, praktikantu, studentu, skolotāju, izglītības darbinieku un pētnieku mobilitāti.</p> <p>iv. Izstrādāt stratēģiskas partnerības un kopīgus kursus, jo īpaši palielinot augstākās izglītības un profesionālās izglītības un apmācības internacionalizāciju.</p>
<p>6. Ilgtermiņa investīcijas izglītības un apmācības sistēmās un šo sistēmu kvalitāte un efektivitāte.</p>	<p>i. Izpētīt, kāds varētu būt Investīciju plāna Eiropai potenciāls izglītības un apmācības jomā, tostarp veicinot finansējuma modeļus, kas piesaista privātos dalībniekus un kapitālu.</p> <p>ii. Mudināt dalībvalstis tādu politikas virzienu un izstrādes reformu pārraudzībā, kas efektīvāk nodrošina kvalitatīvu izglītību, izmantot uz faktiem balstītu politikas veidošanu, tostarp izglītības un apmācības sistēmu izvērtēšanu un novērtēšanu.</p> <p>iii. Veicināt inovatīvus veidus, lai nodrošinātu ilgtspējīgas investīcijas izglītībā un apmācībā, vajadzības gadījumā izskatot uz rezultātiem balstīta finansējuma un izmaksu sadales veidus.</p>

KONKRĒTAS PRIORITĀTES PROFESIONĀLAJAI IZGLĪTĪBAI UN APMĀCĪBAI UN PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAI LĪDZ 2020. GADAM

Nozaru programmās, kuras paredzētas profesionālajai izglītībai un apmācībai (Kopenhāgenas un Briges process) un pieaugušo izglītībai, sīkāk jānosaka un, izmantojot šo kopīgo ziņojumu, jāapstiprina mērķi/prioritātes laikposmam līdz 2020. gadam.

I. PROFESIONĀLĀ IZGLĪTĪBA UN APMĀCĪBA (PIA)

Rīgas 2015. gada 22. jūnija secinājumos laikposmam no 2015. līdz 2020. gadam PIA jomā tika ierosināti šādi jauni vidēja termiņa mērķi ⁽¹⁾:

— veicināt **darbā īstenotu mācīšanos** visos tās veidos un īpašu uzmanību pievērst mācekļībai, iesaistot sociālos partnerus, uzņēmumus, palātas un PIA sniedzējus, kā arī veicinot inovāciju un uzņēmējdarbības garu,

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf

- profesionālajā izglītībā un apmācībā vēl plašāk attīstīt **kvalitātes nodrošināšanas** mehānismus saskaņā ar EQAVET ⁽²⁾ ieteikumu un kā daļu no kvalitātes nodrošināšanas sistēmām izveidot pastāvīgus **informācijas un atgriezeniskās saites lokus sākotnējās profesionālās izglītības un apmācības (I-VET) un tālākās profesionālās izglītības un apmācības (C-VET) ⁽³⁾ sistēmām, pamatojoties uz mācību rezultātiem,**
- uzlabot **visu personu piekļuvi PIA un kvalifikācijām** ar elastīgāku un caurlaidīgāku sistēmu palīdzību, jo īpaši piedāvājot efektīvus un integrētus atbalsta pakalpojumus un nodrošinot neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu,
- vēl vairāk stiprināt **galvenās kompetences** PIA mācību programmās un sniegt efektīvākas iespējas iegūt vai pilnveidot šīs prasmes, izmantojot I-VET un C-VET,
- ieviest sistemātisku pieeju un iespējas **PIA skolotāju, pasniedzēju un darbaudzinātāju sākotnējai un nepārtrauktai profesionālajai izzaugsmei** gan skolas, gan darba vidē.

II. PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA

Atjaunotajā Eiropas izglītības programmā pieaugušajiem ⁽⁴⁾, ko Padome pieņēma 2011. gadā, tika izklāstīta virkne prioritāro jomu 2012.–2014. gadam, bet tās tika noteiktas ilgtermiņa perspektīvā un saskaņotas ar četriem ET 2020 stratēģiskajiem mērķiem. Konkrētās prioritātes, kurām dalībvalstīm ar Eiropas Komisijas atbalstu vajadzētu pievērsties laikposmā līdz 2020. gadam, lai iegūtu ilgtermiņa redzējumu par programmu, ir šādas:

- **pārvaldība:** nodrošināt pieaugušo izglītības saskaņotību ar citām politikas jomām, uzlabot koordināciju, efektivitāti un atbilstīgumu sabiedrības, ekonomikas un vides vajadzībām; vajadzības gadījumā palielinot gan privātās, gan publiskās investīcijas,
- **piedāvājums un mācību uzsākšana:** būtiski palielināt kvalitatīvas pieaugušo izglītības nodrošinājumu, jo īpaši rakstpratības, matemātisko prasmju un digitālo prasmju jomā, un sekmēt mācību uzsākšanu ar efektīvām saskares, atbalsta un motivācijas stratēģijām, kas paredzētas grupām ar izteiktākajām vajadzībām,
- **elastīgums un pieejamība:** paplašināt piekļuvi, palielinot darbavietā īstenotas mācīšanās pieejamību un efektīvi izmantojot IKT; ieviest procedūras, ar kurām identificē un novērtē mazkvalificētu pieaugušo prasmes un sniedz pietiekami daudz otro iespēju izglītībā, kā rezultātā atzītu EQF kvalifikāciju iegūtu personas, kurām nav EQF4. līmeņa kvalifikācijas,
- **kvalitāte:** uzlabot kvalitātes nodrošināšanu, tostarp pārraudzību un ietekmes novērtējumu, uzlabot to pedagogu sākotnējo izglītību un tālākizglītību, kuri apmāca pieaugušos, un vākt nepieciešamos datus par vajadzībām, lai efektīvi noteiktu un izstrādātu nodrošināšanu.

⁽²⁾ OVC 155, 8.7.2009.

⁽³⁾ OVC 324, 1.12.2010., 5. lpp.

⁽⁴⁾ OVC 372, 20.12.2011., 1. lpp.

Padomes secinājumi par priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanu un panākumu skolā veicināšanu

(2015/C 417/05)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

SAISTĪBĀ AR

- stratēģijas “Eiropa 2020” mērķi izglītības jomā – samazināt Eiropas vidējo līmeni attiecībā uz mācības priekšlaicīgi pārtraukušo cilvēku skaitu ⁽¹⁾, līdz 2020. gadam panākot rādītāju, kas mazāks par 10 % ⁽²⁾;
- Padomes 2009. gada 12. maija secinājumiem par stratēģisku sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (“ET 2020”) ⁽³⁾;
- Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgo ziņojumu par stratēģiskas sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā īstenošanu ⁽⁴⁾,

ŅEMOT VĒRĀ

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra ieteikumu par pamatprasmēm mūžizglītībā ⁽⁵⁾;
- Padomes 2010. gada 11. maija secinājumus par izglītības un apmācības sociālo dimensiju ⁽⁶⁾;
- Padomes secinājumus par agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi – kā mūsu bērniem nodrošināt vislabākos priekšnoteikumus nākotnei ⁽⁷⁾;
- Padomes 2011. gada ieteikumu par politiku, lai mazinātu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu ⁽⁸⁾, jo īpaši tam pievienoto politikas sistēmu un aicinājumu dalībvalstīm līdz 2012. gada beigām nodrošināt tādu visaptverošu politiku mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas jomā, kas ietvertu preventīvus, intervences un kompensācijas pasākumus;
- Eiropas Parlamenta 2011. gada 1. decembra rezolūciju par priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršanu ⁽⁹⁾;
- Padomes 2013. gada 22. aprīļa ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi ⁽¹⁰⁾;
- 2015. gada 17. marta Parīzes deklarāciju par pilsoniskuma un kopēju brīvības, iecietības un nediskriminācijas vērtību sekmēšanu ar izglītības palīdzību,

UN ŅEMOT VĒRĀ

- Luksemburgas prezidentūras simpoziju *Turpmākā virzība – priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas novēršana un panākumu skolā veicināšana*, kurš 2015. gada 9. un 10. jūlijā notika Luksemburgā un kurā pulcējās politikas veidošanas un pētniecības jomas dalībnieki un praktiķi no visas ES, lai apspriestu šo svarīgo tematu;
- Luksemburgas prezidentūras konferenci par *Daudzveidību un daudzvalodību agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē*, kura 2015. gada 10. un 11. septembrī notika Luksemburgā;
- ET 2020 Tematiskās darba grupas jautājumos par priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu 2013. gada galīgo ziņojumu un Skolu politikas darba grupas 2015. gada politikas vēstījumus;
- ET 2020 Tematiskās darba grupas jautājumos par agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi 2014. gada ziņojumu, kurā ierosināti galvenie principi attiecībā uz kvalitātes sistēmu šajā jomā,

⁽¹⁾ Tā iedzīvotāju daļa vecumā no 18 līdz 24 gadiem ar tikai zemāko vidējo izglītību vai zemāku izglītības līmeni, kuri neturpina izglītību vai apmācību (*Eurostat*/darbaspēka pētījums).

⁽²⁾ EUCO 13/10, I PIELIKUMS, ceturtais ievilkums (12. lpp.).

⁽³⁾ OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.

⁽⁴⁾ Skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 25. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 135, 26.5.2010., 2. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 175, 15.6.2011., 8. lpp.

⁽⁸⁾ OV C 191, 1.7.2011., 1. lpp.

⁽⁹⁾ OV C 165 E, 11.6.2013., 7. lpp.

⁽¹⁰⁾ OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.

UZSKATA, KA

Šobrīd, kad ir pienācis gan stratēģijas "Eiropa 2020", gan arī *ET 2020* stratēģiskās sistēmas vidusposms, un četrus gadus pēc tam, kad Padome pieņēma ieteikumu par politiku, lai mazinātu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu ⁽¹⁾, ir pienācis laiks novērtēt līdzšinējos panākumus, lai pārskatītu, stiprinātu un pilnveidotu pasākumus, kuru mērķis ir mazināt šo parādību un veicināt panākumus skolā visiem.

Kopš Padomes ieteikuma pieņemšanas 2011. gadā daudzi iepriekš izdarītie secinājumi par priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu ir pilnveidoti un papildināti ar mācīšanos no līdzbiedriem un labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm, ar turpmākiem pētījumiem un valstu līmenī pieņemtās politikas sīku analīzi. Stratēģijas "Eiropa 2020" pamatmērķis attiecībā uz priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu ir nodrošinājis to, ka šis jautājums joprojām ir valstu politikas programmu prioritāte, un ir palīdzējis veicināt izglītības reformas.

Lai gan priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītāju samazināšanā pēdējos gados ir vērojami būtiski panākumi, vēl joprojām pārāk daudz skolēnu turpina priekšlaicīgi pārtraukt mācības ⁽²⁾. Starp dalībvalstīm un pašās dalībvalstīs saglabājas ļoti lielas atšķirības, un daudzās valstīs joprojām nav visaptverošu stratēģiju, kam bija pausts atbalsts Padomes 2011. gada ieteikumā.

Šā iemesla dēļ ES un dalībvalstis atzīst, ka ir vajadzīgi aktīvi centieni, lai izpildītu – un, ja iespējams, pat pārsniegtu – stratēģijas "Eiropa 2020" mērķi.

UZSVER, KA

1. Priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu parasti izraisa vairāki, bieži vien savstarpēji saistīti personiski, sociāli, ekonomiski, kultūras, izglītības, ar dzimumu un ģimeni saistīti faktori, un tā ir saistīta ar kumulatīvas atstumtības situācijām, kuru izcelsme bieži meklējama agrīnā bērnībā. Grupas ar zemu sociālekonomisko statusu tiek skartas lielākā mērā, un priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītāji ir īpaši satraucoši konkrētās grupās, piemēram, bērni ar migrantu izcelsmi (tostarp nesen ieradusies migranti un ārvalstīs dzimuši bērni), romu bērni un bērni ar speciālām izglītības vajadzībām.
2. Izglītojamo līdzdalību un rezultātus būtiski ietekmē arī izglītības sistēmu struktūra un kvalitāte, un daži sistēmiski faktori var nelabvēlīgi ietekmēt mācību sasniegumus. Izglītojamo lēmumu priekšlaicīgi pārtraukt mācības var izraisīt arī tādi faktori kā nelabvēlīga vide skolā, vardarbība un iebiedēšana, tāda mācību vide, kurā izglītojamie nejūtas cienīti vai novērtēti, mācību metodes un programmas, kas, iespējams, ne vienmēr ir vispiemērotākās, nepietiekams atbalsts izglītojamajiem, karjeras izglītības un norādījumu trūkums vai sliktas skolotāju attiecības ar skolēniem.
3. Mūsu aizvien daudzveidīgākajā sabiedrībā ir steidzami nepieciešami tādi iekļaujoši un koordinēti risinājumi gan no izglītības nozares dalībniekiem, gan arī no dalībniekiem, kas nav saistīti ar izglītību, kuru mērķis ir veicināt tādas kopīgas vērtības kā iecietība, savstarpēja cieņa, vienlīdzīgas iespējas un nediskriminācija, kā arī sekmēt sociālo integrāciju, starpkultūru izpratni un piederības sajūtu.
4. Lai nepieļautu marginalizāciju un sociālo atstumtību, kā arī samazinātu ekstrēmisma un radikalizācijas risku, ļoti svarīgi ir nodrošināt, ka katram jauniešiem ir vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai ⁽³⁾ un iespēja pilnībā attīstīt savu potenciālu neatkarīgi no individuāliem, ar ģimeni vai dzimumu saistītiem faktoriem, sociālekonomiskā statusa un dzīves pieredzes.
5. Pabeigta vidējā izglītība vai profesionālā izglītība un apmācība parasti tiek uzskatīta par minimālo sākuma kvalifikāciju sekmīgai pārejai no izglītības uz darba tirgu, kā arī piekļūšanai izglītības un apmācības nākamajiem posmiem. Tā kā personas, kuras priekšlaicīgi pārtrauc izglītību un apmācību, ir pakļautas lielākam bezdarba, nabadzības un sociālās atstumtības riskam, ieguldījumi jauniešu izglītības sasniegumu atbalstam var palīdzēt pārraut trūkuma loku un pārtraukt nabadzības un nevienlīdzības nodošanu no paaudzes paaudzē.

⁽¹⁾ Apvienotā Karaliste balsoja pret šo ieteikumu.

⁽²⁾ Saskaņā ar 2014. gada datiem 11,1 % personu vecumā no 18 līdz 24 gadiem bija pārtraukušas izglītību un apmācību, nepabeidzot vidējās izglītības programmas, un šo jauniešu skaits sasniedza aptuveni 4,4 miljonus (avots: Eurostat (darbaspēka apsekojums), 2014. gads).

⁽³⁾ Šajos secinājumos jēdziens "iekļaujoša izglītība" attiecas uz visu personu tiesībām uz kvalitatīvu izglītību, kas atbilst mācību pamatvajadzībām un bagātina izglītojamo dzīvi.

AICINA DALĪBVALSTIS, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN SASKAŅĀ AR APSTĀKĻIEM VALSTĪ

1. Aktīvi īstenot Padomes 2011. gada ieteikumu par politiku, lai mazinātu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, jo īpaši:
 - a) turpinot izstrādāt un īstenot tādas visaptverošas stratēģijas – vai līdzvērtīgas integrētas politikas, kurās ietilpst uz faktiem balstīti preventīvi, intervences un kompensācijas pasākumi, –, kuras ir saskaņoti iekļautas kvalitatīvā izglītībā un apmācībā un uz kurām ir vērsta ilgspējīga politiskā apņemšanās ar stingru uzsvāru uz novēršanu;
 - b) nodrošinot visas attiecīgās jomas (sevišķi izglītības un apmācības, nodarbinātības, ekonomikas lietu, sociālo lietu, veselības aprūpes, mājokļu jautājumu, jaunatnes, kultūras un sporta jomas) pārstāvošo ieinteresēto personu apņemības pilnu līdzdalību un ilgtermiņa sadarbību starp tām visos līmeņos un starp visiem līmeņiem, pamatojoties uz skaidri noteiktām lomām un pienākumiem un paredzot ciešu koordināciju.
2. Līdztekus ES priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājam izpētīt iespējas tādu valsts datu vākšanas sistēmu izstrādei vai pilnveidei, ar kurām tiek regulāri apkopota plaša informācija ⁽¹⁾ par izglītojamajiem, jo īpaši tiem, kuri ir pakļauti riskam un kuri priekšlaicīgi pārtrauc mācības. Šādas sistēmas, aptverot visus izglītības un apmācības līmeņus un veidus un pilnībā ievērojot valsts tiesību aktus par datu aizsardzību, varētu:
 - a) radīt iespēju regulāri pārraudzīt izglītības sasniegumus, lai agri atklātu un apzinātu izglītojamos, kuri ir pakļauti priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riskam;
 - b) palīdzēt noteikt kritērijus un rādītājus nelabvēlīgu izglītības apstākļu apzināšanai;
 - c) palīdzēt izprast priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas iemeslus, tostarp apkopojot izglītojamo viedokļus;
 - d) sekmēt datu un informācijas pieejamību dažādos politikas līmeņos un to izmantošanu politikas izstrādes vadībā un pārraudzībā;
 - e) nodrošināt pamatu iedarbīgu norāžu un atbalsta izstrādei skolās, lai novērstu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, kā arī turpmāku pasākumu izstrādei jauniešiem, kuri priekšlaicīgi pārtraukuši izglītību un apmācību.
3. Attiecīgā gadījumā apsvērt vērienīgāku valsts mērķu izvirzīšanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai, jo īpaši tad, ja esošie mērķi jau ir sasniegti.
4. Apzināt tās skolas vai vietējo vidi, kur ir augsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risks un ļoti nelabvēlīgi izglītības apstākļi un kas varētu gūt labumu no papildu atbalsta vai līdzekļiem.
5. Vajadzības gadījumā īstenot izglītības sistēmu reformu, pievēršoties visam izglītības un apmācības klāstam, tostarp neformālās mācīšanās procesam un jauniešu darba lomas atzīšanai, lai stiprinātu strukturālo, pedagoģisko, izglītības saturu un profesionālo nepārtrauktību, atvieglotu pārejas, pievērstos segregācijai un nevienlīdzībai izglītības sistēmās un veicinātu pasākumus, ar kuriem atbalsta izglītojamo panākumus un sasniegumus izglītībā un motivē viņus pabeigt izglītības iegūšanu.
6. Nodrošināt vispārēju taisnīgu piekļuvi izmaksu ziņā pieejamai un kvalitatīvai agrīnai pirmsskolas izglītībai un aprūpei. Agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes procesā attīstītās kognitīvās un nekognitīvās prasmes var palīdzēt bērniem pilnībā izmantot savu potenciālu un nodrošina viņiem pamatu dzīvei un panākumiem skolā. Agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes struktūrām vajadzētu arī sekmēt mācībās izmantotās valodas (-u) efektīvu apguvi, vienlaikus respektējot kultūras un valodu daudzveidību. Piederības sajūtas izkopšana un drošu un uz uzticēšanos balstītu attiecību veidošana jau no agras bērnības ir ļoti svarīga bērnu turpmākajām mācībām un attīstībai.

⁽¹⁾ *Plaša informācija* nozīmē uzzināt vairāk jo īpaši par:

- vecumu, kurā tiek pārtraukta izglītība un apmācība,
- saikni starp priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un mācību kavējumiem,
- atšķirībām attiecībā uz priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, kas atkarīgas no dzimuma, akadēmiskajiem panākumiem vai sasniegtā izglītības līmeņa,
- sociālekonomisko stāvokli vai netiešiem rādītājiem, piemēram, vidi dzīvesvietā,
- izglītojamā izcelsmi un/vai dzimto valodu.

7. Sekmēt un veicināt uz sadarbību vērstas (visas mācību vides) pieejas, lai vietējā līmenī mazinātu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, izmantojot, piemēram:
- a) skolām piešķirtu lielāku rīcības brīvību pārvaldības, mācību satura un darba metožu jautājumos, tostarp arī lielāku autonomiju apvienojumā ar efektīvu pārskatatbildību;
 - b) piemērotus atvērtus un pārredzamus kvalitātes nodrošināšanas mehānismus un skolu plānošanas un uzlabošanas procesus, kas izveidoti un īstenoti, aktīvi iesaistot visu skolu kopienu (skolu vadītājus, skolotājus un citus darbiniekus, izglītojamos, vecākus un ģimenes);
 - c) efektīvas partnerības un starpnozaru sadarbību starp skolām un ārējiem ieinteresētajiem dalībniekiem, tostarp dažādu jomu profesionāļiem, NVO, uzņēmumiem, apvienībām, jaunatnes darbiniekiem, vietējām pašvaldībām un dienestiem un citām personām, kas plaši pārstāv sabiedrību atbilstīgi vietējam kontekstam;
 - d) sadarbību starp dažādu veidu un līmeņu skolām, kas atrodas tajā pašā apgabalā, kā arī tīklu veidošanu un dažādu profesiju mācību kopienas reģionālā, valstu un starptautiskā līmenī, lai veicinātu labas prakses apmaiņu;
 - e) izcilību skolu pārvaldībā un vadībā, piemēram, uzlabojot darbā pieņemšanas procedūras un skolu vadītāju nepārtrauktas profesionālās izaugsmes iespējas;
 - f) atbalsta un sadarbības kultūru starp skolēniem, vecākiem, ģimenēm un skolu darbiniekiem, lai stiprinātu jauniešu identificēšanos ar skolu sistēmu, palielinātu viņu motivāciju mācīties un veicinātu viņu iesaistīšanu uz sadarbību vērstos lēmumu pieņemšanas procesos;
 - g) atbalstu skolām tādā saziņā ar visiem vecākiem un ģimenēm, kas ir plašāka par to, kura noteikta oficiālajās prasībās par piedalīšanos, un tādās uz savstarpēju uzticēšanos un cieņu balstītas kultūras veidošanā, kurās vecāki un ģimene justos skolā gaidīti un iesaistīti savu bērnu mācību procesā;
 - h) mehānismus, lai agrīni konstatētu tādas neiesaistīšanās pazīmes kā regulāri kavējumi vai uzvedības problēmas;
 - i) sistemātiska atbalsta regulējumu izglītojamajiem, kas pakļauti priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riskam, tostarp padomdošanu, konsultācijas un psiholoģisko atbalstu, kā arī papildu atbalstu izglītojamajiem, kuru dzimtā(-ās) valoda(-as) nav mācību valoda(-as);
 - j) tādu pieejamu, ar mācību saturu nesaistītu un ārpusskolas nodarbību plaša klāsta nodrošināšanu, – piemēram, sports, māksla, brīvprātīgais vai jaunatnes darbs –, kas var papildināt mācību pieredzi, kā arī palielināt izglītojamo līdzdalību, motivāciju un piederības sajūtu.
8. Panākt, lai visi skolēni sev izvirzītu augstus mērķus, un veicināt piekļuvi tādām pamatprasmēm un zināšanām, kas viņus vislabāk sagatavotu nākotnei, vienlaikus izpētot individualizētākas, uz izglītojamo vērstas mācīšanas un mācīšanās veidu iespējas, tostarp izmantojot digitālo resursu līdzekļus, kā arī dažādas novērtēšanas metodes, piemēram, formatīvo vērtēšanu ⁽¹⁾.
9. Pienācīgi ievērojot iestāžu autonomiju, nodrošināt, ka sākotnējā skolotāju izglītība un nepārtraukta profesionālā izaugsme sniedz skolotājiem, pasniedzējiem, skolu vadītājiem, pirmsskolas izglītības un aprūpes speciālistiem un citiem darbiniekiem prasmes, kompetences un pamatzināšanas, kas ir vajadzīgas, lai izprastu un novērstu nelabvēlīgus izglītības apstākļus un iespējamus riska faktorus, kuri var novest pie neiesaistīšanās vai priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas. Šādas prasmes, kompetences un zināšanas varētu aptvert tādas jautājumus kā klases mācību procesa un daudzveidības pārvaldības stratēģijas, attiecību veidošana, konfliktu risināšana, iebiedēšanas novēršanas metodes un karjeras izglītība un norādījumi.
10. Nodrošināt, ka visiem izglītojamajiem ir pieejama karjeras izglītība un norādījumi, elastīgāki izglītības iegūšanas veidi un tāda kvalitatīva profesionālā izglītība un apmācība, kas ir līdzvērtīga vispārējai izglītībai.
11. Nodrošināt visiem mācības priekšlaicīgi pārtraukušajiem jauniešiem piekļuvi kvalitatīvām “otrās iespējas” shēmām un citas iespējas atkārtotai iesaistei izglītības sistēmā un panākt to, lai visas zināšanas, prasmes un kompetences, kas iegūtas ar šiem līdzekļiem, tostarp neformālās un ikdienējās mācīšanās procesā, tiktu validētas saskaņā ar Padomes 2012. gada ieteikumu ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Šajos secinājumos jēdziens “formatīvā vērtēšana” attiecas uz pasākumiem, ko izmanto, lai precīzi apzinātu izglītojamo vajadzības un nodrošinātu, ka savlaicīga un nepārtraukta atgriezeniskā saite ir daļa no mācību procesa.

⁽²⁾ OVC 398, 22.12.2012., 1. lpp.

AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU

1. Maksimāli izmantot iespējas, ko sniedz *ET 2020* stratēģiskā sistēma un atvērtā koordinācijas metode, tostarp iespēju stiprināt mācīšanos no līdzbiedriem un vajadzības gadījumā slēgt līgumus par pētniecību un pētījumiem, lai stiprinātu uz faktiem balstītas politikas veidošanu un attīstītu un izplatītu veiksmīgas politikās prakses piemērus.
2. Izmantot finansēšanas iespējas, ko sniedz tādi ES instrumenti kā, piemēram, programma “*Erasmus+*”, Eiropas Sociālais fonds un Eiropas Stratēģisko investīciju fonds ⁽¹⁾, lai atbalstītu pasākumus, kuru mērķis visaptverošas politikas satvarā ir mazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un veicināt sadarbību skolās un saistībā ar skolām.
3. Izmantojot pētniecību un mācīšanos no līdzbiedriem, turpināt apzināt visefektīvāko sadarbības praksi skolās un vietējā līmenī, kuras mērķis ir mazināt nelabvēlīgus izglītības apstākļus, samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu un nodrošināt iekļaujošāku izglītību. Nodrošināt šādas prakses plašu izplatīšanu skolās nodarbinātajiem speciālistiem un ieinteresētajām personām, jo īpaši izmantojot elektroniskās mērķsadarbības (*eTwinning*) kopienas un *School Education Gateway* instrumentu.

AICINA KOMISIJU:

1. Saistībā ar Eiropas pusgadu un *ET 2020* ziņošanas kārtību, tostarp izmantojot izglītības un apmācības pārraudzības pārskatu, turpināt sekot notikumu attīstībai un izplatīt informāciju par to dalībvalstīs, un regulāri ziņot par virzību stratēģijas “*Eiropa 2020*” mērķa sasniegšanā un dalībvalstu stratēģiju vai līdzvērtīgu integrētu politiku priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas jomā īstenošanā.
2. Turpināt attīstīt sadarbību ar pētniekiem, dalībvalstīm, attiecīgajām ieinteresētajām personām, tīkliem un organizācijām, lai atbalstītu valstu un ES politikas priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas jomā īstenošanu.
3. Strādājot kopā ar dalībvalstīm, uzlabot sadarbību šajā jautājumā ar attiecīgām starptautiskajām organizācijām, piemēram, ESAO.
4. Atgādināt, cik svarīgi ir turpināt pievērst uzmanību iekļaujošai izglītībai un priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas mazināšanai saistībā ar plānoto *Erasmus+* starpposma pārskatīšanu.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/1017 (2015. gada 25. jūnijs) par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.).

Padomes secinājumi par kultūru ES ārējās attiecībās ar uzsvāru uz kultūru attīstības sadarbībā

(2015/C 417/06)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

1. ATGĀDINOT, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 167. panta 3. un 4. punkts aicina Savienību un tās dalībvalstis veicināt sadarbību ar trešām valstīm un kompetentajām starptautiskajām organizācijām kultūras jomā un aicina Savienību, rīkojoties saskaņā ar citiem Līgumu noteikumiem, ņemt vērā kultūras aspektus, jo īpaši, lai respektētu un veicinātu kultūru daudzveidību;
2. UZSVEROT, ka kultūra ES ārējās attiecībās, tostarp attīstības sadarbībā, ir viena no Eiropas darba kārtības kultūrai ⁽¹⁾ un turpmāko Padomes darba plānu kultūrai ⁽²⁾ prioritātēm un ka starpnozaru sadarbība ir svarīga saskaņotības uzlabošanai starp dažādām politikas jomām, kā akcentēts vairākos nesen pieņemtos Padomes secinājumos ⁽³⁾;
3. PATUROT PRĀTĀ, ka saskaņā ar LESD 208. pantu Savienības politiku attiecībā uz sadarbību attīstības jomā īsteno saskaņā ar Savienības ārējās darbības principiem un mērķiem un ka Savienības un dalībvalstu politika attiecībā uz sadarbību attīstības jomā viena otru papildina un stiprina;
4. ATGĀDINOT, ka Apvienoto Nāciju Organizācija ir pieņēmusi Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam ⁽⁴⁾, kurā vairākos mērķos ietvertas skaidras atsauces uz kultūru, kā arī atgādinot Padomes secinājumus (2014. gada 16. decembris) "Uz pārmaiņām vērsta programma laikposmam pēc 2015. gada" ⁽⁵⁾, kuros atzīts, ka kultūrai, tostarp pasaules kultūras mantojumam un radošajām industrijām, var būt nozīmīga loma iekļaujošas un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā;
5. UZSVEROT, ka Eiropas Savienība vadās pēc visu cilvēktiesību – pilsonisko, politisko, ekonomisko, sociālo vai kultūras tiesību – universāluma, nedalāmības, savstarpējas saistības un savstarpējas atkarības principa; ⁽⁶⁾
6. ATGĀDINOT, ka ES un tās dalībvalstis ir pievienojušās 2005. gada UNESCO Konvencijai par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu un tādējādi apņēmušās īstenot šo konvenciju, kurā cita starpā ir uzsvērts, ka attīstības politikā kā stratēģisks elements ir jāietver kultūra un ka kultūru daudzveidību var aizsargāt un sekmēt tikai tad, ja tiek nodrošinātas cilvēktiesības un pamatbrīvības;

IR PĀRLIECINĀTA, ka kultūrai ir jābūt daļai no stratēģiskas caurviju pieejas Savienības ārējās attiecībās un attīstības sadarbībā, jo kultūrai piemīt būtiska spēja stiprināt šīs politikas jomas, dodot ieguldījumu tādu ilgtermiņa attiecību veidošanā, kuru pamatā ir cilvēku tieši personiski kontakti, savstarpēja sapratne, uzticēšanās un paļāšanās;

PIENĀCĪGI ŅEMOT VĒRĀ Eiropas Savienības un dalībvalstu attiecīgās kompetences jomas, kā arī subsidiaritātes principu,

UZSVER TURPMĀKO:

Attiecībā uz kultūru ES ārējās attiecībās

7. Lai kultūras potenciāls tiktu realizēts un būtu svarīga ārējo attiecību daļa, ir jāsniedzas tālāk par Eiropas kultūru daudzveidības atspoguļošanu un jātiecas radīt jaunu dialoga garu, savstarpēju ieklausīšanos un mācīšanos, kopēju

⁽¹⁾ Apstiprināta ar Padomes Rezolūciju (2007. gada 16. novembris) par Eiropas kultūras plānu (OV C 287, 29.11.2007., 1. lpp.).

⁽²⁾ Visnesenākais no šiem dokumentiem ir kultūras darba plāns 2015.–2018. gadam (OV C 463, 23.12.2014., 4. lpp.).

⁽³⁾ Visnesenākais no šiem dokumentiem ir Padomes secinājumi (2012. gada 26. novembris) par kultūras pārvaldību (OV C 393, 19.12.2012., 8. lpp.).

⁽⁴⁾ ANO ilgtspējīgas attīstības samitā (Ņujorkā 2015. gada 25.–27. septembrī) tika pieņemta Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam ("Pārveidosim mūsu pasauli"), kas ietver vienotu globālu ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) kopumu, kuri aizstās tūkstošgades attīstības mērķus (TAM), <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

⁽⁵⁾ 16716/14.

⁽⁶⁾ ES cilvēktiesību pamatnostādnes par vārda brīvību tiešsaistē un bezsaistē (dok. 9647/14).

spēku palielināšanu un globālu solidaritāti ⁽¹⁾, kā ieteikts sagatavošanās pasākumā “Kultūra ES ārējās attiecībās” ⁽²⁾ un ziņojumā par kultūru un ārējām attiecībām ar Ķīnu ⁽³⁾.

8. Ir tomēr sekmīgāk jākoordinē centieni virzībā uz tādu stratēģisku Eiropas pieeju, kuras mērķis ir konsekventa un saskaņīga kultūras integrēšana ES ārējās attiecībās un kura palīdz Savienības un tās dalībvalstu darbībām kļūt savstarpēji arvien papildinošākām. Šāda pieeja cita starpā aptvertu tematiskas un ģeogrāfiskas prioritātes, reālistiskus mērķus un rezultātus, mērķgrupas, kopīgas intereses un iniciatīvas, noteikumus par finansējumu, pilsoniskās sabiedrības līdzdalību un īstenošanas kārtību.
9. Stratēģiska ES līmeņa pieeja ļautu arī daudz efektīvāk risināt tādas pašreiz aktuālas problēmas kā migrācijas krīze, radikalizācija un ksenofobija, kultūras mantojuma iznīcināšana un tā apdraudēšana, kā arī kultūras priekšmetu nelikumīga tirdzniecība.

Attiecībā uz kultūru sadarbības attīstībā

10. Politikas saskaņotības veicināšanai ir īpaši izšķirīga nozīme attīstības sadarbībā, ņemot vērā dalībvalstu un ES svarīgo lomu šajā jomā un arī attiecībā uz ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam.
11. Kultūra ir būtisks komponents cilvēku, sabiedrības, ekonomikas un vides dimensijas attīstībā un tādējādi svarīgs ilgtspējīgas attīstības elements, jo:
 - dinamiskas kultūras un radošās nozares, tostarp kultūras mantojums, partnervalstīs var sekmēt nabadzības mazināšanu, jo tās ir svarīgs izaugsmes, nodarbinātības, sociālās kohēzijas un vietējās attīstības katalizators,
 - kultūrai, kā arī kultūru daudzveidības veicināšanai un cieņai pret to ir svarīga loma konfliktu novēršanā, miera veidošanā un izlīguma procesā konflikta un pēckonflikta zonās,
 - starpkultūru dialogs sekmē labāku saprašanos un veicina dziļāku partnerattiecību veidošanos starp ieinteresētajām personām,
 - neatkarīga kultūras un plašsaziņas līdzekļu nozare ir uzskatu un vārda brīvības, kultūru daudzveidības, aktīva demokrātiska pilsoniskuma un ilgtspējīgas demokrātiskas attīstības fundamentāls priekšnoteikums,
 - ar īpaši kultūrai un attīstības sadarbībai veltītu stratēģiju pieņemšanu tiek panākta efektīvāka un ilgtspējīgāka rīcība lielā skaitā nozaru.
12. Neraugoties uz to, lai varētu pilnā mērā gūt labumu no spēcīgā kultūras potenciāla attīstības sadarbībā, būtu jāizstrādā integrētāka pieeja, kas aptvertu kultūras dimensijas iekļaušanu attīstības programmās un pienācīgu atbalstu kultūras pakalpojumu sniedzējiem ilgākā termiņā, nevis vienu reizi rīkotos pasākumos.
13. Šāda pieeja cita starpā varētu būt balstīta uz šādiem elementiem:
 - kultūras – gan pašas par sevi, gan kā attīstības sadarbības vektora – vērtības atzīšana,
 - par pamatu ņemot kopīgu izpratni par saskaņotību un konsekveni, praktisku paņēmieni definēšana tam, kā nozaru attīstības programmu sagatavošanas procesā iekļaut kultūras dimensiju,
 - atbalsts strukturētai un ilgtermiņa kultūras un radošo nozaru attīstībai partnervalstīs, jo īpaši spēju veidošanas, kultūras pārvaldības un intelektuālā īpašuma sistēmu ziņā,
 - centieni stiprināšana pasaules materiālā un nemateriālā kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai un nosargāšanai,

⁽¹⁾ Arī saskaņā ar Eiropas Parlamenta 2011. gada 12. maija rezolūciju par kultūras nozīmi ES ārējās darbībās.

⁽²⁾ Sagatavošanās pasākums “Kultūra ES ārējās attiecībās”, ko Eiropas Parlaments aizsāka 2012. gadā, norisinājās 2012. un 2013. gadā ar mērķi atbalstīt notiekošo politikas apspriešanas un izstrādes procesu attiecībā uz kultūras lomas stiprināšanu ārējās attiecībās un lai dotu turpmākus stimulus darbam šajā jomā. Galīgais ziņojums tika publicēts 2014. gadā <http://cultureinexternalrelations.eu/main-outcomes/>.

⁽³⁾ Stratēģija ES un Ķīnas attiecībām kultūras jomā: ekspertu grupas ziņojums par kultūru un ārējām attiecībām – Ķīna (2012. gada novembris).

- izglītības lomas izcelšana plurālisma, nediskriminācijas, tolerances, taisnīguma, solidaritātes un vienlīdzības sekmēšanā vīriešu un sieviešu vidū,
- reālistiska prioritāro darbības virzienu skaita noteikšana, kurus var regulāri pārskatīt, lai gūtu skaidru izpratni par projektu rezultātiem un to devumu ilgtspējīgai attīstībai un nabadzības mazināšanai, kā arī sociālajai kohēzijai, izaugsmei un nodarbinātībai,
- Savienības, dalībvalstu un citu iesaistīto personu programmu un finansēšanas instrumentu savstarpējā papildināmība un attiecīgā gadījumā iespēju palielināšana, lai atbalstītu tajos ietvertās kultūras iniciatīvas,
- augšupēja pieeja, kas sekmē valsts un vietējo atbildību, iesaista partnervalstis un visas ieinteresētās personas, jo īpaši NVO, pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru.

14. Īpaši svarīgi būtu reaģēt nekavējoties, ņemot vērā programmā 2030. gadam ⁽¹⁾ izklāstīto ilgtspējīgas attīstības mērķu gaidāmo īstenošanu un uzraudzību tā, lai nodrošinātu, ka kultūra ir pietiekami ņemta vērā un ka tā var pildīt savu funkciju šajā sakarā;

TĀLAB AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU

15. Piedalīties *ad hoc* darba grupā, kas tiksies Luksemburgā. Šī grupa palīdz sagatavot konkrētu, uz faktiem balstītu, kopīgu un ilgtermiņa pieeju kultūrai un attīstības sadarbībai.

Lai praksē sekmētu attiecīgo iesaistīto personu rīcības saskaņotību, grupa apkopo paraugpraksi kultūras un attīstības sadarbības jomā un ar to apmainās un izskata empīriskos faktus par kultūras ietekmi uz attīstību.

Grupa tiksies sākotnēji 2016. un 2017. gadā, pēc būtības tā būs neformāla, un dalība tajā būs brīvprātīga. Tajā varēs piedalīties iesaistītās personas gan no kultūras, gan attīstības nozares, proti, dalībvalstis (jo īpaši esošās un nākamās Padomes prezidentvalstis), Komisija, Eiropas Parlaments, attiecīgās starptautiskās organizācijas, kas darbojas attīstības un kultūras jomās, partnervalstis, ārējie partneri, jo īpaši ES valstu kultūras institūtu tīkls (*EUNIC*), kā arī pilsoniskā sabiedrība un NVO platformas.

Ar šīs darba grupas darba rezultātiem tiks iepazīstinātas attiecīgās Padomes darba sagatavošanas struktūras, jo īpaši tās, kuras darbojas kultūras un attīstības sadarbības jomā.

UN AICINA KOMISIJU:

16. stiprināt kultūru kā īpašu dimensiju dalībai attīstības sadarbībā,

17. kopā ar Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos izstrādāt un iesniegt Padomei stratēģiskāku pieeju kultūrai ārējās attiecībās, kuras pamatā būtu iepriekš izklāstītie principi un kurai cita starpā būtu jāatbalsta mākslinieciskā brīvība, kultūras izpausmes brīvība un cieņa pret kultūru daudzveidību un mantojumu.

⁽¹⁾ Jo īpaši mērķi Nr. 4 (uzdevums 4.7), Nr. 8 (uzdevums 8.9), Nr. 11 (uzdevums 11.4) un Nr. 12 (uzdevums 12.b).

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi, ar ko attiecībā uz kultūru dialoga prioritāti groza kultūras darba plānu 2015.–2018. gadam

(2015/C 417/07)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumus par kultūras darba plānu 2015.–2018. gadam ⁽¹⁾,

ŅEMOT VĒRĀ Eiropadomes 2015. gada oktobra secinājumus ⁽²⁾, kuros pausts, ka migrācijas un bēgļu krīzes risināšana ir kopīgs pienākums, kuram ir vajadzīga visaptveroša stratēģija un pastāvīgi apņēmīgi centieni solidaritātes un atbildības garā,

UZSVEROT, ka pēc tam, kad tiks apmierinātas migrantu un bēgļu neatliekamās vajadzības, uzmanība jākoncentrē uz viņu sociālo un ekonomisko integrāciju,

UZSVEROT, ka kultūrai un mākslai ir nozīme to bēgļu integrācijas procesā, kuriem tiks piešķirts patvēruma statuss, jo tās var palīdzēt viņiem labāk izprast jauno vidi un tās mijiedarbību ar viņu pašu sociāli kulturālo izcelsmi, tādējādi veicinot saliedētākas un atvērtākas sabiedrības veidošanu,

ATGĀDINOT, ka kultūru dialogs var palīdzēt tuvināt individuus un tautas un veicināt konfliktu novēršanu un samierināšanās procesu ⁽³⁾ un ka tā ir bijusi Eiropas sadarbības prioritāte kultūras jomā no 2002. gada un pašreiz tā ir kultūras darba plāna 2015.–2018. gadam prioritāte,

migrācijas un bēgļu krīzes kontekstā un lai veicinātu iekļaujošas sabiedrības veidošanu, pamatojoties uz kultūru daudzveidību, VIENOJAS grozīt kultūras darba plānu 2015.–2018. gadam, D prioritātes 3. punkta a) apakšpunktu par kultūru dialogu pielāgojot šādā veidā:

D prioritāte: Kultūru daudzveidības veicināšana, kultūra ES ārējās attiecībās un mobilitāte

Eiropas kultūras plāns: *Kultūru daudzveidība un kultūru dialogs (3.1), Kultūra kā būtisks starptautisko attiecību elements (3.3)*

Stratēģija "Eiropa 2020": *Ilgspējīga un iekļaujoša izaugsme (2., 3. prioritāte), ES ārpolitikas instrumentu izvēšana.*

Darbības veicējs	Tematiskās jomas	Darba līdzekļi un metodes (tostarp starpnozaru)	Gaidāmie rezultāti un orientējošs grafiks
Komisija/ Dalībvalstis	a) Kultūru dialogs Migrācijas un bēgļu krīzes kontekstā meklēt veidus, kā kultūra un māksla var palīdzēt tuvināt individuus un tautas, palielināt viņu līdzdalību kultūras un sabiedrības dzīvē, kā arī veicināt kultūru dialogu un kultūru daudzveidību. Tiks veidotas saites ar citiem ES līmeņa integrācijas tīkliem un datubāzēm ⁽¹⁾ .	Atvērtā koordinācijas metode Eksperti izvērtēs politiku un pašreizējo labo praksi saistībā ar kultūru dialogu ⁽²⁾ , īpaši koncentrējoties uz migrantu un bēgļu integrāciju sabiedrībā caur mākslu un kultūru.	2016. gads Labas prakses rokasgrāmata.

⁽¹⁾ Piemēram, Eiropas integrācijas vietne: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/pratiques-dintegration>.

⁽²⁾ Līdzšinējās politikas un prakses izlasi attiecībā uz kultūru daudzveidības un kultūru dialoga sekmēšanu var atrast atvērtās koordinācijas metodes 2014. gada ziņojumā par valsts mākslas un kultūras iestāžu nozīmi kultūru daudzveidības un kultūru dialoga veicināšanā: http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf.

⁽¹⁾ OVC 463, 23.12.2014., 4. lpp.

⁽²⁾ EUCO 26/15.

⁽³⁾ Padomes secinājumi par kultūras daudzveidības un kultūru dialoga sekmēšanu Eiropas Savienības un tās dalībvalstu ārējās attiecībās (OVC 320, 16.12.2008., 10. lpp.).

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par 2011. gada rezolūcijas par ES dalībvalstu pārstāvību WADA Dibināšanas valdē un ES un tās dalībvalstu nostāju saskaņošanu pirms WADA sanāksmēm pārskatīšanu

(2015/C 417/08)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATGĀDINOT

par Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūciju par ES dalībvalstu pārstāvību WADA Dibināšanas valdē un ES un tās dalībvalstu nostāju saskaņošanu pirms WADA sanāksmēm un jo īpaši to, ka līdz 2015. gada 31. decembrim ir jāpārskata minētās rezolūcijas piemērošanas rezultātā gūtā pieredze ⁽¹⁾,

ŅEMOT VĒRĀ

apspriedes, kas notika par sportu atbildīgo ministru neformālajā ministru sanāksmē 2015. gada 6. un 7. jūlijā Luksemburgā, kurā apmainījās viedokļiem par rezolūcijas piemērošanu,

VIENOJAS, KA

pārstāvības sistēma un saskaņošanas kārtība, kas izklāstītas 2011. gada rezolūcijā, būtu jā saglabā.

ATZĪST, KA BŪTU JĀSTIPRINA ŠĀDI ELEMENTI:

- regulārāka Padomes prezidentūras iesaiste Eiropas Padomē (tostarp CAHAMA) un WADA sanāksmēs,
- sistemātiskāks Komisijas ieguldījums, lai sagatavotu ES pilnvaru projektu jautājumos, kas ir ES kompetencē,
- dalībvalstu un Padomes prezidentūras rīcībā esošās zinātniskās kompetences palielināšana, piemēram, izmantojot esošo neformālo ekspertu tīklu,
- koordinācijas *ad hoc* sanāksmju un sanāksmju uz vietas uzlabošana, kā arī gatavošanās “publiskās iestādes sanāksmēm”.

VIENOJAS, KA

Padome un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvji līdz 2018. gada 31. decembrim vēlreiz pārskatīs 2011. gada rezolūcijas turpmākas piemērošanas rezultātā gūto pieredzi un izvērtēs, vai ir nepieciešami kādi pielāgojumi šajā rezolūcijā izklāstītajai kārtībai.

⁽¹⁾ OVC 372, 20.12.2011., 7. lpp.

Padomes secinājumi par bērnu motorisko prasmju, fizisko un sporta aktivitāšu veicināšanu ⁽¹⁾

(2015/C 417/09)

ES PADOME UN DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

I. ATGĀDINOT POLITISKO KONTEKSTU, KAS IZKLĀSTĪTS PIELIKUMĀ, KĀ ARĪ TURPMĀK MINĒTO:

1. Padomes 2012. gada 27. novembra secinājumus par “veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu (HEPA)” ⁽²⁾, kuros uzsvērts, ka “fiziskās aktivitātes, kas sniedz priekšrocības saistībā ar profilaksi, ārstēšanu un rehabilitāciju, dod labumu jebkurā vecumā”,
2. Padomes Ieteikumu (2013. gada 26. novembris) par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu dažādās nozarēs ⁽³⁾, kuros dalībvalstis ir aicinātas izstrādāt starpnozaru politiku un integrētas stratēģijas, kas ietver sporta, izglītības, veselības, transporta, vides, pilsētvides plānošanas jomas un citas būtiskas nozares, un ir uzsvērts, ka “[s]porta izglītība skolā var būt efektīvs instruments, lai palielinātu izpratni par HEPA nozīmīgumu, un skolas var viegli un efektīvi konkrēti aicināt īstenot darbības šajā ziņā”,
3. otro Eiropas Savienības sporta darba plānu (2014–2017) ⁽⁴⁾, kurš pieņemts 2014. gada 21. maijā un kurā praksē piekopta veselību veicinoša fiziskā aktivitāte, kā arī izglītība un apmācība sportā ir apzinātas kā prioritāras tēmas saistībā ar ES sadarbību sporta jomā, un ar kuru ir izveidota Veselību veicinošas fiziskās aktivitātes jautājumu (HEPA) ekspertu grupa, lai ierosinātu ieteikumus ar mērķi veicināt sporta izglītību skolās, tostarp motoriskās prasmes agrā bērnībā, un radīt vērtīgu mijiedarbību ar sporta nozari, vietējām iestādēm un privāto sektoru,

II. ATZĪST, KA

4. starptautiskā sabiedrība jau sen ir atzinusi, ka spēlēm un rekreācijai ir būtiska nozīme ikviena bērna dzīvē. ANO 1989. gada Konvencijas par bērna tiesībām (UNCRC) 31. pantā ir skaidri noteikts, ka “[d]alībvalstis atzīst ikviena bērna tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, tiesības piedalīties spēlēs un izklaides pasākumos, kas atbilst viņa vecumam, un brīvi iesaistīties kultūras dzīvē un nodarboties ar mākslu.” Visas bērniem paredzētās aktivitātes, tostarp sporta aktivitātes un sporta izglītība, vienmēr ir jāīsteno saskaņā ar ANO Konvenciju par bērna tiesībām;
5. ES pamatnostādnēs fiziskās aktivitātes jomā ⁽⁵⁾ ir norādīts, ka jaunu brīvā laika pavadīšanas veidu (televīzija, internets, videospēles, viedtālruni, utt.) dēļ pēdējos gados ir mainījušies mazu bērnu ikdienas ieradumi, un tā rezultātā viņu fiziskās aktivitātes samazinās. Turklāt šo tendenci var arī izskaidrot ar laika, sociālajiem un budžeta ierobežojumiem, dzīvesveida izmaiņām un to, ka tuvumā nav atbilstošu sportošanas vietu. ES pamatnostādnēs ir uzsvērts, ka pastāv nopietnas bažas, ka bērnu un jauniešu fiziskā aktivitāte ir aizstāta ar mazkustību veicinošām darbībām;
6. neraugoties uz bērnu vispārējo noslieci būt fiziski aktīviem, pēdējo divdesmit gadu laikā to fiziskā aktivitāte ir samazinājusies. Šis izmaiņas pavada tādu bērnu īpatsvara pieaugums, kuriem ir liekais svars un aptaukošanās un veselības problēmas vai tādi fiziski traucējumi kā balsta un kustību aparāta slimības. Saskaņā ar PVO Bērnu aptaukošanās novērošanas iniciatīvas (Childhood Obesity Surveillance Initiative) aplēsēm – Eiropas Savienībā 2010. gadā aptuveni trešdaļai bērnu vecumā no sešiem līdz deviņiem gadiem bija konstatēts liekais svars vai aptaukošanās ⁽⁶⁾. Tas ir satraucošs pieaugums kopš 2008. gada, kad šādi aprēķini attiecās uz ceturtdaļu ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Saistībā ar šiem secinājumiem “bērni” ir bērni vecumā no 0 līdz 12 gadiem.

⁽²⁾ OV C 393, 19.12.2012.

⁽³⁾ OV C 354, 4.12.2013.

⁽⁴⁾ OV C 183, 14.6.2014.

⁽⁵⁾ “ES pamatnostādnes fiziskās aktivitātes jomā: Ieteicamās politikas darbības, atbalstot veselīgas fiziskas darbības, 2008” tika atzinīgi novērtētas neoficiālās par sportu atbildīgo ES ministru sanāksmes secinājumos, ko izstrādājusi prezidentvalsts. http://ec.europa.eu/sport/library/doc/c1/pa_guidelines_4th_consolidated_draft_en.pdf

⁽⁶⁾ ES Rīcības plāns par bērnu aptaukošanās samazināšanu (2014-2020) (http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf)

⁽⁷⁾ COM(2005)0637.

Rūpnieciski attīstītajās valstīs attiecībā uz bērniem, kas jaunāki par pieciem gadiem, liekā svara un aptaukošanās izplatība ir pieaugusi no 8 % 1990. gadā līdz 12 % 2010. gadā, un ir paredzams, ka līdz 2020. gadam tā sasniegs 14 % ⁽⁸⁾. Fiziskas aktivitātes trūkums negatīvi ietekmē arī veselības sistēmas un ekonomiku kopumā. Ir aplēsts, ka katru gadu aptuveni 7 % no valstu veselības aprūpes budžeta līdzekļiem visā ES tiek tērēti slimībām, kas saistītas ar aptaukošanos ⁽⁹⁾;

7. lai novērstu šīs veselības un attīstības problēmas bērībā, visi bērni (tostarp bērni ar invaliditāti) ir jānodrošina būt fiziski aktīviem. Liela nozīme ir gadiem, kas pavadīti agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē, jo šajā laikā tiek attīstītas pamatprasmes. Ar spēļu un fiziskās aktivitātes palīdzību bērni apgūst un praktiski pielieto prasmes, kuras viņiem būs vajadzīgas visas dzīves laikā. Šis mācīšanās process, kuru dēvē par motorisko prasmju attīstību, ne vienmēr attīstās dabiski. Tādēļ ārkārtīgi svarīgi ir veicināt informētību un radīt iespējas bērniem būt fiziski aktīviem;
8. PVO ir konstatējusi, ka nepietiekama fiziskā aktivitāte ir ceturtais nozīmīgākais priekšlaicīgas mirstības un slimību riska faktors pasaulē ⁽¹⁰⁾. Fiziskās aktivitātes sniegtie ieguvumi ir ļoti zināmi. Fiziskā aktivitāte ir viens no visefektīvākajiem neinfekciozu slimību profilakses, aptaukošanās novēršanas un veselīga dzīvesveida saglabāšanas paņēmieniem ⁽¹¹⁾. Tāpat ir arī arvien vairāk pierādījumu par pozitīvu saikni starp fiziskām nodarbībām, garīgo veselību un kognitīvajiem procesiem ⁽¹²⁾.

PVO ziņojumi ⁽¹³⁾ ir uzskatāmi parādījuši, ka nodarbošanās ar regulārām, mērenas līdz intensīvas pakāpes sporta vai fiziskām aktivitātēm ⁽¹⁴⁾ (skolas vecuma bērniem vismaz 60 minūtes dienā un trīs stundas bērniem agrīnā pirmsskolas izglītībā un aprūpē) ilgtermiņā rada sliekšni pēc fiziskas aktivitātes, kas palielinās pusaudzā gados un pieauguša cilvēka dzīves laikā ⁽¹⁵⁾. Pētījumi arī ir apliecinājuši, ka tad, ja bērni sāk sportot jau mazi, viņiem mēdz būt labākas sekmes mācībās, mazāk uzvedības un disciplīnas problēmu, un viņi stundās uzmanību var saglabāt ilgāk nekā viņu vienaudži ⁽¹⁶⁾;

9. saistībā ar minēto īpaši būtiska nozīme ir izglītības videi, jo skolā bērni iesaistās fiziskās aktivitātēs un sportā. Tādēļ skolas un skolotāji, līdztekus pedagogiem agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē un sporta klubos, veicina bērnu fizisko aktivitāti. Būtiska nozīme bērnu dzīvē ir arī vecākiem, ģimenei un plašākai sabiedrībai;
10. pēc ekspertu atzinumiem – piemērotas fiziskās aktivitātes, kas paredzētas bērniem, kuri ir jaunāki par 12 gadiem, būtu jāorganizē pa vecuma grupām ⁽¹⁷⁾. Aktivitātes agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes un sākumskolas posmā ietver strukturētas un nestrukturētas darbības, kas palīdz bērniem attīstīt tādas prasmes kā skriešana, lēkšana vai mešana.

⁽⁸⁾ www.toybox-study.eu.

⁽⁹⁾ ES Rīcības plāns par bērnu aptaukošanās samazināšanu (2014-2020).

⁽¹⁰⁾ Vispārēji ieteikumi par fizisko aktivitāti veselībai, PVO, 2010 (*Global Recommendations on Physical Activity for Health*, WHO, 2010).

⁽¹¹⁾ Lee IM, Shiroma EJ, Lobelo F, Puska P, Blair SN, Katzmarzyk PT, *Lancet Physical Activity Series Working Group*. Effect of physical activity on major non-communicable disease worldwide: an analysis of burden of disease and life expectancy, 2012. gada jūlijs, *Lancet*.

⁽¹²⁾ Strong, WB, RM Malina, CJR Blimkie, SR Daniels, RK Dishman, B Gutin, AC Hergenroeder, A Must, PA Nixon, JM Pivarnik, T Rowland, S Trost, F Trudeau (2005), "Evidence Based Physical Activity for School-Age Youth", *The Journal of Pediatrics*, 146(6):732. – 737. lpp.

ASV Veselības un sabiedrības pakalpojumu ministrija (U.S. Department of Health and Human Services). Padomdevējas komitejas jautājumos par pamatnostādņēm fiziskās aktivitātes jomā (*Physical Activity Guidelines Advisory Committee*) ziņojums, 2008. gads. (<http://www.health.gov/paguidelines/Report/pdf/CommitteeReport.pdf>).

Sanktgallenes (*Saint-Gallen*) Universitātes 2011. gadā veiktais pētījums.

⁽¹³⁾ Vispārēji ieteikumi par fizisko aktivitāti veselībai, PVO, 2010 (*Global Recommendations on Physical Activity for Health*, WHO, 2010) (http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44399/1/9789241599979_eng.pdf).

ASV Veselības un sabiedrības pakalpojumu ministrija (U.S. Department of Health and Human Services). Padomdevējas komitejas jautājumos par pamatnostādņēm fiziskās aktivitātes jomā (*Physical Activity Guidelines Advisory Committee*) ziņojums, 2008. gads. (<http://www.health.gov/paguidelines/Report/pdf/CommitteeReport.pdf>).

Sanktgallenes (*Saint-Gallen*) Universitātes 2011. gadā veiktais pētījums.

⁽¹⁴⁾ Piemēram, Veselības un novecošanās jautājumu ministrija (*Department of Health and Aging*): Austrāliešiem paredzētas valsts pamatnostādnes fiziskās aktivitātes jomā (*National Physical Activity Guidelines for Australians*). Kanbera: Austrālijas Savienība, 2014. gads, vai Apvienotās Karalistes pamatnostādnes fiziskās aktivitātes jomā un Nacionālais veselības dienests (*National Health Service*) Anglijā, Pamatnostādnes fiziskās aktivitātes jomā attiecībā uz bērniem (jaunākiem par pieciem gadiem) (*Physical activity guidelines for children (under five years)*) (<http://www.nhs.uk/Livewell/fitness/Pages/physical-activity-guidelines-for-children.aspx>)

⁽¹⁵⁾ G.J. Welk, J.C. Eisenmann, et J. Dolman, "Health-related physical activity in children and adolescents: A bio-behavioural perspective", *The handbook of physical education*, eds. D. Kirk, D. Macdonald and M. O'Sullivan, London: Sage Publications Ltd., 2006, 665.–684. lpp.

⁽¹⁶⁾ Fiziskā aktivitāte bērniem var nostiprināt noturīgas uzmanības spējas <http://www.sciencedaily.com/releases/2009/03/090331183800.htm> un "The Association between school-based physical activity, Including Physical education and academic performance" U.S. Veselības un sabiedrības pakalpojumu ministrija (*Department of Health and Human Services*), 2010. gada jūlijs, http://www.cdc.gov/healthyyouth/health_and_academics/pdf/pa-pe_paper.pdf.

⁽¹⁷⁾ Kategorijas ir ierosinātas Kanādas koncepcijā par sportistu attīstību ilgtermiņā (*Long-Term Athlete Development – LTAD*).

11. dažas dalībvalstis – lielākoties sadarbībā ar sporta nozari un sporta klubiem vai federācijām ⁽¹⁸⁾ – dažādās pakāpēs jau ir izstrādājušas dažādas valstu stratēģijas, lai sekmētu motorisko prasmju attīstību agrā bērnībā un fiziskās un sporta aktivitātes bērniem, kas jaunāki par 12 gadiem;
 12. Ekspertu grupa veselību veicinošas fiziskās aktivitātes jautājumos (HEPA XG) 2015. gada jūnijā saskaņā ar savām pilnvarām ierosināja ieteikumu kopumu, lai sekmētu sporta izglītību skolās, tostarp motoriskās prasmes agrā bērnībā.
- III. AICINA ES DALĪBVALSTIS:
13. apsvērt pārnozaru politikas īstenošanu, kura citu nozaru starpā aptver izglītības, jaunatnes un veselības nozares, lai agrā bērnībā veicinātu fizisko aktivitāti un motoriskās prasmes, it īpaši ņemot vērā šādus HEPA XG darba grupas ieteikumus:
 - veicināt izpratni, ka laikposms līdz pirmsskolas un sākumskolas apmeklēšanai sniedz potenciālu iespēju veicināt bērnu fizisko aktivitāti, proti, attīstot motoriskās pamatprasmes un fizisko pratību,
 - skolās un ārpuskolas izglītības jomās sekmēt visu ieinteresēto personu (skolotāju, treneru, vecāku utt.) izpratni par to, cik svarīgi ir izstrādāt bērniem piemērotas fiziskās un sporta aktivitātes,
 - veidot attiecības starp skolām un attiecīgām organizācijām (sporta un sociālajām organizācijām, privāto sektoru un vietējām iestādēm), lai veicinātu un palielinātu ārpuskolas nodarbību pieejamību,
 - mudināt skolas veidot sistēmu sadarbībai ar sporta organizācijām un citiem vietējiem (valsts mēroga) sporta pasākumu organizatoriem, lai veicinātu gan mācību programmu, gan ārpuskolas nodarbības un nodrošinātu kvalitatīvu un drošu infrastruktūru un aprīkojuma pieejamību sporta izglītībai un ārpuskolas vai pēcstundu nodarbībām, un īstenot vietēja mēroga informatīvas kampaņas,
 - apsvērt iniciatīvas, ar kurām vietējās iestādes tiek mudinātas radīt apstākļus, lai attīstītu aktīvus pārvietošanās veidus uz skolu un no tās;
 14. atbilstošos līmeņos iedrošināt un atbalstīt iniciatīvas, kuras paredzētas visām iesaistītajām ieinteresētajām personām (skolotājiem, vecākiem, skolām, klubiem, pedagogiem utt.) un kuru mērķis ir veicināt pienācīgas motoriskās prasmes un fiziskās aktivitātes;
 15. atbilstoši bērnu īpašajām vajadzībām un vecumam mudināt uz pienācīgu sportisku un fizisku aktivitāti no visagrākās bērnības visu agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes un sākumskolas laiku, vienlaikus pasniedzējiem/pedagogiem nodrošinot pamācošas norādes;
 16. mudināt valsts, reģionālā un vietējā līmenī izmantot izpratnes veicināšanu un informēšanu, lai rosinātu interesi par bērnu motoriskajām prasmēm un ar sporta izglītību saistītām nodarbībām;
 17. mudināt vecākus, ģimeni un plašāku sabiedrību aktīvi piedalīties fiziskajās aktivitātēs kopā ar bērniem, izmantojot atbilstoši ierīkotas vietas (piemēram, veloceliņus un drošus rotaļu laukumus);
 18. apsvērt iespēju sniegt atbalstu iniciatīvām, kas palīdzētu uzlabot sporta infrastruktūru bērniem, īpaši izglītības iestādēs, vienlaikus vietējā līmenī sekmējot skolu un sporta klubu sadarbību bērniem paredzēta aprīkojuma un sportošanas vietu nodrošināšanā;

⁽¹⁸⁾ Piemēram: Francija un federācijas, kas aptver daudzus sporta veidus (*Ufolep*, *Usep*), vai viena sporta veida federācijas (vingrošana vai peldēšana) ar īpašu apmācību bērniem vecumā no 0 līdz 6 gadiem. Nīderlandē mazbērniem tiek piedāvātas īpašas nodarbības tādos sporta veidos kā, piemēram, vingrošana un peldēšana. Austrijā programmas "*Kinder gesund bewegen* (Likt bērniem veselīgi kustēties)" mērķis ir attīstīt sadarbību starp sporta klubiem un bērnudarziem/sākumskolām un sekmēt aktīvu dzīvesveidu, piedāvājot fiziskas aktivitātes iespējas 2–10 gadus veciem bērniem.

19. apsvērt, kādus stimulus nodrošināt sporta organizācijām un klubiem, skolām, izglītības iestādēm, jaunatnes centriem un citām sabiedriskām vai brīvprātīgām organizācijām, kas veicina bērniem paredzētas fiziskās aktivitātes;
- IV. AICINA EIROPAS SAVIENĪBAS PADOMES PREZIDENTVALSTI, DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU KATRAI SAVĀ KOMPETENCES JOMĀ:
20. ņemt vērā HEPA XG ieteikumus kā pamatu turpmākai politiskai rīcībai gan ES, gan dalībvalstu līmenī, jo tajos ir sniegti uz pierādījumiem balstīti fakti un praktiski virzieni, kam sekot;
21. saskaņā ar HEPA XG ieteikumiem pastiprināt sadarbību starp tām politikas jomām, kuras ir atbildīgas par bērnu motorisko prasmju un sporta izglītības veicināšanu, jo īpaši starp sporta, veselības, izglītības, jaunatnes un transporta nozari;
22. ņemot vērā Eiropas sporta nedēļu, apsvērt iespēju īpašu uzmanību pievērst iniciatīvām, ar kurām tiek atbalstītas un veicinātas sporta aktivitātes skolās un ārpus tām;
23. attiecīgā gadījumā veicināt valsts uzraudzības sistēmu ieviešanu un pētījumus vai izvērtējumus, lai apzinātu bērnu fiziskās aktivitātes līmeni un ieradumus;
24. padomāt, kā saistībā ar turpmāko darbu ES līmenī varētu efektīvāk risināt jautājumu par motorisko prasmju attīstības veicināšanu agrā bērnībā un meklēt stratēģijas, kā bērnus atturēt no mazkustīga dzīvesveida;
25. mudināt sniegt finansiālu atbalstu ar motoriskajām prasmēm un sporta izglītību saistītām iniciatīvām, izmantojot tādas pašreizējās ES programmas kā "Erasmus+" un Eiropas strukturālos un investīciju fondus, un aicināt Komisiju sniegt papildinformāciju par to, kā sporta labā tiek piemērotas ES finansējuma programmas;
- V. AICINA EIROPAS KOMISIJU:
26. veicināt un atbalstīt paraugprakses apmaiņu saistībā ar bērnu motoriskajām prasmēm un sporta izglītību ES kontekstā;
27. ciešā sadarbībā ar PVO uzlabot faktu bāzi, palīdzot apkopot kvantitatīvus un kvalitatīvus datus⁽¹⁹⁾, kas saistīti ar bērnu fizisko aktivitāti, fiziskās sagatavotības rādītājiem un dalību sportā gan agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē vai skolās, gan ārpus tām;
28. ciešā sadarbībā ar zinātniskajiem ekspertiem, tostarp PVO, izstrādāt fiziskās aktivitātes pamatnostādnes bērniem agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes iestādēs, skolās un sporta klubos, kuras it īpaši ir paredzētas politikas veidotājiem, vietējām iestādēm, vecākiem, ģimenei un plašākai sabiedrībai;
- VI. AICINA SPORTA KUSTĪBU APSVĒRT IESPĒJU:
29. piedāvāt virkni ar sacensību nesaistītu sporta aktivitāšu, kuras ir piemērotas bērniem un kuras ir pielāgotas attiecīgajam līmenim, lai uzlabotu viņu veselību un personisko izaugsmi;
30. atbalstīt tādu pasākumu rīkošanu, ar kuriem tiek veicinātas sporta aktivitātes skolā un ārpus skolas, kā arī motoriskās prasmes agrā bērnībā, tostarp saistībā ar Eiropas sporta nedēļu;

⁽¹⁹⁾ Pamatojoties uz uzraudzības sistēmu, kas noteikta Padomes Ieteikumā (2013. gada 26. novembris) par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu.

31. palīdzēt veidot ciešas partnerības ar pašvaldībām un kopienām un cita starpā ar izglītības, jaunatnes un veselības nozarēm, izvirzīt kopīgus mērķus un veikt informācijas kampaņas, lai cīnītos pret mazkustīgu dzīvesveidu, veicinot sportu skolās un ārpus tām;
 32. stingrāk apņemties veicināt tādas ar sportu un fizisko aktivitāti saistītas iniciatīvas, kuru mērķis ir cīņa pret bērnu mazkustīgo dzīvesveidu, izmantojot partnerības un sadarbību ar privāto un publisko sektoru.
-

PIELIKUMS

Politiskais konteksts

1. Eiropas Izglītības sporta gads (EYES 2004), kurā tika uzsvērta sporta nozīme izglītībā un uzmanība tika vērsta uz plašo sociālo nozīmi, kāda ir sportam.
2. Eiropas Komisijas iesniegtā Baltā grāmata par sportu (2007. gada 11. jūlijs), kurā tika uzsvērts fizisko aktivitāšu nozīmīgums un norādīts, ka “[l]aiks, kas tiek veltīts sportam skolās un augstskolās, nāk par labu veselībai un izglītībai, šādi ieguvumi jāatbalsta arī turpmāk” ⁽¹⁾.
3. Eiropas stratēģija attiecībā uz uzturu, lieko svaru un veselības jautājumiem, kas saistīti ar aptaukošanos ⁽²⁾, kuru Eiropas Komisija ir pieņēmusi 2007. gadā un kurā tika mudināts uz fizisku aktivitāti un par prioritāti tika izvirzīti bērni un zemākas sociālekonomiskās grupas, vienlaikus uzsverot, ka “[b]ērība ir svarīgs periods, lai nodrošinātu veselīgas rīcības prioritātes un lai apgūtu dzīves prasmes veselīga dzīvesveida saglabāšanai. Saistībā ar šo skolām ir ļoti būtiska nozīme” ⁽³⁾.
4. Eiropas Parlamenta 2007. gada 30. oktobra ziņojums par sporta lomu izglītībā ⁽⁴⁾ un tam sekojošā rezolūcija ar tādu pašu nosaukumu, kurā “dalībvalstis un kompetentās iestādes tiek aicinātas nodrošināt, lai skolu un pirmsskolas apmācību programmās tiktu vairāk uzsvērts veselības faktors, sekmējot pēdējai minētajai vecuma grupai piemērotus fiziskās aktivitātes veidus”.
5. Eiropas Komisijas 2011. gada 18. janvāra paziņojums “Attīstīt Eiropas dimensiju sportā”, kurā ir atzīta nepieciešamība “mūžizglītības programmā atbalstīt inovatīvas iniciatīvas, kas saistītas ar fiziskām nodarbībām skolā” ⁽⁵⁾.
6. “Berlīnes deklarācija” (MINEPS V), kura tika pieņemta sporta ministru konferencē 2013. gada 28.–30. maijā: “Uzsverot, ka sporta izglītība bērniem ir svarīgs iesākums, lai tie apgūtu dzīvē nepieciešamās prasmes, attīstītu ieradumu visu mūžu piekopt fizisku aktivitāti un veselīgu dzīvesveidu” un veicinot “iekļaujošu ārpuskolas sporta nodarbību svarīgo lomu agrīnajā attīstībā un bērnu un jauniešu audzināšanā”.
7. ES Rīcības plāns par bērnu aptaukošanās samazināšanu (2014–2020), kuru Eiropas Komisija uzsāka 2014. gadā ⁽⁶⁾. Starp astoņām galvenajām darbības jomām Eiropas Komisija uzsvēra veselīgākas vides popularizēšanu, jo īpaši skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs, un fiziskās aktivitātes veicināšanu.

⁽¹⁾ COM(2007) 391 final.

⁽²⁾ COM(2007) 279 final.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/documents/nutrition_wp_en.pdf.

⁽⁴⁾ A6-0415/2007.

⁽⁵⁾ COM(2011) 12 final.

⁽⁶⁾ 2014. gada 24. februāris (atjaunināts 2014. gada 12. martā un 28. jūlijā).

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV